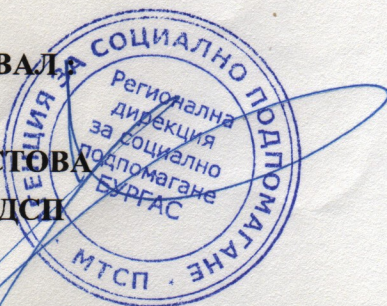

СЪГЛАСУВАЛА

ТОНИ КОСТОВА

Директор РДСИ

Бургас

УТВЪРДИЛ :

ВЪЛЧО ЧОЛАКОВ

Областен управител

на област Бургас

/подпис/

**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ
В ОБЛАСТ БУРГАС
(2016 – 2020)**

2016 г.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги е съгласувана с Областния съвет за развитие в област Бургас на заседание, проведено на **10. 05. 2016 г.** (*протокол от 10. 05. 2016 г.*) и от Директора на РДСП Бургас, и е утвърдена от Областния управител в синхрон с изискванията в ЗСП и ППЗСП.

Съдържание

Резюме.....	6
Раздел А: Контекст и оценка на нуждите.....	8
1. Контекст.....	8
1.1. Предистория: как е създадена Стратегията	8
1.2. Обхват и фокус на Стратегията	8
1.2.1. Национални приоритети в развитието на социалните услуги	9
1.2.2. Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги	10
1.2.3. Стратегически документи	11
2. Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в Област Бургас	12
2.1. Тенденции в развитието на област Бургас	12
2.2. Идентифицирани рискови групи и потребности	14
2.3. Анализ на дефицитите на услуги и мерки – общи заключения	17
Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги	19
3. Визия и цели	19
3.1. Визия	19
3.2. Ценности и принципи	19
3.3. Приоритети на Областната стратегия	20
3.3.1. Приоритетни направления и приоритети	20
3.3.2. Приоритетни целеви групи	21
3.4. Цели	22
3.4.1. Общи и конкретни цели	22
3.4.2. Ключови индикатори за постиженията на Стратегията	23
4. Интервенция – социални услуги и мерки	24
4.1. Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск	25
4.2. Направление 2: Социално включване на уязвими общности.....	52
4.3. Направление 3: Грижа за старите хора.....	66
5. Система на мониторинг и оценка.....	85
5.1. Цели и задачи на мониторинга и оценката.....	85
5.2. Логическа рамка и ключови индикатори за успех.....	86
5.3. Изграждане на система за мониторинг и оценка на Стратегията.....	87
5.3.1. Създаване на звено за мониторинг и оценка.....	87
5.3.2. Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка.....	88
Раздел В: План за действие.....	90
6. Институционална рамка на изпълнението на Стратегията.....	90
6.1. Отговорности и роли в изпълнението на Стратегията.....	90
6.1.1. Областен управител и Областен съвет за развитие.....	90
6.1.2. РДСП и ДСП	91
6.1.3. Общини.....	93
6.1.4. Държавна агенция за закрила на детето.....	94
6.1.5. РИО на МОН.....	95
6.1.6. Регионална здравна инспекция.....	96
6.1.7. Дирекция Бюро по труда.....	96
6.1.8. Неправителствени организации.....	97

6.1.9. Местен бизнес, организация на бизнеса	98
6.2. Механизми на партньорството	99
7. Ресурси	100
7.1. Изграждане на капацитет за изпълнение на Стратегията	100
7.1.1. Изграждане на административен и организационен капацитет	102
7.1.2. Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги	104
7.2. Източници на финансиране на Стратегията	106
7.2.1. Структура на средствата за финансиране на социалните услуги по общини	108
7.2.2. Други необходими ресурси	111
7.2.3. Източници на финансиране	112
8. Комуникационна програма	113
8.1. Цели, задачи и методи	113
8.2. Оперативно изпълнение на комуникационната програма	115
9. Етапи в изпълнението на стратегията	117
9.1. Основни етапи	117
Раздел Д: Приложения	119
10. Приложение 1: Териториален разрез на планирането по общини в област Бургас	119
10.1. Приложение 1.1. Планирани услуги в община Айтос	119
10.2. Приложение 1.2. Планирани услуги в община Бургас	122
10.3. Приложение 1.3. Планирани услуги в община Камено	130
10.4. Приложение 1.4. Планирани услуги в община Карнобат	132
10.5. Приложение 1.5. Планирани услуги в община Малко Търново	136
10.6. Приложение 1.6. Планирани услуги в община Несебър	138
10.7. Приложение 1.7. Планирани услуги в община Поморие	140
10.8. Приложение 1.8. Планирани услуги в община Приморско	144
10.9. Приложение 1.9. Планирани услуги в община Руен	146
10.10. Приложение 1.10. Планирани услуги в община Созопол	147
10.11. Приложение 1.11. Планирани услуги в община Средец	149
10.12. Приложение 1.12. Планирани услуги в община Сунгурларе	152
10.13. Приложение 1.13. Планирани услуги в община Царево	155

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта към МТСП
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДП	Домашен помощник
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено "Майка и бебе"
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУ	Комплекс за социални услуги
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МКБПМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП "ОСПОЗ"	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост“
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
ОПРЧР	Оперативна програма за развитие на човешките ресурси
Отдел "СЗ"	Отдел "Социална закрила"
ПРООН	Програма за развитие на организацията на Обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравно-осигурителна каса
РИО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РПУ	Районно полицейско управление
РЦЗ	Регионален център по здравеопазване
РЦПИОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ	Техническо звено за деинституционализация към УНИЦЕФ и АСП
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция

Резюме

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Бургас (2016 – 2020 г.) е разработена като секторна политика в област Бургас и е представена пред Областния съвет за развитие. Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Бургас – областна администрация, общински администрации и общински съвети, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО). Стратегията е разработена с подкрепата на областна администрация Бургас и е координирана от Регионалната дирекция за социално подпомагане (РДСП) Бургас.

Стратегията е утвърдена от Областния управител на област Бургас след съгласуване с Областния съвет за развитие на област Бургас и с Регионалната дирекция за социално подпомагане – Бургас.

Инициативата за **областно планиране на социални услуги в област Бургас** е подкрепена и от МТСП и АСП, в синхрон с националните приоритети на социалната политика. Инициативата е комплексен модел за планиране, разработване и осигуряване на услуги на областно равнище, като по този начин се гарантира изграждането на една по-ефективна и ефикасна система за предоставяне на социални услуги и използване на структурните фондове на Европейския съюз.

Обхват. Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на областта. В географско отношение стратегията покрива всички общини на територията на област Бургас. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на областта през следващите 5 (пет) години (2016 – 2020 г.).

Визия: Областната стратегия за социалните услуги цели да превърне област Бургас в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, които допринасят за подобреното качество на живота, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за индивидите и общностите в риск.

Стратегията следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека, основните свободи, и за правата на детето. Основната ценност е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение.

Надграждане и ефективно развитие на системата от социални услуги в област Бургас с цел подобряване на условията за живот и пълноценна реализация на деца и лица в рискови групи, подобряване качеството на живот и възможностите за социално включване на уязвими групи в общността и в домашна среда.

Ключовите приоритети в направленията на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите на областта.

Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата, чрез:

- намаляване на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и задържането им в биологичното семейство;
- осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството;

- подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;
- равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

Направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в област Бургас, чрез:

- осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда;
- намаляване на броя на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип;
- достъп до развитие за етническите общности в неравностойно положение и уязвими групи;
- реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в област Бургас, чрез:

- широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение основните дейности в Областната стратегия, обхващат:

- **Развитието на човешките ресурси с цел** повишаване на качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги;
- **Изграждането на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество с цел** повишаване на ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

В Стратегията са описани в детайли мерките, дейностите и индикаторите за постигане на общите и конкретни цели, системата за мониторинг и оценка, отговорностите и ролите на общините и институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни, необходимите ресурси – човешки и финансови, оперативен план с времева рамка за изпълнението на стратегията.

Областната стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява на областно и общинско ниво с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им. Общините отговарят за цялостното изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия. За тази цел те разработват, приемат и прилагат общински програми за развитие на социалните услуги и план за действие.

В тези параметри е видимо, че при изпълнението на Областната стратегия в област Бургас ще се развие модерна социална политика в подкрепа на интегритета на семейства и общности в област Бургас в съответствие с националните приоритети за деинституционализация и европейските ценности.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория: как е създадена стратегията

Областната стратегия за развитието на социалните услуги е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в област Бургас – областна администрация, общински администрации и съвети, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане (АСП), местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО).

Планирането е осъществено с подкрепата на областна администрация Бургас и е координирано от Регионалната дирекция „Социално подпомагане” (РДСП). Процесът на планиране стъпва на анализ на нуждите на рисковите групи и ресурсите на областта, завършен през декември 2015 г. с участието на териториални работни групи в общините. Приоритетите на областната стратегия са приети на областни координационни срещи с всички заинтересовани страни, а компонентите са разработени в работни групи на тематичен принцип¹. Разработването на стратегията е извършено в периода януари-февруари 2016 г., съгласувана е със заинтересованите страни на областно и общинско ниво през март 2016 г. и е внесена за обсъждане и одобрение в Областния съвет за развитие.

В процеса на планиране са включени експерти от РИО на МОН, РЗИ, РДСП, РСЗ, ТСБ Югозток и представители на всички заинтересовани страни от областта, обединени в работни групи на териториален принцип по общини и тематични групи по ключовите компоненти на стратегията. Работните групи участваха на доброволен принцип, мотивирани от убеждението за необходимостта от адекватна работеща областна стратегия и план за развитие на социалните услуги, която да допринесе за решаване на остри социални проблеми сред населението в област Бургас.

При разработването на стратегията са следвани следните **принципи и подходи на планиране**:

- Партньорство и планиране с участие, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;
- Съответствие с реалните нужди на групите и общностите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- Финансова и социална ефективност;
- Равни възможности за достъп;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки.

1.2 Обхват и фокус на стратегията

Областната стратегия за социалните услуги обхваща социалните услуги и мерки, които са необходими за осъществяване на ефективна социална политика за подкрепа на индивидите и

¹ Работните групи, формирани на тематичен принцип в област Бургас работиха по темите – деца в риск, хора с увреждания – деца и възрастни, семейства в риск и общности в неравностойно положение, стари хора.

групите в риск в област Бургас, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти.

Видове услуги и обхват на рисковите групи. Областното планиране има за цел да очертае насоките за създаване и развитие в перспектива на мрежа от социални услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи в област Бургас и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. Затова обхватът на интервенцията е много широк - от съществуващите вече услуги (като се посочва доколко те трябва да бъдат подобрени или запазени в техния настоящ вид), до развитието на нови социални услуги, като са посочени са начините на достъп и връзката между тях. Освен това, стратегията обхваща тези хоризонтални мерки и дейности в други свързани сектори (като здравеопазване, образование, заетост, жилищна политика и инфраструктура), които имат отношение към ефективността на социалните услуги и са от ключово значение за социалното включване и решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

Стратегията предвижда социални услуги за всички рискови групи на територията на областта. В рамките ѝ са изведени нейните приоритети като целеви групи и услуги за предстоящите 5 години на интензивна интервенция. Изборът на приоритетите е основан на остротата на проблемите и наличните ресурси.

Времеви обхват. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на областта през следващите 5 години (2016–2020 г.).

Географски обхват. Стратегията задава както областната рамка, така и параметрите на социалните услуги във всяка от общините на територията на областта. В географско отношение обхватът на стратегията покрива всички общини на територията на област Бургас, като се обръща специално внимание и на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи.

В общия контекст, създаването на областна стратегия идва да преодолее неравномерността в развитието на услугите и да осигури равни възможности за достъп до услуги за рисковите групи. Въпреки наличието на общински стратегии, до момента социалните услуги са развивани в общините без достатъчно проучване на нуждите на рисковите групи и без да се взема предвид ситуацията в съседните общини. Най-многобройни са услугите в град Бургас, но в повечето случаи живеещите в по-малките общини и особено в малките населени места остават извън мрежата на социалните услуги. Област Бургас се характеризира с голям брой социални услуги в общността и специализирани институции възрастни. Специализираните институции за деца – ДДУИ с. Кошарица, общ. Несебър, ДДУИ с. Искра, общ. Карнобат, ДДЛРГ гр. Бургас и ДДЛРГ гр. Средец бяха закрити през 2014 и 2015 г., като част от Проекта „Детство за всички“ и Националната стратегия за деинституционализация на децата в България.

1.2.1 Национални приоритети в развитието на социалните услуги

От 2000 г. държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система от специализирани институции, които предлагат универсален отговор на различните потребности и проблеми на хората се премина към създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности. Затова отговорностите за управлението на социалните услуги на местно ниво са поети от общините. Последователната практика на децентрализация намери израз и във въвеждането на регламентите и практиката на договаряне на социалните услуги с частни доставчици.

Същевременно в този „бум“ в развитието на социалните услуги в общността се открие проблема за разкриването на съпътстващи услуги на създадените по Проект „Детство за всички“ ЦНСТ и ЗЖ, като Център за обществена подкрепа и Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи.

Последните стратегически документи в областта на социалната политика са в контекста на членството в Европейския съюз и са разработени при следване на Отворения метод на координация. Националният доклад на България по стратегиите за социална закрила и социално включване 2013 – 2014 г. определя като свой фокус:

- Активно включване на пазара на труда;
- Развитие на междусекторни услуги за социално включване;
- Осигуряване на устойчивост и адекватност на социалните плащания;
- Осигуряване на равен достъп до качествено образование;
- Осигуряване на равен достъп до качествено здравеопазване
- Подобряване на жилищните условия на уязвими групи.

Тематичен фокус на Националния доклад е осигуряването на достъп до социална закрила на младите безработни лица като специфична уязвима група и особено предвид факта, че насърчаването на младежката заетост е ключов приоритет в политическия дневен ред както на национално, така и на европейско ниво.

Националният план залага на:

- Превантивните мерки;
- Подкрепата на децата и семействата чрез мерки за подобряване материалното състояние на семействата и развиване на качествени и разнообразни социални услуги;
- Връзката със системите на образование и здравеопазване като компоненти на концепцията за борба с бедността и социалното изключване сред децата.

1.2.2 Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги

В обхвата на институционалната рамка за реализация на настоящата Областна стратегия за развитие на социалните услуги (2016-2020 г.) и в процеса на планиране са включени органи, организации и институции от държавния, общинския и гражданския сектори. Тук са взети предвид следните им компетенции и отговорности по отношение на планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги в страната:

На национално ниво:

- Министерство на труда и социалната политика (МТСП) – създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно-делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги;
- Министерство на финансите (МФ) – определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната;
- Агенция за социално подпомагане – разрешава откриването и закриването на социалните услуги – държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги; чрез Дирекциите „Социално подпомагане” (ДСП) се предоставят и социални услуги;
- Държавна агенция „Закрила на детето” (ДАЗД) – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критериите за социални услуги за деца и семейства.

На областно ниво:

- Областен управител и областна администрация, Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към планирането и изпълнението на секторни политики във всички сфери;

- РДСП, която предоставя становища по отношение на откриването/закриването на социални услуги – държавно-делегирана дейност.

На общинско ниво:

- Общини – кметове и Общински съвети; местна администрация. Те формират и изпълняват общинската политика по отношение на социалните услуги, създават и предоставят социални услуги, договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици, контролират тяхното качество;
- Доставчици на социални услуги - общините, както и вписаните в регистъра на Агенцията за социално подпомагане физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица;
- ДСП управляват случаите на хора в риск и в частност – насочват потребители към социалните услуги, изпълнявани като държавно-делегирана дейност;
- Обществени съвети за социално подпомагане в общините;
- Местни общности и техните представители – НПО, местни организации, представители на рисковите групи.

1.2.3 Стратегически документи

Стратегията е разработена в унисон с принципите на **международни нормативни актове**, визиращи насоките за осъществяване на приоритетни политики в сферата на социалното развитие, като:

- Всеобща декларация за правата на човека;
- Конвенция на ООН за правата на детето;
- Международен пакт за социални, икономически и културни права;
- Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания;
- Конвенция за защита на правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа;
- Европейска социална харта.

Документи на национално ниво, като:

- Национален доклад по стратегиите за социална закрила и социално включване 2013 – 2014 г.
- Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г.;
- Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006 – 2020 г.;
- Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008 – 2015 г.;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на Министерство на образованието, приета през 2004 г.
- Закон за социално подпомагане.

Документи на областно и общинско ниво в област Бургас:

- Областна стратегия за регионално развитие на област Бургас (2014–2020);
- Общински планове за развитие;
- Общински програми за закрила на детето;
- Програми и стратегии, във връзка с развитието на социалните услуги и дейностите за социална интеграция на общности в неравностойно положение на ниво община.

Областната стратегия следва и принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в област Бургас

Областната стратегия е изградена върху изводите и препоръките от цялостно проучване на ситуацията в област Бургас. Подробният финален доклад "Анализ на ситуацията и оценка на потребностите в област Бургас" е включен като Приложение 1 към стратегията.

Аналитичният доклад е продукт на съвместните усилия на Областния оперативен екип, експерти от Техническото звено (ТЗ) по деинституционализация (към УНИЦЕФ и АСП) и РДСП – Бургас и териториалните работни групи по общини, които разработиха общински аналитични доклади, утвърдени от Общинските съвети. Докладът обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социални услуги в област Бургас, проведено през втората половина на 2015 г., с участието и приноса на териториалните работни групи по общини. Докладът е финализиран след съгласуване между всички заинтересовани страни в областта.

Проучването на ситуацията в област Бургас е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия социален контекст на политиките и мерките за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в областта. Обхватът на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги като достъп, капацитет, човешки ресурси и качество.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за адекватното планиране на капацитета на социалните услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до клиентите, обслужващи няколко населени места в една или повече общини, както и за разработване на „смесени“ услуги. Препоръките са съобразени и с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите – местна власт, териториални структури на АСП, граждански организации, доставчици, така и на настоящите и потенциалните ползватели – рискови групи и индивиди, за които са предназначени социалните услуги и мерки за социално включване.

2.1 Тенденции в развитието на област Бургас

Анализът на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на област Бургас. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението, на основата на социално-икономически и други неблагоприятия.

Основните тенденции в демографските процеси в област Бургас са, че населението на областта все още е с отрицателен прираст, но показателите са по-благоприятни от средните за страната.

Населението на област Бургас през 2014 г. е 414 184 души, което прави областта четвъртата по големина в страната. Населението на област Бургас през 2010 г. е било 421 252 души и намалява с над 7000 души за пет години. Около 3/4 от хората в областта живеят в градовете. През последните две години (2013–2014 г.) населението на област Бургас се задържа

на постоянни нива, което се обуславя от устойчивия отрицателен коефициент на естествен прираст (–3,2‰ през 2014 г.) и от устойчиво положителния механичен прираст (2,5‰ през 2014 г.).

Състоянието на демографските процеси е свързано с влиянието на множество фактори от икономическо, социално, здравно естество, засилени миграционни процеси на младежи и хора в трудоспособна възраст. В общините от област Бургас се наблюдава стабилна тенденция за намаляване на населението. Изключения от основната тенденция са единствено черноморските общини Несебър, Поморие, Приморско и Созопол, в които се наблюдава ръст, най-вече дължащ се на механичния прираст и стабилизация на населението. Нараства броят на жителите на административните центрове. В селата, които са в близост до морския бряг, се отчита увеличение на населението, за разлика от останалите малки населени места, за които съществува реален риск от обезлюдяване. Този факт може да бъде обяснен с наличието на повече възможности за работа и развитие в населените места, утвърждаващи се като атрактивни туристически центрове.

Коефициентите на възрастова зависимост следват негативните тенденции за страната, но са по-благоприятни от тези в повечето области. През 2014 г. населението на 65 и повече години е вече близо 1,2 пъти повече от децата (до 14 години) и около 1/4 от работоспособното население (15–64 години). Коефициентът на раждаемост е 10,2‰ за 2014 г. и е сред най-високите в страната. По полов признак населението на област Бургас се разпределя съответно на мъже – 201 630 и жени – 212 554.

Раждаемостта за област Бургас през 2014 г. бележи ръст спрямо 2012 и 2013 г., като са отчетени 4211 живородени бебета. Увеличаване на раждаемостта се наблюдава и в повечето общини от областта, като само в общините Айтос, Камено, Карнобат, Малко Търново и Созопол има намаляване на раждаемостта в сравнение с 2013 г.

Въпреки че областният център продължава да привлича хората, тъй като предлага по-добри възможности за работа, в последните години се наблюдава тенденция на засилване на миграционната вълна към по-малки градове с туристически потенциал, които предлагат добри условия за работа и живот. През последните години нараства относителният дял на миграциите с посока „село-село“ и „град-село“.

Анализът на данните на образованието в област Бургас, очертава следните причини за отпадане на децата от учебния процес, а именно :

- социално-икономически – лошо качество на живота и битови условия, безработица и ниски доходи; детето често помага в домакинската работа или във формирането на семейния бюджет; част от родителите работят в чужбина и са предоставили грижите за децата на роднини, баби, които не осъществяват контрол; чести пътувания в друго населено място с цел препитание, където детето не посещава училище; Още: децата отсъстват, защото нямат дрехи, обувки, или се грижат за по-малките деца в семейството.
- образователни – образованието като по-ниска ценност – слаб интерес и липса на мотивация, съчетани с ниска училищна готовност – голямата част от децата не са посещавали детска градина и са израстнали в затворена среда; ниско образователно равнище на родителите; нередовно посещение в училище, а оттам – и затруднения и пропуски в усвояването на учебния материал;
- етнокултурни – ранен брак, родителите не пускат момичетата на училище поради страх да не „откраднат“ момичетата за женитба и др.

Броят на учениците в област Бургас леко се увеличава през последните години (2012–2014 г.), докато броят на преподавателите остава сравнително нисък – през 2014 г. на един учител се падат по 15,2 ученици. Нетният коефициент на записване в V–VIII клас спада до 78,5% (2014 г.). Макар да стоят сравнително добре спрямо страната, показателите за отпадналите и второгодниците се влошават: делът на отпадналите от основното и средното образование се покачва до 2,0% (2013 г.), а делът на второгодниците – до 1,1% през 2014 г. Средната оценка от

матурата по български език и литература в областта е 4,22 (2015 г.), а процентът на неиздържалите е 7,1. През 2014 г. в Бургас се обучават близо 9000 студенти, като висшите учебни заведения са фактор за привличането на млади хора в областния център. Делът на висшистите в работната сила обаче остава нисък – през 2014 г. 18,8% от населението на възраст между 25 и 64 години са с висше образование.

Данните касаещи здравеопазването в областта сочат следното:

- Няма осигурен постоянен денонощен достъп до медицински услуги, силно изразено в малките общини, поради непривлекателни лекарски практики, които остават незаети; Живеещите в отдалечените селища са с влошен здравен статус – качеството на предлаганите здравни услуги е по-ниско, а достъпът до здравната мрежа е ограничен;
- Характерно е понижаване, както на количеството, така и на качеството на здравните услуги в областта, в следствие на липсата на достатъчно финансиране.

През последните три години броят на болничните легла в област Бургас не търпи значителна промяна (1233 легла за 2014 г.). Постъпилите болни за лечение в многопрофилните болници намаляват чувствително до 102,4 на 1000 души от населението през 2014 г., което показва втората най-ниска регистрирана заболяемост в страната. Наблюдава се недостатъчна осигуреност с медицински специалисти, като областта изостава чувствително спрямо страната по брой на общопрактикуващите лекари на човек от населението. Делът на здравноосигурените лица в област Бургас намалява устойчиво между 2010 и 2013 г., достигайки до 83,8% през 2014 г., което показва относително ниско покритие на населението със здравно осигуряване и би могло да бъде пречка пред достъпа до здравни грижи за една значителна част от живеещите в областта. Коефициентът на детска смъртност леко се покачва и достига 8,1‰ през 2014 г.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

При анализа на социо-демографската и икономическа картина на област Бургас се открояват **основните фактори**, които в съчетание с други фактори създават рисковете от социално изключване на индивидите, формират рискови групи деца, лица, семейства в неравностойно положение и стари хора, нуждаещи се от подкрепа и социални услуги. Такива фактори са:

- равнището на бедност и доходите – трайна липса на собственост и постоянни доходи, безработни, ниски пенсии и недостатъчни доходи на лица в над трудоспособна възраст;
- структурата на семейството – пълно или непълно семейство, многодетни семейства, здравословни и образователни проблеми;
- откъснатост от семейната среда и липса на подкрепа от семейството - самотни стари хора, настанени в специализирани институции;
- увреждане и/или сериозни здравословни проблеми на лицето или на член от семейството;
- ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда;
- социално изключване и принадлежност към уязвими етнически малцинства, които живеят в изолация в обособени квартали и махали;
- местоживееене – отдалеченост и изолираност на населеното място, с нарушени транспортни връзки и комуникация с общинския и областния център /характерно за община Руен, Сунгурларе и община Малко Търново/;

Под влиянието на тези фактори се обособяват **рисковите групи** сред децата, лицата и старите хора, към които е насочена интервенцията на Областната стратегия.

От м. май 2015 г. със заповед на областния управител на област Бургас се създаде Областен координационен механизъм за деинституционализация на деца от 0-3-годишна възраст за решаване на конкретни казуси на деца и семейства от област Бургас. Партньор в дейността на ОКМД е

НПО „Надежда и домове за децата“ – България. В него участват още експерти от РДСП, ОЗД, ЦОП, експерти и специалисти от общинска и областна администрация. Ангажираността на институциите, които участват в ОКМД и добрата координация, допринесоха до значителни резултати и последва утвърждаването на ОКМД като постоянна комисия, която да разглежда и подкрепя деца и семействата им, изпаднали в безпомощност и в явен риск от изоставане.

- **Уязвими семейства с деца.** Това са специфични рискови групи, обхващащи семейства изпаднали в ситуация на уязвимост по една или друга причина. В нея влизат многодетни и непълни семейства; семейства, в които един или двамата родители са с увреждания; семейства, в които има родител/и с различни зависимости; бедни семейства непълнолетни родители и други. Като цяло това е най-голямата рискова група, но за нея не се събира систематизирана статистическа информация. Подкрепата на семействата, а не само на децата в риск, ще създаде условия за задържане на децата в семействата им и за повишаване на качеството на грижа към тях. Вниманието към семействата има своето отражение и върху демографската ситуация в областта.
- **Децата необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище.** Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-големите фактори за попадане в ситуация на множество рискове – бедност, противоправно поведение, насилие и др. Данните предоставени от общините и проведените срещи с представители на общинска администрация показват намаляване на децата, застрашени от отпадане от училище. В общините през учебната 2014/2015 година броят на отпадналите ученици е намалял, макар и незначително спрямо учебната 2013/2014 година. През учебната 2014/2015 година в област Бургас са отпаднали от училище 493 деца, респективно разпределени по общини: Айтос – 21 деца, Бургас – 350 деца, Карнобат – 23, Малко Търново – 3, Поморие – 51, Приморско – 1, Руен – 19, Средец – 10, Царево – 15.. Завишен е броят на отпадналите ученици спрямо 2013/2014 учебна година в общините Малко Търново, Руен и Средец. В общините Камено, Несебър и Созопол няма отпаднали деца от училище за учебната 2014/2015 година.

Идентифицирането на децата, нередовно посещаващи училище, се усложнява от практиката да се прикриват отсъствията им, за да се запази броя на учениците в учебното заведение. Проблемът е особено голям в училищата в малки населени места с недостатъчен брой ученици за сформирани паралелки. Голяма част и от училищата в градовете вече не са изключение, поради намаляването като цяло на децата в училищна възраст. Децата в обособени ромски училища и деца, десегрегирани от обособените училища в масовите. Висок е процентът на учениците, които нередовно посещават обособените училища в ромските квартали. Пропуските в образователното им ниво са една от причините за многобройните им отсъствия и някои случаи на отпадане след записването им в масови училища в града с по-високи критерии.

- **Децата, жертви на насилие, злоупотреба и negliжиране.** Основната група са деца в риск, за които са постъпили 236 бр. сигнали в ОЗД при ДСП в регион Бургас през м. януари 2016 г. за деца в риск. От тях 18 бр. сигнали са за насилие над деца.

В област Бургас през наблюдавания период са реинтегрирани 58 деца по чиито случаи са работили ОЗД при ДСП от регион Бургас.

Въпреки увеличеното разкриване и съобщаване на случаи, остава проблем изваждането на светло на домашното насилие и преодоляването на “за другата на мълчанието“. За жертвите на насилие остава необходимостта от осигуряването на сигурност, терапия за преодоляване на травмите, обществена и социална подкрепа.

Основната група деца, получили полицейска закрила през 2015 г., са 35 деца от регион Бургас.

Официалните данни за регистрираните случаи на деца, жертви на насилие и negliжиране не отразяват пълната картина на проблемите. За жертвите на насилие остава необходимо

осигуряването на сигурност, терапия за преодоляване на травмите, обществена и социална подкрепа. Малобройни, но важни са специфичните групи на **деца с рисково поведение, с противообществени прояви и поведенчески проблеми**, предизвикани от различни фактори, като нисък родителски контрол, раздяла в семейството, бедност, безработица. Поведенческите проблеми, определени от съответните експерти са: агресия, използване на алкохол и упойващи вещества, кражби, побой. Потребностите са от консултации (психологически, социални, правни и здравни), подкрепа на родителите и намаляване на агресията в семейната среда, ангажиране на свободното време на децата.

- **Децата с увреждания, които се отглеждат в семейна среда**, по данни на РДСП Бургас през 2015 г. в областта са регистрирани 1281 деца с увреждания. В тази група са включени деца с физически, умствени, психически, сензорни и комплексни увреждания. По данни, подадени от Дирекциите “Социално подпомагане” и отделите „Социална закрила” в общините децата с увреждания са разпределени както следва: община Айтос – 87 деца; община Бургас – 712 деца; община Камено – 34 деца; община Карнобат – 71 деца; община Малко Търново – 10 деца; община Несебър – 54 деца; община Поморие – 56 деца; община Приморско – 20 деца; община Руен - 74 деца; община Созопол – 35 деца; община Средец – 73 деца; община Сунгурларе – 32 деца; община Царево – 23 деца. Анализът на потребностите на групите в риск идентифицират следните проблеми: по-голямата част от децата остават изолирани в семейството; една част от децата в училищна възраст посещават единствено центрове за интеграция и рехабилитация и остават извън образователната система; много малка част от децата с увреждания посещават детски градини; остава нисък делът на интегрираните в общообразователни училища деца; недостатъчна информираност и ангажираност на обществото.

Друга уязвима група са **хората с увреждания**

В общините на област Бургас пълнолетните лица с увреждания са общо 16 262 през 2015 г. Най-голям е относителният дял на лицата с увреждания в община Бургас – 8 314 лица. В останалите общини от областта лицата с увреждания са както следва: община Айтос – 1 005 лица; община Камено – 470 лица; община Карнобат – 1 049 лица; община М.Търново – 210 лица; община Несебър – 577 лица; община Поморие – 980 лица; община Приморско – 227 лица; община Руен – 1109 лица; община Созопол – 455 лица; община Средец – 941 лица; община Сунгурларе – 510 лица и община Царево – 415 лица.

- **хората с увреждания**, основните ограничения са свързани с недостъпната среда, която е сериозна пречка за участието им в обществения живот. Наред с нуждата от достъпна среда се очертават техните потребности, свързани с достъп до заетост и доходи, здравни и образователни услуги, осигуряване на адекватна подкрепа, включително чрез социални услуги. Липсата на подкрепа за семействата води до настаняване на значителен брой
- **хора с увреждания в специализирани институции**, където трябва да се подобрят условията и стандартите на резидентната грижа. Във фокуса на интервенцията е необходимо да влязат и целеви мерки за подкрепа на всички хора с ограничени възможности за водене на самостоятелен живот, които да бъдат адаптирани към всеки специфичен случай.

В рамките на настоящата стратегия се поставя акцент върху рисковите групи сред **уязвимите общности и лица в неравностойно положение**:

- **Безработни лица** Това са групи от безработни лица с по-ниска конкурентноспособност на пазара на труда, в които се включват: безработни младежи; безработни младежи с трайно намалена работоспособност; безработни младежи от социални заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайно намалена работоспособност; безработни лица – самотни родители /осиновители/ и/или майки /осиновителки/ с деца до 3-годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”; безработни жени над 50-годишна възраст и мъже над 55-годишна възраст; други групи безработни лица. Негативните последици от бедността и изолацията

от пазара на труда върху грижите за децата са най-тежки при семействата на трайно безработните, които постепенно изпадат в зависимост от социалните помощи. За да излязат от спиралата на пълната маргинализация и да осигурят бъдеще за своите деца, семействата на продължително безработните имат нужда както от професионално обучение, така и от подкрепа и мотивиране (курсове, консултации) за активно включване на пазара на труда.

- **Етнически общности в неравностойно положение със специален фокус към ромската общност.** В настоящата група са включени хора, живеещи в обособените етнически общности в област Бургас – за гр. Бургас - кв. „Победа”, „Акациите”, „Горно езерово”, к-с „Меден рудник” и селата в областта с преобладаващо население от етнически малцинства в неравностойно положение. В обособените квартали са налице различни фактори, подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Допълнителен фактор, затрудняващ развитието на общността е самото гето. Обособените ромски квартали са районите с най-голям относителен дял на непълнолетни майки, деца, настанени в институции, деца, в риск от отпадане от училище. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група. В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затвореният цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца:

Старите хора са следващата голяма социална група, идентифицирана в аналитичния доклад, като една от застрашените.

- **Старите хора със затруднения в самообслужването,** които имат нужда от услуги и грижа в домашна среда или от резидентна грижа, са рискови групи. За тях трябва да се предвидят мерки за разкриване на услуги в домашна среда, нови дневни центрове и др.
- **Стари хора, настанени в специализирани институции.** На територията на област Бургас функционират 4 институции за стари хора – Домове за стари хора в гр. Айтос, гр. Бургас, гр. Средец и с. Лозарево, община Сунгурларе. В тях са настанени общо 136 лица, при капацитет на специализираните институции за 154 лица. Основните идентифицирани потребности на старите хора, настанени в домове са: нужда от грижа, особено за лежащите, предоставяне на грижа, достъп до медицинско обслужване, осигуряване на възможности за общуване и запълване на свободното време според индивидуалните интереси на клиентите.

От тези рискови общности са изведени приоритетните целеви групи, които са залегнали в стратегията за развитие на социалните услуги в област Бургас.

2.3 Анализ на дефицитите на услуги и мерки – общи заключения

В анализа на социалните услуги се оценяват възможностите на наличните ресурси за предотвратяване на рисковете и тяхното преодоляване. Наличните услуги в област Бургас са разглеждани в три групи – услуги за деца, възрастни лица и стари хора. Анализът на социалните услуги разглежда социалните услуги общо за област Бургас и по общините в областта, по отношение на капацитет, основни дейности, човешки и материални ресурси. Предлагащите социални услуги в общността не покриват реалните потребности и не обхващат всички рискови групи - развитите услуги в повечето общини са насочени предимно към една конкретна рискова група и не обхващат останалите нуждаещи се, живеещи на същата територия.

Очертават се следните **изводи**:

- Функциониращите специализирани институции в голяма степен не могат да удовлетворят нагласата на обществото за услуги, близки до семейната среда, което предполага развиването на социални услуги в общността, в т.ч. резидентен тип услуги.
- Предлагащите алтернативни социални услуги на територията на областта не покриват реалните потребности и не обхващат всички рискови групи.
- Липса или недостатъчно квалифициран персонал в системата на социалните услуги най-вече в малките населени места и общини.
- „Социално договаряне“ (т.е. възлагането на социални услуги) все още е предизвикателство. Независимо от възможностите в нормативната уредба, общините с изключение на община Айтос и Бургас, в областта не са провели конкурси за предоставяне на социални услуги в партньорство с НПО. В момента е налице неравнопоставеност между общината, и доставчиците по отношение на достъпа до финансирането на проектите. Като възложител и доставчик на социалните услуги общините по принцип имат достъп до публичните средства, а достъпът на НПО изцяло зависи от волята на кмета. Поради тази причина подкрепата между участниците остава само на хартия и липсва реално партньорство.
- Все още разкритите социални услуги в общността са малко на брой и не отговарят на необходимостта от такива с оглед рисковите групи на територията на отделните общини и региона.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Областната стратегия за социалните услуги има *за цел* да развие адекватни, гъвкави, достъпни и разнообразни социални услуги, които да имат реален принос за подобряване качество на живота на индивидите и общностите в риск, да им дадат възможната самостоятелност и пълноценна реализация, превръщайки област Бургас в регион с модерно и качествено социално обслужване.

3.2 Ценности и принципи

Основна ценност при планирането и предоставянето на социални услуги е **човекът** и правото на *всяко човешко същество* за равностойно реализиране в един *пълноценен и достоен живот*, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст и социално положение. За това и областната стратегия е изградена на базата на основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита правата на човека и на основните свободи, за правата на детето и утвърждава следните **ценности** при планирането на социални услуги, споделени от всички заинтересовани страни в област Бургас, като:

- Зачитане достойнството на всеки човек, общност и група;
- Обществена солидарност, толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ресурс за развитие;
- Благосъстояние на децата семействата, уязвимите общности и индивиди;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.
- Водещи интереси на детето и на потребителите при планиране и предоставяне на социални услуги;
- Семейната среда като ценност и ресурс за преодоляване на социалното изключване и на наличния потенциал на всеки за самостоятелност и реализация.

Водещите принципи, около които се обединяват всички страни, заинтересовани и ангажирани с разработването на стратегията

- Социални услуги, които отговарят на реалните потребности на рисковите групи;
- Насърчаване на услугите в общността и ограничаване на услугите от резидентен тип, които се ползват само в краен случай;
- Равен достъп до услуги на всички жители на област Бургас и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Мобилност на услугите, осигуряващи максимален достъп в изолирани населени места; гъвкавост в планирането и управлението;
- Интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;

- Гражданско участие в планирането и в наблюдението на изпълнението на Областната стратегия;
- Добро управление, ефикасност и ефективност на социалните услуги, мрежи и партньорства;
- Надграждане над добрия опит в услугите; приемственост и постоянно повишаване на квалификацията и уменията и учене от собствения опит;
- Ефективност и ефикасност на социалните услуги и партньорствата;
- Изграждане на мрежа от партньорства на местно ниво, с участието на всички заинтересовани страни;
- Прозрачност и отчетност при планирането и усвояването на финансовите средства;
- Законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и със съответните подзаконовни нормативни актове.

3.3 Приоритети на областната стратегия

3.3.1 Приоритетни направления и приоритети

За да се постигне качествена промяна в социалната среда и желаното бъдещо равнище на социалните услуги, предначертано от визията на Стратегията, е необходима целенасочена интервенция в няколко направления. В процеса на планиране те бяха идентифицирани с участието на всички заинтересовани страни въз основа на заключенията от анализа на ситуацията в област Бургас.

Ключовите приоритети в направленията на Областната стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на критичните социални проблеми на жителите на областта. Направленията са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

В широк контекст, политиките на социално включване обхващат всички уязвими общности и индивиди, които имат нужда от подкрепа. В логиката на Областната стратегия за социалните услуги, обособяването на интервенцията за децата и старите хора в отделни направления помага да се очертае спецификата на услугите за тези рискови групи.

Избраните **направления за съдържанието на социалните услуги** включват:

1. Превенция за деца и семейства в риск

Приоритетите в това направление изискват развитието на широк кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата, превенция на изоставянето и настаняването на деца в СИ; развитие на приемна грижа и осиновяване; работа с деца с поведенчески проблеми, асоциалното поведение и насилие; закрила на деца, жертви на насилие, малтретиране и negliжиране; съдействие на деца, отпаднали или в риск да отпаднат от училище.

2. Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Усилията са насочени приоритетно към развитие на местните общности в неравностойно положение и уязвимите изключени групи, съхраняване на човешкото достойнство и социалната справедливост. Стратегията ще допринесе за създаването на добър модел на подкрепа за

пълнолетните лица в неравностойно социално положение, чрез осигуряване на достъп до качествени социални услуги в общността, така че нуждаещите се да не са принудени да напускат своя собствен дом и общност, а да подобрят достъпа си до здравни услуги и образование, да получат шанс за интегриране на пазара на труда.

3. Грижа за старите хора

Приоритет в това направление е създаването на условия за предоставяне на грижи за старите хора, насочени към повишаване качеството на живот на хората от третата възраст, като се съблюдава принципът за независим живот в семейната среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот.

Функционалните приоритетни направления, които подпомагат ефективното изпълнение основните дейности в Областната стратегия, обхващат:

4. Развитие на човешките ресурси

В процеса на планирането недостигът на квалифициран персонал за разкриване на социалните услуги е идентифициран от всички участници като един от основните рискове за реализацията на стратегията. Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка – условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигането на качество на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

5. Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество

Въвеждането на ефективна система от социални услуги на областно ниво изисква активно партньорство между общините в област Бургас за развиване на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа. Характерът на проблемите на хората в риск изисква комплексна намеса, която може да се постигне само чрез връзки на взаимодействие между различните публични и частни организации - участници в секторите социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, заетост, инфраструктура и жилищна среда.

3.3.2 Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Областната стратегия ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. Определянето на приоритетни целеви групи в никакъв случай не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенцията през периода на стратегията.

Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в област Бургас са:

- Уязвими семейства с деца в риск;
- Деца в риск, включително не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;
- Хора с увреждания;
- Етнически общности в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и структурна бедност;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места, без достъп до социални и др. услуги;
- Стари хора със затруднения в самообслужването и настанени в специализирани институции.

3.4 Цели

3.4.1 Общи и конкретни цели

Областната стратегия предвижда да осигури достъпни и качествени социални услуги в област Бургас, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. За да се превърне в реалност визията на Областната стратегия, във всяко от избраните приоритетни направления са набелязани общи и конкретни цели и задачи.

Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата, чрез:

- **Конкретна цел 1.1.** Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство;
- **Конкретна цел 1.2.** Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания отглеждани в семейството;
- **Конкретна цел 1.3.** Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;
- **Конкретна цел 1.4.** Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование.

Направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи на деца и лица в риск в област Бургас, чрез:

- **Конкретна цел 2.1.** Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда;
- **Конкретна цел 2.2.** Да се намали броят на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип;
- **Конкретна цел 2.3.** Да се осигури достъп до развитие за етническите общности в неравностойно положение и уязвими групи;
- **Конкретна цел 2.4.** Да се създадат условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в област Бургас, чрез:

- **Конкретна цел 3.1.** Да се развие широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда;
- **Конкретна цел 3.2.** Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната (с максимален капацитет до 20 места).

Общите и конкретните цели във **функционалните приоритетни направления** на Областната стратегия включват:

Направление 4: Развитие на човешките ресурси

Обща цел 4. Да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

- **Конкретна цел 4.1.** Да се създаде Ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Бургас;
- **Конкретна цел 4.2.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за управление на социални услуги;
- **Конкретна цел 4.3.** Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

Направление 5: Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество

Обща цел 5. Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:

- **Конкретна цел 5.1.** Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги;
- **Конкретна цел 5.2.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

3.4.2 Ключови индикатори за постиженията на Стратегията

Постигането на набелязаните общи и конкретни цели в рамките на следващите 5 години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение. Качествената промяна в ситуацията ще бъде измервана чрез система от качествени и количествени индикатори, които показват напредъка в решаването на идентифицираните проблеми и разликите при сравнението на показателите за настоящия момент (2016 г.) с данните към 2020 г.

Основните индикатори за промяната в системата на социалните услуги в област Бургас, постигната в рамките на областната стратегия, са:

- Промяна в съотношението между предоставяните типове социални услуги чрез увеличаване на дела на услугите в общността и намаляване на услугите предоставяни в специализирани институции
- Дρασично увеличаване на съотношението между децата - ползватели на услуги: брой на децата в алтернативна семейна грижа – към броя на децата в резидентна грижа;
- Увеличена степен на териториално обхващане на рисковите общности и индивиди чрез развитие на мобилни услуги за нуждаещи се хора и пръснати рискови групи от изолирани населени места върху територията на област Бургас;
- Повишен капацитет за управление на СУ, което включва представители на администрацията, дирекции социално подпомагане

Инициирани и развити смесени междусекторни услуги и/или мерки (проекти) за социално включване на уязвими общности и рискови групи.

Ключовите качествени индикатори за успеха на осъществената интервенция по отношение на постигнатата промяна в ситуацията в област Бургас и ползите за рисковите групи в резултат от петте години изпълнение на Стратегията са:

- Осигурена подкрепа за уязвимите семейства и деца в област Бургас;
- Предотвратена институционализация на 90% от децата в риск от изоставяне към края на стратегията;
- Степен на намаляване/ предотвратяване на изоставянето на деца от семейства в риск в резултат от услугите за превенция в област Бургас (постигнат процент на задържане на детето в семейството от общия брой деца в риск от изоставяне, обхванати в услуги за превенция);
- Намаление с 80% на отпадналите от училище деца;
- Подобро условия за самостоятелен живот в домашна среда на хората с увреждания – потребители на услугите домашен социален патронаж, домашен помощник, социален и личен асистент;
- Предотвратена преждевременна институционализация на най-малко 100 самотно живеещи стари хора чрез развитите услуги за грижа в домашна среда (с мобилен компонент);
- Създаден капацитет за обхващане на по-голяма част от децата с увреждания в рехабилитация или различни форми на заместваща, дневна грижа;
- Осигурени услуги, подкрепа и грижи в домашна среда за поне 20 % от старите хора в област Бургас с приоритетно обхващане на самотно живеещите в изолирани населени места извън общинските центрове;
- Развити и работещи нови за област Бургас услуги за деца и семейства, функциониращи на областно ниво (като приемна грижа, звено „майка и бебе”)
- Измерването на напредъка по тези показатели ще покаже до каква степен изпълнението на Областната стратегия е допринесло за модернизацията на социалните услуги и политики за социално включване в област Бургас в съответствие с националните приоритети за деинституционализация, подкрепа на интегритета на семейства и общности и европейските ценности.

4 Интервенция – социални услуги и мерки

Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на мрежа от социални услуги на областно и общинско ниво през следващите пет години – от 2016 до 2020 г. В плана се конкретизират оперативните приоритети на областно и общинско ниво и видовете услуги, които ще се развиват в област Бургас. Стратегията включва:

- развитието на **съществуващите социални услуги** през следващите 5 години с ясно виждане за конкретните перспективи към разширяване и развиване на нови социални услуги в общността, реформиране на специализираните институции за възрастни, включени в плана на АСП за реформиране и закриване на 4-те специализирани институции за деца на територията на област Бургас;
- разкриването на нови социални услуги за приоритетните целеви групи, включително **иновативни услуги**, които не съвпадат изцяло със стандартните държавно-делегираны дейности;
- паралелното развитие на **мерки и политики за социално включване** в приоритетните свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и инфраструктура), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Услугите и мерките са описани към съответното направление, като се правят препратки и уточнения в случаите, когато една социална услуга изпълнява дейности, отнасящи се до две или повече приоритетни направления или конкретна цел. Социалните услуги и дейности се разглеждат като система от услуги, които си взаимодействат и допълват, за да се постигне ефект и реална полза за обхванатите целеви групи.

4.1 Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството чрез превенция на риска от изоставяне и negliжиране на децата.

Конкретна цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство, чрез:

- Мярка 1.1.1. Комплексна програма за ранна превенция на изоставянето и за задържане на новородените деца в биологичното семейство;
- Мярка 1.1.2. Изграждане на мрежа от Центрове за обществена подкрепа за обхващане на уязвимите семейства с деца в риск в областта. Развиване на широк кръг дейности по превенция на изоставянето на децата;
- Мярка 1.1.3. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск;
- Мярка 1.1.4. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца;
- Мярка 1.1.5. Услуги в подкрепа на осиновяването;
- Мярка 1.1.6. Широко развитие на Приемната грижа в област Бургас и включване на приемни семейства.

Мярка 1.1.1. Комплексна програма за ранна превенция на изоставянето и за задържане на новородените деца в биологичното семейство.

За да се предотврати изоставянето на новородени деца на ниво родилен дом работата по превенция трябва да започне по-рано, а където е възможно още преди раждането на детето. Успехът на превенцията зависи от ранната навременна намеса и продължителността на социалната работа с бъдещата майка, нейното семейство и близко обкръжение. Освен това ще се работи за създаване на алтернативни форми за краткосрочна грижа (като спешна приемна грижа и ЗМБ) за настаняване по спешност на изоставени деца (новородени и по-големи) като превенция на настаняването им в СИ.

Дейност 1.1.1.1. Стартиране на Програма Ранна превенция за „затваряне на входа” на изоставянето на новородени деца на ниво родилен дом.

Програмата ще се осъществи като смесена междусекторна услуга в социалната и здравната сфера. Програмата включва комплекс от дейности, изпълнявани съвместно от ЦОП в общините, ОЗД, родилно отделение в МБАЛ-Бургас², с подкрепата на личните лекари и здравните медиатори и други социални услуги в общността като звено “Майка и бебе”, семейно планиране за намаляване на случаите на непланирана бременност, която може да доведе до изоставяне на дете, ранно регистриране на бременността за бременни жени, за които има риск да изоставят детето си.

Дейностите за ранна превенция включват:

- Предоставяне на информация, социални и психологически консултации от социални работници, лекари от родилно отделение и лични лекари, правна подкрепа за младите

² Предвижда се социален работник да работи и на място в болницата като консултант по кърмене и отглеждане на бебе към родилно отделение (с назначение като член на специализираното звено или към болницата)

майки в риск да изоставят детето си, посредничество за решаване на социални проблеми и/или насочване към други социални услуги;

- Подкрепа на бременни жени за по-лесна бременност, раждане и удовлетворяване на първите нужди на бебето – както емоционални, така и материални;
- Подкрепа за майките и семействата на новородени деца с увреждания. В специализираното звено/екип ще бъдат включени също социални работници и психолози, със специална подготовка и умения за работа с родители на деца с увреждания (как да се съобщи/подготви семейството за раждане на дете с увреждане, подготовка за грижи и пр.)
- Организация на мрежа за обхващане на рисковите бъдещи майки от всички общини в програмата за ранна превенция. Специално внимание ще се отдели на мобилната работа за активно издирване на бъдещите майки във високо рискови общности за установяване, регистриране и проследяване на бременността и – при риск от изоставяне – социални дейности и консултиране на място за предотвратяване на изоставянето на детето. Включване на здравните медиатори и Центровете за развитие на уязвими общности, за съдействие и посредничество при издирването и консултирането на бременни и млади майки от ромската общност.

Обхватът на дейностите за ранна интервенция изисква смесен екип от специалисти в звеното – здравни и социални работници, юрист, психолог, трудотерапевт. Формирането на мобилен екип (мобилна група) за активно издирване на всички бъдещи майки ще осигури идентифициране на риска и ранно консултиране на рисковите бременни преди раждането на детето и обхващане на всички общини и малки населени места в областта.

Дейност 1.1.1.2. Разкриване на услуга в общността - Звено „Майка и бебе” (ЗМБ) в община Бургас.

ЗМБ ще предоставя временно настаняване до 6 месеца на бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, социална работа за насърчаване на родителската привързаност, подпомагане на младите майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа, развиване на социалните умения на майката за грижа за себе си, детето и социална реализация. Услугата ЗМБ ще се разкрие в областния център с капацитет 10 места. Услугата ще обхваща бременни и майки с деца от цялата област Бургас. ЗМБ ще установи ефективни комуникационни канали и взаимодействие с действащите ЦОП и ДСП (ОЗД) за обхващане и осигуряване на подкрепа за майките в риск от другите общини в областта.

Мярка 1.1.2. Изграждане на мрежа от ЦОП за обхващане на уязвимите семейства с деца в риск в областта. Развиване на широк кръг дейности по превенция на изоставянето на децата;

Към момента в Област Бургас са разкрити Центрове за обществена подкрепа в общините Бургас, Поморие, Средец, Карнобат, Созопол и Несебър. Все още стои нуждата от завишаване на капацитета на ЦОП – Бургас с 50 места или разкриване на нов такъв с 50 места.

Преките дейности на ЦОП включват превенция на изоставянето на деца на ранна и по-късна възраст, превенция на отклоняващото се поведение, насилието, подкрепа и консултиране на рисковите групи – деца и семейства. В съответствие с широкия спектър на съдържанието на тази социална услуга, планираните ЦОП ще осъществяват разнообразни дейности, (включително и мобилност на дейностите) за развиване на родителски капацитет и добро родителство, училище за родители, посредничество и подкрепа за деца и семейства с рисково поведение в дома им и в сградата на ЦОП, превенция на отпадането на децата от училище, и пр., както и социална работа в подкрепа на процеса на деинституционализация и закриване на специализираните институции за деца. В плана за развитие на ЦОП в област Бургас е предвиден и мобилен компонент/екип, с който се осигуряват възможности за посещение в дома и консултиране на място на семейства в риск, живеещи в околните селища. Ползвателите на ЦОП ще бъдат насочвани от ОЗД и други свързани структури – медицински професионалисти

и лечебни заведения, детски градини и училища, структури от системата на борба с противообществените прояви, общински администрации, Центрове за развитие на уязвими ромски общности.

Дейност 1.1.2.1. Увеличаване броя на социалната услуга ЦОП – Бургас на два броя с общ капацитет 150 места.

Фокусът на ЦОП Бургас при стартирането е към деца в риск в училищна възраст (от 7 до 18 години), които нямат родители или са останали трайно без тяхната грижа; жертви на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството им; деца с отклоняващо се поведение, застрашени от отпадане или вече отпаднали от училище; деца, които се подготвят да напуснат СИ. През следващите години ЦОП Бургас ще развива целеви дейности за образователна подкрепа спрямо индивидуалните потребности, придобиване на нови знания и умения, ново самочувствие на децата и възможност да споделят своите преживявания.

Мярка 1.1.3. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск.

В тези програми се съгласуват действията по здравните грижи, смесените социално-здравни услуги, инициативи за здравна просвета и посредничество на НПО.

Дейност 1.1.3.1. Прилагане на цялостна програма за здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност във всички общини на област Бургас. Осъществява се от здравната система със съдействието на ЦОП, здравните медиатори и Центровете за развитие на уязвими общности, които да улеснят връзката между здравната система и бъдещите майки от семейства и общности в риск.

Целта на програмата е да подобри здравната профилактика за майчинството в съответствие с националните приоритети. Целевите мерки на общинско и областно ниво трябва да обхванат всички бъдещи майки в област Бургас чрез здравна профилактика и задължителна пренатална диагностика на риска от увреждане. Същевременно, при изпълнението на тези мерки, личните лекари, женската консултация и акушерките ще идентифицират случаи на потенциален риск от изоставяне на дете и да насочват към програмата Ранна интервенция и ОЗД.

Дейност 1.1.3.2. Включване на здравните медиатори за високо рисковите ромски общности (назначени съгласно *Мярка 3.3.2.*) в работата по превенция на изоставянето на деца от ромската общност – както новородени, така и деца на по-късна възраст.

Дейност 1.1.3.3. Разкриване на кабинети по семейно планиране в Бургас и Поморие с цел подобряване на здравната профилактика за майчинството в съответствие с националните приоритети. Кабинетите ще бъдат базирани в Бургас и Поморие, с териториален обхват всички общини от областта, което ще се осъществи в партньорство с екипите, изградени към ЦОП - Бургас и към ЦОП - Поморие. Те ще организират здравно-социални програми за семейно планиране – информиране и консултиране, услуги за репродуктивно здраве, обучения, информационни кампании, насочени към младежи, родители и семейства в риск. Дейността в тези кабинети ще допринесе и за превенцията на нежеланата бременност и за намаляване на риска от изоставяне и институционализация на новородени деца.

Дейност 1.1.3.4. Информационни кампании и здравна просвета сред учениците в среден курс и младежите по въпросите на семейното планиране и превенция на нежелана и ранна бременност. Те ще се изпълняват от НПО, здравни институции, училища и включват здравно-социални консултации за майки и семейства в риск, образователни програми и здравна просвета сред подрастващите и младежите в училищна възраст за намаляване на нежеланите и рисковите бременности.

Дейност 1.1.3.5. Комплексни мерки и програми на общините, НПО и бизнеса за развитие на ресурсите на семействата в риск за отглеждане на децата – подкрепа чрез осигуряване на достъп до заетост, подобряване на жилищните условия, подходящи за отглеждане на деца.

Мярка 1.1.4. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца и жени и деца, жертви на трафик и насилие.

При определени условия настаняването при близки и роднини чрез мярка за закрила може да осигури устойчива семейна грижа и възможност за трайно решаване на проблема за бъдещето на изоставеното дете.

Дейност 1.1.4.1. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от ДМСГД, изоставени деца и други деца в риск чрез мярка за закрила:

- Установяване на контакти с роднините и близките на детето и мобилизиране на разширеното семейство за поемане на грижата за детето;
- Консултации и подкрепа за изграждане на връзка между детето и разширеното семейство.

Дейност 1.1.4.2. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП и включва:

- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за новородени и по-големи деца, чиито родители заявяват намерение за изоставяне;
- Предоставяне на подпомагане (храна, дрехи, памперси за деца от 0-1 година) и в случаи на тежки социални проблеми.

Мярка 1.1.5. Услуги в подкрепа на осиновяването.

Дейност 1.1.5.1. Ефективни услуги от ЦОП, ОЗД, ДСП и общинските администрации за подкрепа на осиновяването на изоставени деца – консултиране, информиране, посредничество, мотивиране и обучение за кандидат-осиновители чрез форми на индивидуална и групова работа, подкрепа в следосиновителния период за осиновители и осиновени. (Дейностите се извършват от ОЗД при ДСП, ЦОП в общините, НПО).

Мярка 1.1.6. Широко развитие на Приемната грижа в област Бургас и включване на нови приемни семейства .

Дейност 1.1.6.1. Разкриване на услугата Приемна грижа на областно ниво, която ще бъде обособена като самостоятелна услуга, развивана от експертен екип и от ОЗД към дирекциите „СП” от региона и общините на областта, които изпълняват:

- Подкрепящи дейности на областно ниво: информационни кампании за популяризиране на приемната грижа на областно ниво, подготовка на учебни материали и обучение на приемните родители в цялата област;
- Методическа помощ и подкрепа на персонала на ЦОП и ОЗД в малките общини, които работят по приемна грижа на общинско ниво; Обособяване на екип в подкрепа на мрежата за сътрудничество по приемната грижа в ЦОП от областта.
- Преки дейности по развитие на приемната грижа във всички общини на областта. Дейностите ще се изпълняват от ДСП и ОЗД: подбор и обучение на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители при отглеждането на настаненото дете (вкл. за възстановяване и/или поддържане на връзки на настаненото дете с биологичното семейство).

Дейност 1.1.6.2. Обучение на кандидати за приемни родители в съществуващите ЦОП. Развитие на мрежа за сътрудничество по приемната грижа в областта между ЦОП– Бургас и другите ЦОП в по-малките общини, заедно с ОЗД към ДСП.

Дейност 1.1.6.3. Подбор и наемане на приемни семейства. Настаняване на деца в приемни семейства в област Бургас.

- Подбор на приемни семейства;
- Обучение на приемни родители – 20 лица средно годишно;
- Наемане на професионални и доброволни приемни семейства – към настоящия момент 52 приемни семейства от които 4 доброволни и 48 професионални. Общо за периода на стратегията - 20 семейства средно годишно.
- Създаване на група от 3-5 приемни семейства в областта за спешно, краткосрочно настаняване на деца в риск от изоставяне и на изоставени деца (новородени и/или на по-късна възраст) за периода на процедурите за осиновяване и/или до намиране на решение за грижата за детето (реинтеграция в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини, приемна грижа или ЦНСТ). Координация от ЦОП в общините от областта, заедно с ОЗД.

Конкретна цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания отглеждани в семейството, чрез:

- Мярка 1.2.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до медицинска и социална рехабилитация за поне 40 % от децата с увреждания и подкрепа за техните семейства;
- Мярка 1.2.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава заместваща грижа - дневна и почасова грижа за около 25 % от децата с увреждания, отглеждани в семейна среда;
- Мярка 1.2.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания.

Мярка 1.2.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Изграждане на нови ЦСРИ на територията на областта – община Бургас -3 бр. за деца и младежи и преминаване на ЦСРИ в гр.Несебър в държавно делегирана дейност. Мрежата на ЦСРИ в общините ще спомогне за изграждане на условия за адекватни здравни грижи, рехабилитация и интеграция на децата с увреждания; ще осигури подкрепа на техните родители и близки чрез индивидуални и групови консултации (социални, здравни, правни, психологически) и обучение на родителите, семействата и близките за подобряване на уменията им за грижа за децата с увреждания в семейна среда, и ще бъдат част от съпътстващите социални услуги за децата и младежите, настанени за отглеждане в ЦНСТ и ЗЖ по Проект „Детство за всички“.

Да се търсят алтернативи за изграждане на мобилни екипи с включени специалисти (логопед, психолог, рехабилитатор, социален работник, медицинско лице, специален педагог), които да могат да предоставят на място някои рехабилитационни услуги за децата и хората с увреждания, консултиране и обучение на техните семейства и близки в отдалечените населени места на областта.

Дейност 1.2.1.1. Продължение на дейностите на ЦСРИ – Карнобат за деца с фокус рехабилитация и подкрепа, консултиране на родителите. Разкриване на нови ЦСРИ в община Бургас – 2 бр. за деца с увреждания с капацитет по 20 места и 1 бр. за деца с деца церебрална парализа, аутизъм и соматични увреждания и техните семейства с капацитет 20 места.

Дейност 1.2.1.2. Прилагане на мерки за ранна диагностика и навременна интервенция (лечение и/или рехабилитация) на увреждането/заболяването при децата с увреждания и/или възникнали проблеми за деца и младежи след травма/инцидент.

Дейност 1.2.1.3. Създаване на здравно-социална услуга Център за ранна интервенция за деца с увреждания с консултативен кабинет в подкрепа на родителите.

Центърът за ранна интервенция ще бъде разкрит в гр. Бургас, но ще обхваща територията на цялата област с мобилна работа за предотвратяване на изоставянето и/или институционализирането на дете с увреждане чрез подпомагане на родителите, отглеждани деца с увреждания и формиране у тях на подходящи умения за отглеждане на детето.

Консултативният кабинет ще предоставя подкрепа на родителите при раждане на дете с увреждане, както и при проява на увреждането в по-късна възраст (или след инцидент) - приемане на увреждането и вземане на решение за грижи в семейството; предоставяне на информация за права и възможности за подкрепа; психотерапия; психологично, социално и здравно консултиране; консултации за добро родителство при отглеждане на децата с увреждания. Услугите ще се предоставят за семейства с деца с увреждания от 0 до 7 години. Очакваният брой на ползвателите за първата година е 50-70.

Мярка 1.2.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава заместваща грижа - дневна и почасова грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда.

Бъдещото развитие на дневната и почасова грижа изисква да се спазват принципите на гъвкавост на услугите и съответствие с конкретните индивидуални потребности на децата и семействата, както за социализацията на децата с увреждания, така и за осигуряването на възможност за техните родители да работят. Предвидено е да се развият разнообразни форми:

- дневни центрове за деца с тежки увреждания като самостоятелна услуга - осигуряващи дневни, полудневни и почасови грижи за деца с физическо, интелектуално, речево и емоционално нарушено здраве. Активно включване и оказване на подкрепа на семействата на децата и младежите с увреждания в работата с тях;
- почасова грижа в рамките на ЦСРИ;
- заместваща грижа с резидентен престой за фиксирано кратко време, при отсъствие на родителите и/или близките;
- интеграция на деца с увреждания в масови ясли и детски градини - включително тяхното адаптиране, осигуряване на транспорт (включена в Дейност 1.2.3.4.).

Дейност 1.2.2.1. Продължаване на дейността на Дневния център за деца с увреждания – гр. Айтос с капацитет 15 места и гр. Бургас с капацитет 24 места. Разширяване на дейността на разкритите ДЦДУ дневна и седмична грижа към ДМСГД и разширяването им, както следва – дневна грижа на 50 места, а седмична грижа на 45 места. Разширяването на центровете за деца с увреждания, в които се настаняват деца от 0-7 години е свързано с реформирането на ДМСГД и намаляване на броя на настанените деца. Разкриване на нов Дневен център за деца и младежи с увреждания в Община Поморие с капацитет 20 места. Разкриване на нов Дневен център за деца и младежи с увреждания в Община Бургас с капацитет 30 места.

Дейност 1.2.2.2. Развиване на услугата заместваща грижа, (включително и под формата на обособени помещения в рамките на дневните центрове, ЦОП или ЦСРИ), в която се предвиждат две опции – почасова грижа и/или с резидентен престой за фиксирано кратко време при отсъствие на родителите и/или близките, които се грижат за детето с увреждане.

Дейност 1.2.2.3. Създаване на възможности за предоставяне на услуги за дневна грижа за деца с увреждания в рамките на изградените ЦСРИ и (където е възможно) формиране на „детска група” потребители в Дневните центрове за хора с увреждания в общините извън областния център.

Мярка 1.2.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.2.3.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи:

- Личен асистент;

- Социален асистент;
- Домашен помощник за деца с увреждания.

Необходимият брой места за трите услуги ще се определя всяка година от общините чрез консултации с ОЗД и социалните услуги ЦСРИ и ЦОП. Предвижда се всяка община в област Бургас да развива тези услуги по национални програми и по квоти на ОП „РЧР” с цел да отговори на по-голяма част от потребностите на семействата.

Дейност 1.2.3.2. Осигуряване на помощни средства чрез ДСП по Закона за хората с увреждания. Разкритите социални услуги в общността ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от деца и възрастни с увреждания.

Дейност 1.2.3.3. Предоставяне на подкрепа за семейства, в които се отглеждат деца с увреждания:

- Почасови услуги за деца – гледане въкъщи, придружаване до детски заведения;
- Услуги за подпомагане в ежедневните грижи на родители, които отглеждат деца с увреждания;
- Услуги, свързани с материално подпомагане (храна, дрехи, памперси, други) за деца с увреждания (0-1 година) и в случаи на тежки социални проблеми;
- Консултации и формиране на групи за взаимопомощ.

Услугите ще се предоставят от ЦОП в общините, съвместно с общински администрации, лечебни заведения, дирекции “Социално подпомагане”, НПО и граждански инициативи.

Дейност 1.2.3.4. Създаване на общински услуги за осигуряване на специализиран транспорт за деца с увреждания, предвид възрастта им до детските заведения (особено за децата от малките населени места, където няма детско заведение).

Конкретна цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, превенция на рисково поведение и negliжиране на децата, чрез:

- Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда;
- Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение;
- Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда.

Планираните дейности и услуги ще подобрят родителската грижа и ще спомогнат за ограничаване на negliжирането на децата в семейната среда. Изграждането на родителски капацитет въздейства за създаване на условия и благоприятна семейна среда за максимално развитие на техните възможности.

Дейност 1.3.1.1. Услуги в рамките на ЦОП за развитие на умения за добро родителство (*ЦОП посочени в Мярка 1.1.2.*). Подкрепата за уязвими семейства, включително и за роднини, отглеждащи деца на родители в чужбина включва:

- Посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца;
- Училище за родители и обучения за добро родителство;

- Кампании за повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие;
- Практическа подкрепа в домакинството;
- Семейна медиация;
- Терапия, фамилно консултиране;
- Достъп до заетост;
- Консултации и подкрепа за близките и роднините, които отглеждат деца на родители в чужбина.

Дейност 1.3.1.2. Включване на училището и гражданските организации за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране на смесени социално-образователни дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, които ще се изпълняват от учителите, училищни настоятелства, НПО като самостоятелни инициативи или в рамките на проекти за достъп до интегрирано образование и включване на родителите в образователния процес.

Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение.

Образователните програми и кампаниите ще бъдат организирани главно от самите училища, НПО и Училищни настоятелства, като се привлекат всички партньори, които работят в сферата на образованието и детското развитие.

Дейност 1.3.2.1. Провеждане на информационни кампании и образователни програми в училище и/или в рамките на ЦОП за:

- превенция на рисково поведение на деца и младежи (агресия, насилие, отклоняващо се поведение),
- здравна и социална просвета против зависимостите.

Оказване на съдействие на училищата за провеждане на лекции и дискусии в часа на класа; организиране на хепънинги; междуучилищни прояви и инициативи на общинско и областно ниво.

Дейност 1.3.2.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата.

Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности като клубове по интереси, ателиета, детски работилници, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училища, читалища, ЦОП като посредници или организатори, училищни настоятелства, Центрове за развитие на уязвими общности, НПО, РИО на МОН.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите и работа с деца на улицата, жертви на насилие, трафик.

Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на отклоняващото се поведение при децата и директна работа с деца с девиантно поведение: консултиране и подкрепа за деца с отклоняващо се поведение и семействата им. Наред със социална работа с деца в риск, извършвана от ЦОП, се предвижда и ангажирането на училището чрез организирането на извънкласни занимания и дейности за деца с отклоняващо се поведение – спорт; клубове по интереси; образователни програми за правата и задълженията на гражданите и санкциите при нарушаването им; образователни програми за опасностите и последиците от употребата на наркотици и алкохол, тютюнопушене, трафик на хора, сексуална експлоатация; информирание по въпросите на насилие и пренебрежение.

Дейност 1.3.3.1. Съвместни дейности на Местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените възпитатели в общините, заедно с ОЗД в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.3.3.2. Дейности на ЦОП по направление от ОЗД – консултации, посредничество и подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисково поведение.

Дейност 1.3.3.3. Разкриване на услугата кризисно настаняване в Кризисните центрове в Бургас и Средец и нов за разкриване в гр. Бургас за спешно извеждане на деца от ситуация на непосредствена опасност за физическото или психичното им здраве, докато се изяснят обстоятелствата на семейната ситуация и детето се реинтегрира в семейната среда или се приложи друга мярка за закрила.

Конкретна цел 1.4. Да се осигури равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование, чрез:

- Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в област Бургас;
- Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел намаляване на отпадналите деца и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи;
- Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна подготовка и образование за децата с увреждания в подходящи форми на включващо образование;
- Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.

Интегрирането на децата в риск в образователната система и осигуряването на достъп до качествено образование е ключов компонент от превенцията на negliжирането на децата, инструмент за развитието на техните възможности в максимална степен и за формирането на условия за самостоятелен живот в бъдеще.

Развитието на междусекторното сътрудничество, взаимодействието с ОЗД и прякото участие на социалните услуги за деца в общността (като ЦОП, дневни центрове, ЦРДУ) е ключово за пълното обхващане на децата в риск в образователните дейности.

Предвидените мерки са в съответствие с духа на националните и областните приоритети за интегрирано образование, допълват и конкретизират планираните дейности в тази сфера.

Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в област Бургас

Дейност 1.4.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование, със специален фокус върху децата от ромската общност, чрез:

- издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общините, местно-базирани НПО и инициативни групи;
- разкриване на достатъчен брой подготвителни класове в училище (с целодневна организация на обучението) и/или предучилищни групи в детските градини;
- срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите, осъществявани от учители, социални работници, представители на НПО.

Дейност 1.4.1.2. Целеви мерки за назначаване на помощници на учителя, особено в общинските училища със смесен етнически състав (с допълваща целева подкрепа от общините).

Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище с цел намаляване на отпадналите деца и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи.

Дейност 1.4.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги за превенция на отпадането и задържане на децата в училище, които се изпълняват от ЦОП, НПО, училища, училищни настоятелства, читалища, Центрове за развитие на уязвими етнически общности. Изграждане на партньорство и взаимодействие между социалните услуги (преди всичко ЦОП, Център за работа с деца на улицата и др.), от една страна, и организациите, ангажирани с образованието (училищата, НПО, и пр.), от друга страна, за образователна интеграция и реинтеграция на децата. Планирани са:

- консултации и подкрепа за децата – клиенти на услугите на ЦОП по направление от ОЗД;
- Посещения на място и срещи за издирване на отпадналите деца;
- Срещи, консултации, инициативи за мотивиране и подкрепа на децата и техните родители;
- Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за наваксване на учебния материал от децата и младежите.

Дейност 1.4.2.2. Хоризонтални мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до децата;
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (ателиета по интереси, школи по изкуства, спортни състезания); осмисляне на свободното време на децата и младежите;
- Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Дейност 1.4.2.3. Извеждане на деца от помощното училище в Бургас и програми за адаптация към масовите общообразователни училища (социална адаптация към средата, наваксване на учебния материал, промяна на нагласите и отношението на родителите). Дейностите ще се осъществяват с участието на училищата, Екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО и Ресурсния център за подкрепа на деца със СОП (РЦПНОВДУСОП) към МОН с подкрепата на общините и НПО.

Дейност 1.4.2.4. Продължение на дейността на Центъра за работа с деца на улицата – Бургас (капацитет 15), фокусирана върху подкрепата за деца без родителски надзор, връщането и задържането на отпаднали деца в училище. За тази цел ще допринасят и новоразкритите ЦРДУ (описани в Дейност 1.1.2.4.)

Дейност 1.4.2.5. Разработване на целеви програми и инициативи за подобряване на образованието в средишните и защитените училища, които да се изпълняват с подкрепата на РИО на МОН, общините и НПО. Специално внимание се отделя на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици от по-големите градове към защитени и средишни училища в малките общини.

Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна подготовка и образование за децата с увреждания в подходящи форми на включващо образование.

Уточнение: В системата на народната просвета се използва термина „специални образователни потребности”, който е по-широко понятие - включва и уврежданията от

различен характер. Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 04.08.2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2015 г., в сила от 04.08.2015 г.) от Наредба № 1/23.01.2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания/: „Деца и ученици със специални образователни потребности са децата и учениците с образователни потребности, които може да възникнат при:

1. различни видове увреждания - сензорни, физически, умствени (умствена изостаналост), множество увреждания;
2. комуникативни нарушения;
3. специфични нарушения на способността за учене (дислексия, дисграфия, дискалкулия);
4. разстройства от аутистичния спектър;
5. емоционални и поведенчески разстройства”.

Дейност 1.4.3.1. Обхващане на деца с увреждания в масови детски градини и ясли.

На територията на област Бургас не са налични специални детски градини или специални групи в детските градини за деца с увреждания. Децата със специални образователни потребности се обучават интегрирано в общообразователните детски градини и училища съвместно с децата в групите и с учениците в паралелките.

Към началото на втория учебен срок /м. февруари, 2016 г./ с извършена първична оценка от ЕКПО към РИО – Бургас и обхванати в предучилищна подготовка на територията на областта са **127** деца със специални образователни потребности, обхванати в 62 детски градини. От тях 68 са в подготвителните групи, съответно 16 деца в училища и 52 - в детски градини. Разпределени по общини са, както следва:

Община	Брой деца на интегр.обучение в ДГ
Бургас	85
Айтос	6
Карнобат	4
Камено	2
Поморие	5
Приморско	2
Несебър	5
М.Търново	3
Руен	2
Созопол	5
Средец	7
Сунгурларе	0
Царево	1

През 2016 г. е необходимо да се разработи план за действие във всяка община, в който ще се предвиди:

- Разкриване / формиране на специализирани групи за деца с увреждания в масови детски градини;

- Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в масовите детски градини, вкл. подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на транспорт и осигуряване на необходимия брой ресурсни учители. Чрез кандидатстване по проекти към ОПРЧР ще се предостави специализирано обучение на педагозите в масовите детски заведения за работа с деца с увреждания.

Дейност 1.4.3.2. Интегриране на децата с увреждания в масови общообразователни училища за обучение с подкрепата на ресурсни учители - осъществява се от училищата, РИО на МОН и Ресурсния център към РИО на МОН с подкрепата на общините, които трябва да осигурят необходимата достъпна среда за децата с увреждания – вътре и извън сградата на училището. Ресурсното образование в масовите общообразователни училища обхваща:

- Децата с увреждания, отглеждани в семейства;
- Образование за децата с увреждания, настанени в социални услуги в общността;

В училищата на територията на област Бургас учениците със специални образователни потребности към м. февруари, 2016 г. са **655**, обхванати в 91 училища. Разпределението по общини е, както следва:

Община	Брой ученици на интегр.обучение в училища
Бургас	335
Айтос	40
Карнобат	33
Камено	28
Поморие	36
Приморско	11
Несебър	33
М.Търново	2
Руен	31
Созопол	25
Средец	61
Сунгурларе	8
Царево	12

Освен посочения брой деца, ученици със специални образователни потребности се обучават и в ПУ „Отец Паисий” – гр. Бургас – **58** ученици през учебната 2015/2016 г. На територията на областта това е единственото помощно училище. Учениците, които се обучават в него са с множество увреждания или с умствена изостаналост – от умерена до тежка.

- Децата с увреждания, отглеждани в семейства;

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Децата със специални образователни потребности, отглеждани в семейства са:

- В предучилищна възраст – **127**;
- В училищна възраст – **628**, като от тях 568 се подпомагат ресурсно от Ресурсен център, а 60 – по проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие” по ОП НОИР.
- Образование за децата с увреждания, настанени в социални услуги в общността;

Училище/Детска градина	Населено място	Брой деца/ученици със СОП, настанени в соц.институция за отглеждане	Вид социална институция
Основно училище „Св. княз Борис I“	гр. Бургас	1	Център за настаняване от семеен тип 2
СОУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр.Карнобат	11	Център за настаняване от социален тип/ЦНСТ/
ОУ „Пейо Яворов“	гр. Бургас	9	Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания
СОУ „Христо Ботев”	гр. Карнобат	9	ЦНСТ
СОУ „Св. св. Кирил и Методий”	гр. Средец	2 +1+ 3	ЦНСТДМ, ЦНСТ, ЦНСТ - 2
ОУ „П. Р. Славейков“	гр. Бургас	1	ЦНСТДМ „Ронкали“
ОУ „Елин Пелин”	гр. Бургас	1	Център за настаняване от семеен тип
ОУ „Христо Ботев”	гр.Черноморец, община Созопол	12	ЦНСТ – с. Атия, Община Созопол
СОУ „Н. Й. Вапцаров“	гр. Айтос	6 /навършили 18 години/	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост
ОУ „Найден Геров“	гр. Бургас	6	ЦНСТ
ОУ „Любен Каравелов”	гр. Бургас	1	Център за наставяне от семеен тип
СОУ „Св. св. Кирил и Методий“	гр. Бургас	2	Детски център „Ронкали“
СОУ „Иван Вазов”	гр. Бургас	2	1. Дом „Ронкали” 2. Център за настаняване от семеен тип - 2
ОУ „Христо Ботев”	гр. Поморие	11	ЦНСТ
ОУ „Христо Ботев”	кв. „Ветрен“, гр. Бургас	8	ЦНСТ
СОУ „Епископ Константин Преславски“	гр. Бургас	1	ЦНСТ
ПУ „Отец Паисий“	гр. Бургас	1	Център за настаняване от семеен тип, гр. Бургас, ул.

			„Дебелт“ №36
Общо		88 /вкл. 6 – навършени 18 г./	

Данните от таблицата показват, че **88** ученици, които са с увреждания и са настанени в ЦНСТ са обхванати в различни форми на обучение в общообразователните училища, като 6 от тях, настанени в Защитено жилище – Айтос, са навършили 18 години, но продължават обучението си в СОУ „Н.Й.Вапцаров” – гр. Айтос. От посочените 88 ученици **72** се подпомагат ресурсно не от Ресурсен център, а по проект „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие” по ОП НОИР в следните училища: СОУ „Христо Ботев” – гр. Карнобат, СОУ „Св. св. Кирил и Методий” – Карнобат, ОУ „П.К.Яворов” – Бургас, ОУ „Найден Геров” – Бургас, ОУ „Христо Ботев” – кв. „Ветрен“, Бургас, ОУ „Христо Ботев” – Поморие, ОУ „Христо Ботев” – гр. Черноморец, община Созопол, СОУ „Н. Й. Вапцаров” – гр.Айтос.

Освен посочените 72 ученици със СОП, настанени в ЦНСТ, обхванати в ресурсно подпомагане по посочения проект са още **60** ученици, които се отглеждат в семейства.

Всички останали **127** деца и **655** ученици са обхванати в ресурсно подпомагане в обучението от РЦПОВДУСОП /наричан по-долу Ресурсен център - Бургас/ от необходимите специалисти – ресурсни учители, логопеди, психолози, педагози за работа с деца с увреден слух, педагог за работа с деца с намалено зрение. Във всяко училище и детска градина в областта, където се обучават интегрирано деца и ученици със специални образователни потребности се осигурява подкрепяща среда за подходящо обучение, съобразено с индивидуалните потребности на децата и учениците.

Дейност 1.4.3.3. Подготовка на средата за приемане на децата с увреждания в масовите училища, осъществявана с помощта на НПО и Ресурсния център към РИО на МОН чрез целеви мерки в две направления:

- Инициативи вътре в училище, които обхващат трите „страни” - учители, родители (на децата с увреждания и на децата без увреждания) и учениците. Обучения на учителите за толерантност и приемане на децата с увреждания;

Съгласно чл.26 от Наредба № 1/23.01.2009 г. в детските градини и училищата се сформират /Екипи за подпомагане на обучението и възпитанието на деца и ученици със специални образователни потребности/ ЕПОВДУСОП/, които разработват индивидуални образователни програми, съответстващи на потребностите и възможностите на детето/ученика с включени конкретни задачи в рамките на учебните програми по един или повече учебни предмети от учебния план. Индивидуалните образователни програми се изработват по примерна рамка на МОН и се утвърждават от директора на съответното учебно звено. В състава на ЕПОВДУСОП се включват учителите, които обучават детето/ученика, специалните педагози – ресурсни учители и други специалисти. Може да се включат също така и специалисти от съответната социална услуга в общността, ако детето/ученика получава такава. В работата на екипа вземат участие и родителите или настойниците, ако детето е настанено за отглеждане в социална институция.

Учителите оценяват достигнатото равнище на знания и умения съгласно Държавните образователни изисквания. Специалните педагози оценяват: равнище на усвоени знания, умения и компетенции, когнитивни процеси, езико- говорно развитие и комуникативни умения при деца и ученици със специални образователни потребности. За всяко дете със СОП се проследява динамиката в развитието. Въз основа на направената диагностика, се фиксират образователните цели и задачи в индивидуалната образователна програма на детето/ученика, както и конкретни срокове за изпълнението им, а учителите разработват индивидуално адаптирано тематично разпределение на учебното съдържание по съответния предмет, по който подпомагат ученика спрямо неговите индивидуални възможности и потребности.

Ресурсен център - Бургас оказва методическа подкрепа в изпълнението на тези дейности. Специалистите от Ресурсен център подпомагат дейността на учителите чрез методически указания, подготвят работни листи за учениците със СОП, консултират учителите за възможностите за включване на детето/ученика в образователно-възпитателния процес, провеждат индивидуални, групови занятия и такива в групата/класа, насърчават изявиите им в извънкласни форми на работа. Консултативната функция е съсредоточена върху: запознаване и консултиране на родители и учители с принципите и организацията на интегрираното обучение и възпитание, усвояването на различни форми и техники на работа с деца и ученици със специални образователни потребности, използване на специална литература, използване на различни видове терапии, включване и участие на родителите в дискусии по въпросите на интегрираното обучение; консултиране на учениците със специални образователни потребности, както и родителите им за възможностите за професионално образование и професионална реализация и др. Основен принцип в дейността на специалистите е предоставянето на консултативна помощ в следната посока:

1. Повишаване на ефективността на екипните взаимоотношения – позиции и роли в екипа, взаимодействие между членовете, критерии за ефективен екип;
 2. Използване на интерактивни методи в обучението – подбор и използване на интерактивни методи за представяне на учебния материал, за затвърдяване и обобщаване на знанията, както и за решаване на проблеми в класа;
 3. Стратегии за мотивиране на учениците, техники за мотивиране на учениците;
 4. Подходи за работа с деца и ученици със специални образователни потребности – критерии за разпознаване, причини и особености на децата/учениците; адаптиране на учебния материал към възможностите им; методи за развиване на способностите им.
 5. Методи за работа за управление на агресивно поведение – запознаване на класа с методите, които ще научат учениците да разпознават проявите на своята агресия, да усвоят нови модели на поведение, да общуват без агресия, да реагират адекватно на конфликтни ситуации; Подходи за работа с деца с агресивно поведение – техники за развиване на сензитивност към собствените емоции; моделиращи техники за усвояване на нови модели на поведение – рисуваателна техника; упражнения за развиване на самоконтрол;
 6. Овластяване на умения за справяне с професионалния стрес – методи и техники за съхранение на учителите, техники за релаксиране и намаляване на напрежението;
 7. Подходи за работа с деца с нарушение на вниманието и хиперактивност – диагностични критерии, методи за развитие на вниманието, техники за преодоляване на хиперактивното поведение при децата;
 8. Подходи за работа с деца с нарушения в интелектуалната сфера и аутизъм – особености на обучителния процес и общуването с децата, оказване на подкрепа и развиване на социална компетентност, алтернативни форми на комуникация;
 9. Адаптиране на околната среда на зрительно затруднени деца в класната стая;
 10. Представяне и начин за използване в клас на специализиран софтуер за зрительно затруднени деца;
 11. Представяне на технически помагала за зрительно затруднени деца, които могат да се използват в класната стая.
- Кампании на областно ниво и в местните общности за повишаване на чувствителността към децата с увреждания и техните семейства, за преодоляване на дискриминацията и промоциране на толерантност.

РИО – Бургас, детските градини и училища, Ресурсен център – Бургас, общините, провеждат дейности, с които популяризират дейностите по приобщаване на децата и учениците със специални образователни потребности и техните родители, популяризират ги чрез сайтовете на посочените институции, отразяват се в медиите. Участват в съвместни

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

мероприятия с КЗД за преодоляване на дискриминационните практики. Регионалният представител на КЗД провежда разяснителни и информационни кампании в детските градини и училищата. В немалко случаи, общините участват като партньори или като бенефициенти в проекти, които се реализират в детските градини и училищата по процедурите на ОП „РЧР” и ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” по направления от включващото и приобщаващо образование.

МОН, РИО и по инициатива на детските градини и училища организират текущи обучения всяка учебна година по проблемите на интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности в зависимост от потребностите на целевите групи.

Дейност 1.4.3.4. Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в общообразователните училища и детски градини в област Бургас.

Към края на учебната 2014/2015 г. училищата и детските градини с осигурена достъпна и подкрепяща среда са следните, разпределени по общини:

община	Осигурен ресурсен кабинет	рампа	Адаптиран санитарен възел	Асансьор/Платформа
Бургас				
Училища	29	16	15	7
Детски градини	11	4	3	1
Айтос				
Училища	4	2	0	0
Детски градини	1	1	1	0
Камено				
Училища	3	2	0	0
Детски градини	0	0	0	0
Карнобат				
Училища	7	6	3	0
Детски градини	1	1	1	0
Средец				
Училища	4	1	0	0
Детски градини	1	1	1	0
Сунгурларе				
Училища	1	1	1	0
Детски градини	0	0	0	0
Руен				
Училища	9	3	0	0
Детски градини	1	0	0	0
Царево				
Училища	1	0	0	0
Детски градини	1	0	0	0

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Поморие				
Училища	4	2	2	2
Детски градини	1	1	1	0
Приморско				
Училища	0	1	0	0
Детски градини	0	0	0	0
Несебър				
Училища	5	3	0	0
Детски градини	0	0	0	0
Созопол				
Училища	3	2	0	0
Детски градини	1	0	0	0
Малко Търново				
Училища	0	0	0	0
Детски градини	0	0	0	0
Общо:				
Училища	70	39	21	9
Детски градини	18	8	7	1

Осигуряване на достъпна среда за децата с увреждания в масовите училища и детски градини в област Бургас. Общините да извършат проучване за оценка на нуждите и да разработят актуализирани общински планове за изпълнение на специфични мерки по общини за подобряване на достъпа, в съответствие с конкретните условия във всяка община, населено място.

Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.

Регионален инспекторат по образованието осъществява политика по отношение на приобщаване на родителите към училищните и извънучилищни дейности и на техните деца в образователно-възпитателния процес чрез организиране, провеждане, координиране на дейности в детските градини и училищата, чрез методическата помощ и консултиране на Ресурсен център, насочени към:

- Информиране чрез сайта и информационни табла в детските градини и училищата за процедурата, графика на провеждане на заседанията на Екипа за комплексно педагогическо оценяване /ЕКПО/ към РИО – Бургас, необходимите документи за представяне на децата и учениците за извършване на педагогическа оценка;
- Запознаване на родителите с целите и философията на интегрираното обучение;
- Обучение на родителите за конкретни начини за успешна самоподготовка на учениците въкъщи и повишаване на самостоятелността и умения за независим живот;
- Родителите се консултират за възможностите за подпомагане на социализацията на детето в местната общност – съседите, квартала; за създаване на условия за съвместни игри - гостувания и прочие;

- Участие на родителите в педагогически конференции, снабдяване със специална литература и др.
- Включване на родителите в различни форми на подготовка, като краткосрочни семинари и др.

Дейност 1.4.4.1. Дейности за изграждане на капацитет в училищата и детските градини за включване на родителите и създаване на интегрираща среда в училище, които включват:

- обучения на учители и директори на училища и детски градини – методи и подходи за включване на родителите и приобщаването им към образованието на техните деца;

Ежегодно РИО – Бургас организира инструктивни съвещания, обучения и семинари с директори и учители по тематични области, вкл. по проблематиката на интегрираното обучение и работата с деца и ученици с различни увреждания и нарушения. През учебната 2015/2016 г. са проведени следните обучения:

- **„Педагогически и психологически техники за работа с деца и ученици с разстройства на речта”** – 45 участници /начални учители, логопеди, ресурсни учители/;
 - По Национални програми от МОН, други: 17 – по различни теми относно техники и технологии за формиране на умения за работа с деца с различни увреждания/нарушения;
 - Обучения на педагогически специалисти от Ресурсен център, организирани от Ресурсен център, за усъвършенстване на знанията и уменията на педагозите;
- разпространение на обучителни материали за работа с родителите;

Ресурсен център – Бургас, методически подпомаган от РИО – Бургас, е изградил групи за работа с родители в три направления:

I. Група за личен опит НАДЕЖДА & ЗНАНИЕ – за родители на деца с генерализирано разстройство в развитието разглеждат се теми, свързани с ранния детски аутизъм, агресия, автоагресия, живот с аутизъм.

II. „Училище за родители” - Насилието и детската агресия. Предпоставки за агресивни прояви у децата. Родителите се запознават с темите за агресивното поведение, що е тормоз, разпознаване на тормоза и какви са последствията от тормоза, признаци, които показват, че детето може да е жертва на насилие в училище, как да се помогне на детето, което е жертва на тормоз и което прилага тормоз, рискови фактори, които могат да повишат вероятността за агресивно поведение на детето.

III. Училище за родители - „Посрещаме трудностите заедно на деца със Синдром на Даун”, една от основните теми на които е значението на родителското участие и сътрудничество с училището.

- обмяна на опит и добри практики с други училища и детски градини.

Пет поредни учебни години се провеждат модели на добри педагогически практики в интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности в детските градини и училищата по инициатива на РИО – Бургас и чрез съдействието на Ресурсен център, като по график, утвърден от началника на РИО се планират и провеждат **открити уроци** за представяне на положителните страни в интегрираното обучение на децата и учениците в детските градини и училищата на територията на цялата област - доказала се

много добра практика. На откритите уроци присъстват както педагогически специалисти от Ресурсен център, така и учители от детските градини и училищата и родители на децата и учениците със и без специални образователни потребности. На дискусиите, които протичат като „кръгли маси”, се обсъждат конкретните проблеми на заинтересованите страни, споделя се положителен опит, предлагат се възможни решения.

Интеграция чрез спорт - ежегодно участие на ученици със специални образователни потребности в спортни мероприятия. Включване на децата и учениците, които се подпомагат от Ресурсен център в регионалните и национални игри на Спешъл Олимпикс - България. Участия в спортни олимпиади. Популяризиране на спортните успехи чрез Ресурсен център – Бургас.

Интеграция чрез изкуство - от пет години в училищната мрежа на община Средец работи „Училищна Работилница за сръчни ръце”, в която учениците със СОП заедно със съучениците си научават и прилагат на практика различни техники на приложното изкуство. Изработват красиви предмети и участват в конкурси и изложби.

Дейност 1.4.4.2. Инициативи и съвместни дейности в училище за изграждане на връзката между трите страни: училище/учители – родители/общност – деца/ученици с подкрепата на общинска администрация, РИО и гражданския сектор.

При осъществяване на дейностите по интегрирането на децата и учениците със специални образователни потребности и за подобряване на взаимодействието учители – родители - ученици РИО си партнира с Ресурсен център, общините, ЦОП към различните общини, ЦСИР, Дневни центрове за деца с увреждания, О”ЗД” /Д”СП”, ДАЗД, БЧК, ЦНСТ и ЗЖ към съответните общини, Център за психично здраве, НПО – БАЛИЗ, Сдружение „Св.Ив.Рилски”, Българската асоциация за обучение на зрително затруднени деца; Сдружение „Интеграция”, „Алтер консулт”, Национално читалище на слепите „Луи Брайл” – София, СОУ”Д-р Иван Шишманов” – гр. Варна /Училище за деца с нарушено зрение/; ДМСГ „Вяра, Надежда и Любов”, Лайънс клуб – Бургас, др.

Дейност 1.4.4.3. Развитие на капацитета на Училищните настоятелства и НПО за подкрепа на интегрираното образование с участието на родителите и местните общности:

- Създаване и активизиране на Училищните настоятелства в училищата в цялата област;
- Консултиране, обучения и техническа помощ за развитие на инициативи от Училищните настоятелства.

Няма точни данни в колко училища в област Бургас са създадени училищни настоятелства. Устройството и дейността на училищните настоятелства се уреждат съгласно разпоредбите на Закона за народната просвета, Закона за юридическите лица с нестопанска цел и техните устава. РИО – Бургас осъществява консултиране и периодични обучения на директорите на училищата по отношение дейността на настоятелствата по подпомагане на училищата.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Планирани социални услуги и мерки в област Бургас – Направление 1: Услуги за превенция за деца

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Област Бургас	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Територия лен обхват	<u>2016 г.</u>	<u>2020 г.</u>	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ДЦДУ (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	15	15	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация, Посредничество	Община Айтос с възможност за мобилен екип за близките населени места в общината	Налична
2	Приемна грижа	За деца в риск и от ДМСГД.	Всички населени места в общината	2	5	Извеждане на деца, отглеждани в СИ или деца в риск	Община Айтос	Налична за увеличаване на капацитета след 2016г
3	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	100	100	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Бургас	Налична
4	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	0	50	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска	Община Бургас	нова за планиране и изграждане след 2016 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

						грижа; Превенция на изоставянето		
5	2 ЦСРИ (ДДД) 2 x 20 места	За деца с увреждания	Община Бургас	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране и изграждане през 2016 г.
6	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	10	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 г.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си, насърчаване на родителската привързаност, подпомагане на млади майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа	Община Бургас	Нова за планиране и за изграждане след 2016 г.
7	ЦРДУ (ДДД)	Деца и семейства в риск от общности в неравносечно положение, деца от ромски произход	Всички общини от областта	15	15	Достъп до образование и работа за развитие на уязвими общности; клубове по интереси и предоставяне на образователна подкрепа	Община Бургас	Налична
8	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Жени и деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	8	8	Превенция на жени и деца, жертви на насилие. Временно настаняване майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Бургас	Налична
9	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Жени и деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	0	10	Превенция на жени и деца, жертви на насилие. Временно настаняване майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално,	Община Бургас	Нова за планиране и изграждане след 2018 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

						психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.		
10	ДЦДУ към ДМСГД дневна грижа (МЗ)	Деца 0-7 год. с увреждания от ДМСГД	Всички общини от областта	30	30	Реинтеграция в семейството и превенция; Дневна грижа	Община Бургас	Налична
11	ЦДУ седмична грижа към ДМСГД (МЗ)	Деца 0-7 год. с увреждания от ДМСГД и от семейства	Всички общини от областта	45	45	Реинтеграция в семейството и превенция; Седмична грижа	Община Бургас	Налична
12	ЦНСТ (ДДД)	За деца от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Всички общини от областта	7	7	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДЛРГ - Бургас в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налична
13	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
14	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
15	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
16	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи без увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДЛРГ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
17	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи без увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДЛРГ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
18	ДЦДУ (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с	Всички населени места в общината	24	24	специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

		увреждания;				справят с проблема; Консултация, Посредничество		
19	ЦСРИ (ДДД)	За жени и деца жертви на насилие и трафик	Община Бургас,	15	15	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Налична
20	ЦСРИ за деца с детска церебрална парализа, аутизъм и соматични увреждания и техните семейства (ДДД)	деца с детска церебрална парализа, аутизъм и соматични увреждания и техните семейства	Община Бургас,	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
21	ДЦДМУ (ДДД)	Деца и младежи с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	0	30	специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация, Посредничество	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
22	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	Бургас, областта	20	30	извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Бургас	Налична
23	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	община Камено	2	3	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Камено	Налична за разширяване след 2016 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

24	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	28	28	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа на деца и семейства в риск; Превенция на отпадането от образователната система; Превенция на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; Развиване на приемна грижа на областно ниво;	Община Карнобат	Налична
25	ЦСРИ (ДДД)	За деца с увреждания	община Карнобат	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Карнобат	Налична
26	ЦНСТ (ДДД)	За деца от СИ – ДДУИ с. Искра, общ. Карнобат	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ с.Искра, общ.Карнобат.	Община Карнобат	Налична
27	ЦНСТ (ДДД)	За деца / младежи от СИ – ДДУИ с. Искра, община Карнобат	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ с. Искра, община Карнобат.	Община Карнобат	Налична
28	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Бургас, областта	3	6	извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск	Община Карнобат	Налична за разширяване след 2016 г.
29	ЦСРИ (общинска)	За деца с увреждания	община Несебър	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Несебър	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

30	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	25	25	Специализирано звено за Ранна интер-венция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родител-ска грижа; Превенция на изоставянето	Община Несебър	Налична
31	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	всички населени места в общината	40	40	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семей-на среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Поморие	Налична
32	ЦНСТ с.Бата (ДДД)	За деца от СИ	всички населени места в областта	12	12	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип	Община Поморие, с. Бата	Налична
33	Преходно жилище с.Бата (ДДД)	За деца от СИ	всички населени места в областта	10	10	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип	Община Поморие, с.Бата	Налична
34	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи от СИ – ДДУИ	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ	Община Поморие	Налична
35	Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДДД)	Деца и младежи с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от грижи;	Всички общини от областта	0	15	Дневни грижи. Медицинска и социална рехабилитация.	Община Поморие	Нова за планиране след 2018 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

36	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	община Руен	2	5	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Руен	Нова за планиране след 2016 г.
37	ЦСРИ (ДДД)	За деца с увреждания	община Созопол	34	34	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Созопол, гр.Черноморец	Налична
38	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	25	25	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родител-ска грижа; Превенция на изоставянето	Община Созопол	Налична
39	ЦНСТ (ДДД)	За деца/ младежи с увреждания от СИ – ДДУИ	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ	Община Созопол	Налична
40	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	община Созопол	1	2	Извеждане на деца, от-глеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск	Община Созопол	Налична
41	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	30	30	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Средец	Налична
42	ЦНСТ 3 бр. (ДДД)	За деца и младежи от СИ – ДДЛРГ	Всички общини от областта	28	28	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДЛРГ	Община Средец	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

43	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	10	10	Превенция на деца, жертви на насилие. Временно настаняване деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Средец	Налична
44	ДЦДУ (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи;	Всички населени места в общината	20	20	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; подкрепа; информиране; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; консултация; посредничество.	Община Средец	Налична
45	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Община Средец	22	30	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Средец	Налична, за разширяване
46	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	Община Сунгурларе	0	3	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Сунгурларе	Нова за планиране и изграждане след 2016 г.

4.2 Направление 2: Социално включване на уязвими общности

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в област Бургас.

Конкретна цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез:

- Мярка 3.1.1. Развиване на ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Бургас;
- Мярка 3.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства;
- Мярка 3.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Мярка 2.1.1. Развиване на ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на област Бургас.

ЦСРИ осигуряват за хората с увреждания необходимата медицинска и социална рехабилитация, здравни грижи, информация и консултации. Освен това, семействата и близките, които полагат грижи за хора с увреждания ще получават в ЦСРИ специализирана подкрепа, информиране и консултиране (здравно, психологическо, социално, юридическо). Постепенно ще се развият мобилни услуги, които да обхванат хората с увреждания в цялата област и да осигурят достъп до услуги в семейна среда за децата и хората с увреждания, живеещи в малки изолирани населени места. Планираната мобилност е двупосочна. Първо, услугата ще отиде при клиента, когато не се изисква специално оборудване (например, рехабилитатор и психолог могат да предоставят част от услугите на място при посещение по адреси в селата по график); на място ще се предоставят консултации за семействата и обучения за ползване на техническите помощни средства и др.

Второ, чрез осигуряване на специализиран транспорт клиентът може да бъде доведен до услугата в ЦСРИ.

Дейност 2.1.1.1. Продължаване на дейността на ЦСРИ в област Бургас за лица с увреждания.

Дейност 2.1.1.2. Продължаване на дейността на ЦСРИ за лица със сензорни увреждания.

Дейност 2.1.1.3. Разкриване на нови ЦСРИ в община Бургас, а именно: ЦСРИ за лица с увреждания с капацитет 20 места; ЦСРИ за лица с психични разстройства с капацитет 30 места;

Дейност 2.1.1.4. Разкриване на нова иновативна услуга Център за жертви на сексуално насилие в Регион Бургас с капацитет 50 места – в партньорство със Сдружение „Деметра“, МБАЛ Бургас, ОД на МВР, Община Бургас.

Мярка 2.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Спектърът на тези услуги обхваща както ежедневни дейности въщи (като помощ при хранене, обслужване, помощ за излизане и придвижване), така и предоставяне на дневни и почасови услуги извън дома (дневни центрове и алтернативни форми на заместваща грижа). В Стратегията се залагат разнообразни форми и възможности за избор. В съответствие с интересите и възможностите на хората с увреждания и техните близки потребителите ще могат да избират, например, между дневните центрове като самостоятелна услуга (в която се заплаща такса, но е включена и храна) и почасовата грижа в рамките на ЦСРИ (безплатна за клиентите услуга, в която обаче не се предоставя храна).

Дейност 2.1.2.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания във всички общини – домашен помощник, социален и личен асистент, за което ще допринесе продължението на националните програми и ОП „РЧР” - ДП, СА, ЛА.

Дейност 2.1.2.2. Развиване на Домашния социален патронаж и по-пълно обхващане на хората с увреждания от малките населени места.

Дейност 2.1.2.3. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от страна на ДСП и общинска администрация за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания.

Дейност 2.1.2.4. Продължаване на дейността на Дневните центрове за лица с увреждания – в общините Айтос, Бургас и Малко Търново за предоставяне на дневна грижа.

Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Дейност 2.1.3.1. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство, културни и здравни центрове, училища и детски градини, предприятия и пр. (Определяне на конкретните задачи по общини в рамките на оперативния план за действие, които да се включат и в актуализираните общински планове за развитие).

Дейност 2.1.3.2. Целеви мерки на Дирекциите Бюро по труда (ДБТ), общините и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионална квалификация, обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 2.1.3.3. Прилагане на общински и национални мерки във всички общини за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот на хората с увреждания – обучение, жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане.

Дейност 2.1.3.4. Разработване и стартиране на нови форми на междусекторни и смесени социални услуги за активно включване на лицата с увреждания, основани на индивидуален подход и насочени към подобряване на личните умения на лицата от уязвимите групи:

- иновативни подходи за електронно включване на хора с увреждания;
- посреднически услуги от агенции/бюра за помощ и взаимопомощ;
- социални услуги за подкрепа на професионалното развитие на лица с увреждания, включително и подкрепа за трудова реализация на лица, полагащи грижи за зависими членове на семействата си.

Конкретна цел 2.2. Да се намали броят на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип, чрез:

- Мярка 3.2.1. Реформиране и реструктуриране на съществуващите СИ за възрастни с увреждания и подобряване на качеството на предоставяната резидентна грижа;
- Мярка 3.2.2. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Мярка 2.2.1. Реформиране и реструктуриране на съществуващите СИ за възрастни с увреждания и подобряване на качеството на предоставяната резидентна грижа.

В тази мярка се предвиждат дейности, свързани с разработване на институционални планове за развитието на действащите СИ за лица и възрастни с увреждания в област Бургас, които задължително ще съдържат следните компоненти:

- индивидуални оценки на настанените лица – възможности за връщане в родните им места, нужди от резидентен тип услуга или от услуга в общността;
- обучение, преквалификация, пренасочване на персонала;
- реконструиране на материалната база на СИ в съответствие на специфичните потребности на обгрижваните лица.

Мярка 2.2.2. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Новите алтернативни социални услуги от резидентен тип включват защитени жилища (ЗЖ), ЦНСТ и нови форми за малки групови домове с малък капацитет и гъвкави грижи, адаптирани към индивидуалните потребности на отделните клиенти, в съответствие със съвременните стандарти. Те ще предоставят подобрена резидентна грижа в среда, близка до семейната за хора с увреждания, които не са в състояние да живеят сами и имат нужда от резидентна услуга, както и за извеждане на част от настанените в СИ, които подлежат на извеждане. Съответно подготовката за извеждане изисква изграждане на умения и навици за относителна самостоятелност, вкл. чрез временен престой в защитено жилище – пространство в рамките на дома, където се предвиждат допълнителни дейности в тази насока.

Дейност 2.2.2.1. Продължение на дейността на защитените жилища за хора с увреждания и за деца в риск:

- 1 ЗЖ за лица с психични увреждания в гр. Бургас с капацитет 8 места;
- 2 ЗЖ за лица с умствена изостаналост в гр. Бургас с капацитет 17 места;
- 1 ЗЖ за младежи с умствена изостаналост с. Искра, община Карнобат с капацитет 10 места;
- 1 ЗЖ за лица с умствена изостаналост с. Бата, община Поморие с капацитет 10 места;
- 1 ЗЖ за лица в гр. Айтос с капацитет 10 места;

Дейност 2.2.2.2. Продължаване на дейността на 2 бр. ЦНСТ за хора с умствена изостаналост на територията на общ.Карнобат с капацитет 2 x 15 места общо 30 места и ЦНСТ за хора с психични разстройства на територията на община Карнобат с капацитет 15 места.

Дейност 2.2.2.3. Разкриване на ново ЦНСТ за лица с алцхаймер на територията на община М. Търново.

Конкретна цел 2.3. Да се осигури достъп до развитие за етническите общности в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

- Мярка 2.3.1. Назначаване на здравни медиатори за подобряване на достъпа до здравеопазване в ромските общности;
- Мярка 2.3.2. Обхващане с хоризонтални мерки и целеви инициативи за социално включване на безработни, насочени към достъп до професионална квалификация, заетост и доходи.
- Мярка 2.3.3 Проучване на възможността за създаване на център за развитие на ромските общности

Мярка 2.3.1. Проучване възможностите за закриване на СУПЦ с. Бата, община Поморие и доразвиване на 2 броя ЦНСТ.

Социален учебно-професионален център е комплекс от социални услуги, насочени към професионално обучение на лица с определена степен намалена работоспособност, навършили 16 години и деца в риск, навършили 16 години.

Конкретна цел 2.4. Да се създадат условия за реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково поведение, чрез:

- Мярка 2.4.1. Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към младежи и възрастни;
- Мярка 2.4.2. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.
- Мярка 2.4.3. Услуги за реинтеграция на бездомни лица.

Мярка 2.4.1. Развиване на услуги за превенция на рисково и зависимо поведение, насочени към младежи и възрастни.

Дейност 2.4.1.1. Дейности по превенция на ЦОП и ЦСРИ в общините – информиране и консултиране, които ще подпомогнат приобщаването на застрашените групи към обществото като цяло. Работата предимно ще бъде подкрепяща и консултативна, свързана с нуждите на отделните потребители и на семействата в общността.

Дейност 2.4.1.2. Включване на родителите и семействата в смесени социално-образователни услуги и кампании за превенция на домашното насилие, трафика и зависимостите и рисковото поведение, изпълнявани от училища, училищни настоятелства и НПО. Изграждане на Център за развитие на ромските общности в гр.Бургас.

Дейност 2.4.1.3. Разработване и изпълнение на Общински програми за изграждане на Социални жилища с финансиране от оперативните програми за регионално развитие.

Мярка 2.4.2. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.

Тези услуги имат за цел да свържат младежите и лицата от уязвимите групи с подходящи социални, образователни, здравни, информационно-консултантски и други дейности в зависимост от техните нужди и проблеми. Тези услуги са своеобразен диспечерски пункт към други услуги и нуждата от тях се поражда от факта, че един от проблемите на младежите и лицата от уязвимите групи е социална изолация, ниска социална компетентност или незнанието/ неумението да се обърнат към подходяща институция или специалист, които да им помогнат в решението на проблемна ситуация. Действащият Областен съвет по наркотични вещества в област Бургас ще подкрепя и участва в мерките за превенция и за реинтеграция в обществото на хора със зависимости.

Дейност 2.4.2.1. Продължаване работата на Център за временно настаняване, гр. Бургас – предоставяне на краткосрочна услуга за лица в риск - като лица, напускащи местата за лишаване от свобода , лица със зависимости, бездомни и др. - осигуряване на подслон, храна, социални консултации, посредничество за намиране на работа, жилище, краткосрочна финансова подкрепа.

Дейност 2.4.2.2. Услуги за хора в пробация – консултиране, подкрепа за реинтеграция, курсове за професионална квалификация, които се изпълняват съвместно от Съвета по пробация, ДБТ, ЦОП, ДСП.

Дейност 2.4.2.3. Развиване на услуги за подкрепа на лица със зависимости и проблемно поведение от съществуващите и новоразкрити центрове за социална рехабилитация и интеграция в област Бургас.

Услугите ще бъдат насочени към: млади хора в риск на възраст 18-35 и лица на възраст 35-65 години, както следва: млади хора, след престой в специализирани институции, младежи и лица над 35 години преодолели сериозен здравословен проблем, психическа или физическа травма, преодолели зависимости, след периода на лечение, жертви на домашно насилие или трафик, дълготрайно безработни лица, хора с вируса на ХИВ и СПИН.

Дейностите ще включват:

- развиване на умения за самостоятелен живот и превенция на рисково поведение;
- психологическо консултиране, семейно консултиране, медиация, рехабилитация,
- младежки информационно-консултантски и обучителни услуги,
- обучителни услуги, свързани с повишаване на квалификацията, преквалификация, кариерно консултиране и посредничество за намиране на работа.

Дейност 2.4.2.4. Развитие на социални услуги предоставяни от юридически лица с нестопанска цел и финансирани от различни програми, проекти и донори на територията на община Бургас.

Услугите, предоставяни от сдруженията са насочени към лицата, употребяващи психоактивни вещества, хора с увреждания, самотни родители, деца в неравностойно положение и в риск, лица с онкологични заболявания, малцинствени общности.

Дейностите, към които са насочени предоставяните услуги, са: формиране на мобилен кабинет за работа с хора зависими от ПАВ, СА, ДП, ЛА, предоставяне на медицински изделия, спортни занимания на хора с увреждания, консултации, организиране на курсове за предродилна подготовка, превенция на ХИВ/СПИН, Психотерапия на лица, семейства, групи, мобилни кабинети за уязвими групи в риск.

Организация, адрес, телефон	Предлагани услуги	Планирани услуги
Организация: „Каритас“	Мобилен кабинет за работа с хора зависими от ПАВ Дейности: Осигуряване на консултации, консумативи на хора употребяващи психоактивни вещества. Мобилен и стационарен кабинет за бездомни лица.	Да продължи дейността
Сдружение „Социален център Бургас“	Творческа работилница за хора с увреждания; - социо-културни дейности, вкл. обучения; посещения на театър, концерти“;	Да продължи дейността
Асоциация „Деметра“	Предоставя услуги за превенция и защита на жертви на домашно насилие; Реализира програми и проекти за защита на жертви на сексуално насилие; Външен доставчик на две социални услуги – „Кризисен център за лица и деца, жертви на насилие“ и „Център за социална рехабилитация и интеграция на лица пострадали от насилие“	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Сдружение „Параспорт“	Адаптирана физическа активност и адаптиран спорт за хора с увреждания Целева група: Хора с увреждания Дейности: Осигуряване на спортни занимания за хора с увреждания според индивидуалните възможности	Да продължи дейността

Организация, адрес, телефон	Предлагани услуги	Планирани услуги
	на всеки	
„Черноморска асоциация на жените – 2000”	<p>Да съхранява българските традиции;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да укрепва самочувствието, достойнството и авторитета на българката; • Да подпомага жените в усилията им за утвърждаване на общонационални, общочовешки добродетели в семейството и обществото; • Да възпитава чувство за отговорност към природата; • Да спомага за опазване на физическото здраве на българката; • Да стимулира инициатива и творчество в децата; • Да подпомага деца в неравностойно положение, като съдейства за тяхното интегриране в обществото; • Да подпомага домовете за стари хора. <p>Социалната дейност се реализира чрез благотворителни изяви за които средствата се набират от членовете на ЧАЖ. Социални услуги не се предлагат.</p>	<p>Организиране и провеждане на курсове за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предродилна подготовка (всичко за безпоблемното раждане) • настоящи родители (тайните на успешното кърмене, обгрижване на новороденото) • консултации с психолог;
Районна организация на слепите – Бургас /част от съюза на слепите в България/	Общественополезна дейност в услуга на граждани с увредено зрение. Консултиране, предоставяне на специални помощни средства за обучение на интегрираните ученици и студентите от ВУЗ. Поддържане контакт с очен ТЕЛК Варна. Административни услуги /съдействие за включване в домашен социален патронаж и специализираните домове/	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Районна организация на глухите – Бургас /част от съюза на глухите в България/	Общественополезна дейност в услуга на граждани с увреден слух, с цел интегрирането им в обществото. Провежда професионални курсове за обучение по жестономичен език. Подпомага социалната, трудовата и медицинска рехабилитация на слуховоувредените граждани.	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Регионална организация на инвалидите – Бургас /част от съюза на инвалидите в България/	Предоставяне на услуги в подкрепа на хора с увреждания за подобряване на социалната им интеграция в обществото. Участие в програми и проекти за хора с увреждания.	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.

Организация, адрес, телефон	Предлагани услуги	Планирани услуги
Сдружение „Доза обич“:	<p>Превенция на ХИВ/СПИН и други трансмисивни и полово предавани инфекции, сред хора с рисково поведение;</p> <p>Предоставяне на възможности за нормално и подобро функциониране на хората живеещи с ХИВ/СПИН;</p> <p>Изграждане на съвременна мрежа за социална, здравна и правна защита и помощ на употребяващите наркотици;</p> <p>Изграждане на съвременна мрежа за социална, здравна и правна защита и помощ на мъже и жени, предоставящи сексуални услуги срещу заплащане;</p> <p>Установяване, мултиплициране и популяризиране на добри практики в контекста на визията, мисията и целите на сдружението.</p>	<p>Обогатяване диапазона от предоставяни социални услуги за употребяващите ПАВ и проституиращите мъже и жени посредством текущата си работа по гореспоменатите програми и чрез кандидатстване с нови проекти и програми, самостоятелно или с партньорството на други институции и организации.</p> <p>В дългосрочен план екипът възнамерява да обнови цялостната си стратегия за работа, която включва социална, здравна и правна защита и помощ за целевите групи.</p>
Фондация „Астика“	<p>Социална интеграция, реинтеграция и адаптация на граждани и лица в неравностойно положение.</p> <p>Насърчаване на социалното предприемачество и гражданската инициатива. Съхраняване на европейски ценности и достижения в социалната, културна и образователна сфера.</p>	<p>Да продължи предоставянето на досега предоставяните услуги.</p>
Сдружение „Онкоболни и приятели“	<p>Работа по подобряване на условията, гарантирания достъп, равнопоставеност и равни шансове на онкоболните за лечение и грижи, съгласно националните и Европейски стандарти. Подпомагане на социалната интеграция и личностна реализация на онкоболните. Провеждане на профилактика, ранна диагностика, лечение и рехабилитация на онкозаболяванията. Участие в програми и проекти на национално и европейско ниво, с цел предоставяне на най-добрата грижа за онкоболните.</p>	<p>Продължаване предоставянето на грижи и консултации в домовете на онкоболни лица, психологическа помощ и подкрепа, групова терапия.</p>
Сдружение „Диабетни грижи“	<p>Защитава правата на диабетиците за по-качествен живот; Подпомага интегрирането в обществото;</p> <p>Предоставя достъпни и качествени услуги и стоки; кабинет "Диабетно стъпало" и Диабетен център.</p>	<p>Да продължи дейностите</p>
Сдружение „Лъч надежда“	<p>Интеграция на деца и лица с умствени, физически и психически увреждания сред обществото. Проучване на</p>	<p>Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.</p>

Организация, адрес, телефон	Предлагани услуги	Планирани услуги
	потребностите и проблемите им и съдействие за разрешаването им. Включването им в различни програми и проекти за трудова, социална, спортна, битова и комуникативна рехабилитация. Сдружението предоставя социалната услуга в общността „Дневен център за възрастни хора с увреждания“.	
Сдружение „Зорница“	Съдейства за интегрирането на хората с увреждания в обществото, чрез защита на техните права и интереси, организиране на културна, спортна, туристическа дейност за своите членове. Сдружението предоставя социалната услуга в общността „Дневен център за младежи с увреждания“.	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Сдружение „Ранна интервенция на деца в риск“	Сдружението предоставя социалната услуга в общността „Дневен център за деца с увреждания“ за деца на възраст от 0 до 7 години.	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Сдружение „Вяра, воля и взаимопомощ“	Сдружението подпомага, насърчава и защитава интересите на лица, осъзнали алкохолната си зависимост и желаещи преодоляването ѝ чрез реализиране на форми на социални услуги, обмен на информация, участия в инициативи и мероприятия.	Да продължи предоставянето на гореописаните услуги.
Фондация „Областен ромски съюз“	Превенция на здравни проблеми в малцинствени общности – ХИВ, СПИН и туберкулоза – Здравно социален център Целева група: Малцинствени общности Дейности: Мобилни кабинети за уязвими групи в риск, подобряване на здравната и социална култура на ромската общност	Да продължи дейностите

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Планирани социални услуги, мерки и интервенции в област Бургас – Направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Област Бургас Съдържание – основни дейности, фокус на услугата	Местоположе ние	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Територия лен обхват	<u>2016 г.</u>	<u>2020 г.</u>			
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дневен център за лица с увреждания (ДДД)	Възрастни с увреждания	Община Айтос	30	30	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Община Айтос	Налична
2	ЗЖ за лица с умствена изостаналост (ДДД)	Лица, които имат нужда от резидентна грижа и за бенефициенти от СИ	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Айтос	Налична
3	Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДДД)	За възрастни хора с увреждания - лека и умерена степен на умствена изостаналост	Община Бургас	30	30	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Община Бургас	Налична
4	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени със зрителни увреждания	Община Бургас	40	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

5	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени с увреждания	Община Бургас	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
6	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства(ДДД)	Лица с психични разстройства	Община Бургас	0	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
7	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	Лица над 18 г., мъже и жени с умствена изостаналост.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
8	Защитено жилище за хора с психични разстройства (ДДД)	Лица над 18 год. мъже и жени с психични разстройства	Област Бургас	8	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
9	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	За жени над 18 г. с умствена изостаналост	Област Бургас	7	7	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
10	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица в риск	Община Бургас	15	15	Рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност. В него ще се работи за превенция на насилието.	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

11	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица пострадали от насилие	Община Бургас	15	15	Рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност. В него ще се работи за превенция на насилието.	Община Бургас	Налична
12	Център за временно настаняване (ДДД)	Лица временно или трайно лишени от дом в неравностойно социално положение	Област Бургас	15	15	Комплекс от социални услуги , предоставяни временно в срок до 6 месеца на бездомни лица за задоволяванена базовите им потребности.	Община Бургас	Налична
13	Център за временно настаняване (ДДД)	Лица временно или трайно лишени от дом в неравностойно социално положение	Област Бургас	15	15	комплекс от социални услуги , предоставяни временно в срок до 6 месеца на бездомни лица за задоволяванена базовите им потребности.	Община Бургас	Налична
14	Център за лица жертви на сексуално насилие (партньорство на сдружение "Деметра", МБАЛ Бургас, ОД на МВР и Община Бургас)	Жертви на сексуално насилие	Област Бургас	0	50	Превенция на лица, жертви на насилие. Временно настаняване майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Бургас	Нова за планиране
15	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост с. Русокастро (ДДД)	Възрастни хора с умерена, тежка или дълбока умствена изостаналост	Област Бургас	130	130	24-часова постоянна грижа за възрастни с умствена изостаналост	Община Камено	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

16	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни(ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени.	Община Карнобат	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Карнобат	Налична
17	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Умствена изостаналост за лица над 18 г. - жени и мъже.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
18	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
19	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства (ДДД)	Лица с психични разстройства	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
20	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
21	Дневен център за възрастни с увреждания(ДДД)	Възрастни с увреждания	Община М.Търново	45	45	Дневни и почасови грижи. Медицинска и социална рехабилитация.	Община М.Търново	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

22	Дом за възрастни с психични разстройства (ДДД)	Жени с психични разстройства.	Област Бургас	60	60	24-часова постоянна грижа за жени с психични разстройства.	Община М.Търново	Налична
23	Център за настаняване от семеен тип за лица с алцхаймер (ДДД)	лица с алцхаймер	Област Бургас	0	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община М.Търново	Нова за планиране след 2016 г.
24	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	0	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Нова за планиране след 2018 г.
25	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	0	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Нова за планиране след 2018 г.
26	Дом за възрастни хора с физически увреждания(ДДД)	Мъже и жени над 18 години	Област Бургас	52	52	Осигуряване на комплекс от социални услуги на лица с физически увреждания, установени с ЕР на ТЕЛК/НЕЛК	Община Поморие	Налична
27	Социален учебно-професионален център (ДДД)	Деца и младежи от 16 до 35 г.	Област Бургас	40	0	Професионално обучение на деца и лица за придобиване на професия;Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

28	Център за настаняване от семеен тип (ДДД) 2 бр. x 15 места	Деца и младежи от 16 до 35 г.	Област Бургас	0	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Нова за планиране след 2016 г.
29	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост за лица от 18 до 30 г.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Налична
30	Преходно жилище за лица (ДДД)	За деца от 16 до 18 г. и лица над 18 г. до 25 г.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на социални услуги, чрез които хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти, с цел подготовка за извеждането им от специализирана институция.	Община Поморие	Налична
31	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица над 18 г.	Община Поморие	20	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Поморие	Налична
32	Дом за възрастни хора с физически увреждания (ДДД)	Мъже и жени над 18 г.	Област Бургас	46	51	Осигуряване на комплекс от социални услуги на лица с физически увреждания, установени с ЕР на ТЕЛК/НЕЛК	Община Приморско	Налична
33	Дом за възрастни с умствена изостаналост в с. Факия (ДДД)	Възрастни хора с умерена умствена изостаналост	Област Бургас	30	30	24-часова постоянна грижа за лица с умствена изостаналост	Община Средец, с. Факия	Налична

4.3 Направление 3: Грижа за старите хора

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта.

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява по-дълготрайни възможности за старите хора да живеят в своя дом и да избегнат или поне да “отдалечат” във времето необходимостта от резидентна грижа.

Конкретна цел 3.1. Да се развие широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда, чрез:

- Мярка 4.1.1. Развиване на функциите и дейностите на домашния социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на малките изолирани населени места в област Бургас;
- Мярка 4.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда – домашен помощник, социален асистент, личен асистент с увеличен капацитет;
- Мярка 4.1.3. Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Мярка 3.1.1. Развиване на функциите и дейностите на домашния социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на изолираните населени места в област Бургас.

Поради своя характер на мобилна услуга, която стига до домовете на своите клиенти, Домашният социален патронаж има потенциала да изгради широка мрежа от услуги за подкрепа в ежедневието за стари хора, живеещи в семейна среда. Тези дейности предполагат допълнително финансиране и ресурси, както и отделяне на средства от общинските бюджети и изискват привличане на средства от програми и от местния бизнес.

Дейност 3.1.1.1. Развитие на Домашните социални патронажи в 12 общини в област Бургас. Разширеният списък на дейности на патронажите включва:

- Предоставяне на храна по домовете и хранене – извършва се в момента от всички патронажи;
- Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипулации;
- Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището – почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуряване на повече пространство;
- Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства;
- Съдействие за достъп до здравни и социални услуги – придружаване, помощ при транспортиране, информиране за здравни услуги.

Дейност 3.1.1.2. Общински мерки за осигуряване на достъп до административни услуги и социална подкрепа, които включват:

- посредничество от общинските служители и кметските наместници при адресиране на други институции и държавни служби извън общината,
- консултиране и съвети за правата и възможностите;
- техническа помощ от страна на общинските служители и кметските наместници при подготовка на документи и молби;

- помощ при транспортиране на стари хора с увреждания за подаване на заявления, молби, издаване на документи;

Дейност 3.1.1.3. Продължаване функционирането на сезонните обществени трапезарии в общините Айтос за 97 потребителя, Бургас - две трапезарии за 88 потребители, Несебър за 45 потребители, Карнобат за 50 потребители и Сунгурларе за 50 потребители. Предвижда се разширяване на териториалният обхват на трапезариите, с цел обхващане на нуждаещите се лица, живеещи на територията на цялата област.

Мярка 3.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда - домашен помощник, социален асистент, личен асистент с увеличен капацитет.

Тези услуги осигуряват домашни грижи, помощ в домакинството, обслужване, помощ за излизане и придвижване и др. услуги за стари хора, които им позволяват по-дълго да живеят в своя дом и в семейна среда. Идентифицираните потребности на рисковите групи изискват увеличение на наетите асистенти/домашни помощници за лица с увреждания. Дейностите ще бъдат осъществявани от общините и доставчици на социални услуги

Дейност 3.1.2.1. Осигуряване на услугата Домашен помощник по Национална програма и ОП „РЧР”.

Дейност 3.1.2.2. Осигуряване на услугите Социален и Личен асистент по Национални програми и ОП „РЧР”.

Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Дневните центрове са основната форма на социална услуга в общността, предлагаща храна, дневна грижа и възможности за общуване. Освен тях, клубовете на пенсионера и други форми на услуги също осигуряват за старите хора възможности за разнообразяване на ежедневието, общуване, споделяне на придобит опит, възможности за осмисляне на живота и достойни старини. През периода на изпълнение на Стратегията ще се положат целеви усилия за подобряване на услугите в общността за дневна грижа – повече гъвкавост, адаптиране към индивидуалните потребности на всеки човек, предоставяне на възможности за избор на пакетни услуги от старите хора по отношение както на честотата на посещаемост, така и на видовете ползвани услуги.

Дейност 3.1.3.1. Продължаване на дейността на Дневния център за стари хора в гр. Сунгурларе с капацитет 12 места.

Дейност 3.1.3.2. Продължаване на общинската подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване, социален живот, дребни медицински и др. услуги за стари хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване.

Конкретна цел 3.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена грижа в среда, близка до домашната, чрез:

- Мярка 4.2.1. Подобряване на съществуващите специализирани институции за стари хора за подобряване на условията и качеството на грижите;
- Мярка 4.2.2. Разкриване на алтернативни социални услуги от резидентен тип и малки домове за обгрижване на стари хора в среда, близка до семейната.

Мярка 3.2.1. Подобряване на съществуващите специализирани институции за стари хора за подобряване на условията и качеството на грижите

Промяната се подготвя чрез разработване на планове на специализираните институции за стари хора – подобряване на качеството на грижата, преустройство за осигуряване на самостоятелни санитарни възли и възможности за обособяване на спални помещения – самостоятелни и/или за максимум 2 души. Освен битовите и здравните грижи тук е необходимо да се предоставят и възможности за домашен интериор и повече самостоятелност на живеещите в дома.

Дейност 3.2.1.1. Подобряване на услугите в Дома за стари хора в гр. Бургас, като тези дейности са насочени към:

- разширяване на социалните дейности със стимулиране на инициативността на домащащите;
- допълнителни занимания в двора на дома за осмисляне на свободното време;

Дейност 3.2.1.2. Продължаване и подобряване на грижата в Домовете за стари хора в с. Лозарево, община Сунгурларе, гр. Айтос, гр. Средец, което включва подобряване на качеството на санитарно-хигиенната, рехабилитационната и социалната дейност в дома.

Дейност 3.2.1.3. Продължаване и подобряване на грижата в Домовете за възрастни хора с деменция с. Огнен, община Карнобат и с. Славянци, община Сунгурларе, което включва подобряване на качеството на санитарно-хигиенната, рехабилитационната и социалната дейност в дома.

Мярка 3.2.2. Разкриване на алтернативни услуги и нови малки домове за обгрижване на стари хора в среда, близка до домашната.

Планирани са малки домове от семеен тип с малък капацитет и подобрена среда за стари хора с ниски доходи, които не са в състояние да живеят сами. Освен битовите и здравните грижи тук е необходимо да се предоставят и възможности за повече самостоятелност на живеещите в дома – домашен интериор, възможности да си готвят и да се грижат за себе си. Предвижда се да се осигурят повече социални дейности и възможности за общуване – както с близките на настанените, така и създаване на нови контакти с хората от населеното място, с клубове на пенсионера и др., където е разположен малкият групов дом.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Планирани социални услуги, мерки и интервенции в област Бургас – Направление 3: Грижи за старите хора

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Област Бургас	Местоположе ние	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Територия лен обхват	<u>2016 г.</u>	<u>2020 г.</u>	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Айтос	178	178	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Айтос	Налична
2	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Айтос	160	160	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Айтос	Налична
3	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Айтос	2 клуба 162 лица	2 клуба 162 лица	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Айтос	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

4	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Айтос	70	70	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Айтос	Налична
5	Дом за стари хора (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	32	32	Осигуряване на постоянно 24-часово обгрижване на възрастни хора.	Община Айтос	Налична
6	Хоспис Общинска дейност, финансирана от МЗ и МТСП	Лица, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	1	1	Резидентна грижа – нужда от постоянна грижа. Допълнителни дейности в съответствие с интересите на различните възрастови групи;	Община Бургас	Налична
7	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Бургас	224	250	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Бургас	Налична
8	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Бургас	14 лица по данни на „Социален център“ Бургас	14 лица по данни на „Социален център“ Бургас	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

9	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Бургас	800	800	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Бургас	Налична
10	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Бургас	44 клуба 3600 членове	44 клуба 4000 членове	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Бургас	Налична
11	Обществена трапезария – финансирането е от община Бургас по фонд „Социална закрила“ към МТСП и други Европейски програми;	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Бургас	88 лица	100 лица;	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Бургас	Налична
12	Дом за стари хора (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	32	32	Осигуряване на постоянно 24-часово обгрижване на възрастни хора.	Община Бургас	Налична
13	Личен асистент услуга в общност-та по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно	Община Камено	41	55	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от	Община Камено	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

		състояние, които не могат да се обслужват сами				семейството, което го обгрижва.		
14	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневиия си бит	Община Камено	24	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Камено	Налична
15	Домашен социален патронаж - общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Камено	170	170	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Камено	Налична
16	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Камено	65	65	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Камено	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

17	Клуб на пенсионера <i>- общинска дейност</i>	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Камено	11 клуба	11 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	община Камено	Налична
18	Личен асистент <i>услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Карнобат	81 лица	120 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Карнобат	Налична
19	Социален асистент <i>- услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Карнобат	27	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Карнобат	Налична
20	Домашен помощник - <i>услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневието си бит	Община Карнобат	340 лица;	450 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Карнобат	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

21	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Карнобат	Данни на РДСП – 310 лица;	Данни на РДСП – 310 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Карнобат	Налична
22	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Карнобат	29 клуба	32 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Карнобат	Налична
23	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи.	Община Карнобат	50	50	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Карнобат	Налична
24	Дом за възрастни хора с деменция (ДДД)	Възрастни хора с деменция	Област Бургас	45	45	Осигуряване на 24-часови грижи на възрастни хора с деменция.	Община Карнобат, с. Огнен	Налична
25	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП "РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община М.Търново	15	17	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община М.Търново	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

26	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община М.Търново	22	25	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община М.Търново	Налична
27	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община М.Търново	60	60	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община М.Търново	Налична
28	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община М.Търново	3 клуба	3 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информиране и консултиране – социално, здравно, правно	Община М.Търново	Налична
29	Личен асистент услуга в общност-та по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много	Община Несебър	21 лица	21 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Несебър	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

		затруднени да се обслужват сами						
30	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Несебър	8	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Несебър	Налична
31	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда.	Община Несебър	220	220	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Несебър	Налична
32	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи.	Община Несебър	50	50	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Несебър	Налична
33	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Несебър	14 клуба 1500 лица	14 клуба 1500 лица	Осигуряване на лични и социални контакти. Социално, здравно, правно информиране и консултиране.	Община Несебър	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

34	Личен асистент <i>услуга в общността</i> <i>по национална</i> <i>програма и</i> <i>ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Поморие	51 лица	71 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Поморие	Налична
35	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Поморие	90	110	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Поморие	Налична
36	Клуб на пенсионера и инвалида - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Поморие	14 клуба	14 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Поморие	Налична
37	Личен асистент <i>услуга в общността</i> <i>по национална</i> <i>програма и</i> <i>ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Приморско	28 лица	28 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Приморско	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

38	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Приморско	50	50	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Приморско	Налична
39	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Приморско	400	400	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Приморско	Налична
40	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Приморско	4 клуба	4 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Приморско	Налична
41	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много	Община Руен	159 лица	159 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Руен	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

		затруднени да се обслужват сами						
42	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Руен	20 лица	25 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Руен	Налична
43	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Созопол	54 лица;	54 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Созопол	Налична
44	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Созопол	4	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Созопол	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

45	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Созопол	550	550	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Созопол	Налична
46	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Созопол	12 клуба	12 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Созопол	Налична
47	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Средец	29 лица	49 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Средец	Налична
48	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма ОП”РЧР”	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Средец	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Средец	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

49	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Средец	5	20	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Средец	Налична
50	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Средец	250	250	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Средец	Налична
51	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Средец	23 клуба	25 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Средец	Налична
52	Дом за стари хора (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	45	45	Възрастни лица нуждаещи се от постоянно 24-часово обгрижване	гр.Средец	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

53	Личен асистент <i>услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Сунгурларе	35 лица	45 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Сунгурларе	Налична
54	Социален асистент <i>- услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Сунгурларе	5	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Сунгурларе	Налична
55	Домашен помощник - <i>услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Сунгурларе	30	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Сунгурларе	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

56	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Сунгурларе	220 лица;	220 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Сунгурларе	Налична
57	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Сунгурларе	13 клуба	15 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Сунгурларе	Налична
58	Дневен център за стари хора (ДДД)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Сунгурларе	12	12	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	гр.Сунгурларе	Налична
59	Дом за стари хора с. Лозарево (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	45	45	Стари хора, нуждаещи се от постоянно 24-часово обгрижване	с. Лозарево, Община Сунгурларе	Налична
60	Дом за възрастни хора с деменция (ДДД)	Възрастни хора с деменция	Област Бургас	40	40	Осигуряване на 24-часови грижи на възрастни хора с деменция.	с. Славянци, Община Сунгурларе	Налична
61	Личен асистент услуга в общност-та по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно	Община Царево	66 лица;	66 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от	Община Царево	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

		състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами				семейството, което го обгрижва		
62	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневиия си бит	Община Царево	10	12	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Царево	Налична
63	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени населени места без достъп до услуги	Община Царево	245 лица;	245 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Царево	Налична
64	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Царево	5 клуба	5 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти. Социално, здравно, правно информиране и консултиране	Община Царево	Налична

5 Система на мониторинг и оценка

5.1 Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера и особено – за дългосрочни и комплексни интервенции като Областната стратегия за социалните услуги в област Бургас. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления и целите, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението.

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в област Бургас, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/ услуги;
- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;
- Анализ на резултатите от мониторинга в сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие;
- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията – общини, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Областната стратегия от гледна точка на целевите рискови групи. Оценката обхваща следните критерии:

- Релевантност – съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;
- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните / вложените ресурси;
- Ефективността – оценка на реалните ползи и ефекти за потребителите на услуги, както и на степента на обхващане на целените групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта и ползите за потребителите при задоволяването на техните потребности - индивидуални и общи за рисковата група;

- Въздействието на Областната стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;
- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

4. Да осигури системното актуализиране на Областната стратегия, подобряването на политиките за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления, дългосрочни и конкретни цели на интервенцията;
- Препоръки и текуща, актуална информация за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности – социални услуги и мерки;
- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групови и индивидуални потребности;
- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;
- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Областната стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. Препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка са задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Основният подход е мониторингът и оценката **с участие**, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

5.2 Логическа рамка и ключови индикатори за успех

В системата за мониторинг и оценка на Стратегията ще се следят два основни типа индикатори. **Базовите индикатори за ситуацията** описват общия социален контекст и представят настъпилите промени за рисковите групи в сравнение със стартовата “изходна точка” в състоянието им (2009 - 2010 г.). Тези индикатори осигуряват обективно измерване на реалната постигната промяна в социалния контекст през времевата рамка на Стратегията и дават възможност да се оцени обективно цялостния ефект и въздействие от изпълнението на Областната стратегия. Чрез **индикаторите за прогреса** се проследява напредъка в постигането на конкретните цели на Стратегията и се измерват преките резултати от интервенцията и осъществените дейности – социални услуги и мерки.³

³ Ключовите базови индикатори са представени в Логическата рамка на стратегията на ниво общи цели, а индикаторите за прогреса – на ниво конкретни цели и преки резултати от мерките и дейностите.

5.3 Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията

Изграждането на цялостна функционираща система за мониторинг и оценка предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на екип;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;
- осмисляне и конкретизиране на системата от индикатори;
- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на планове и дейности в съответствие с направените препоръки.

5.3.1 Създаване на звено за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи Звено за мониторинг и оценка (ЗМО) с ясни и конкретни задачи и отговорности, което да разполага и с относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване.

Структура:

Със заповед РД-10-196/09.09.2015 на Областен управител е сформирано ЗМО като структура в рамките на Областна управа, което ще работи в партньорство/в мрежа с РДСП и териториалните работни групи по общини. Експертите от областна администрация координират работата на ЗМО, участието и отговорностите на експертите от РДСП се съгласуват с ръководството на АСП.

Основният екип обхваща 5 души на частично време. Участниците в основния екип на ЗМО работят по служебен или трудов договор в посочените институции и са натоварени с допълнителни конкретни задължения за координация на системата за мониторинг и оценка на Областната стратегия. Новите им задължения по мониторинга и оценката се включват в длъжностните характеристики, като се препланира работното им време с оглед поемането на новите отговорности.

Разширеният екип по мониторинг и оценка включва координаторите на Териториалните работни групи във всяка община от област Бургас, представител на регионалното звено на ДАЗД (Бургас) и по 1 представител на ДСП от всяка община.

В рамките на стратегията са предвидени специализирани обучения на екипите на ЗМО за усвояване на базисни познания и умения по мониторинг и оценка, събиране и обработване на данни и пр., както обучение през практика и консултации с експерти в процеса на работа.

Задачите и отговорностите на ЗМО се разпределят между двата екипа, както следва:

Основен екип:

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в област Бургас;
- Планира дейностите за мониторинг и оценка – изработва и съгласува дългосрочните и годишните оперативни планове за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията;
- Изпълнява посещения на място за наблюдение на дейности и социални услуги в общините в областта;
- Предоставя консултации и практически съвети на доставчиците на услуги за подобряване на дейностите по места; осигурява методическа помощ за доставчиците и персонала на социалните услуги (предоставяна при посещения на място, по телефона или по електронна поща от представителите на РДСП в ЗМО);
- Събира информация на областно ниво и систематизира данните / информацията, подадена от териториалните координатори по общини;

- Изработва общ годишен мониторингов доклад за изпълнението на Стратегията, който се представя за обсъждане и одобрение на Областния съвет за развитие;
- Заедно с разширения екип формулира ключовите мониторингови въпроси и въпросите, на които трябва да даде отговор междинната и крайната оценка;
- Организира възлагането и провеждането на външна оценка на изпълнението на Стратегията;
- Заедно с разширения екип обсъжда заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка;
- Организира разпространението на резултатите от мониторинга и оценката и информира заинтересованите страни и обществеността за резултатите и препоръките.

Разширен екип:

- Участва в планирането на дейностите по мониторинг и оценка;
- Участва в дискусии за определяне на ключовите въпроси на мониторинга и оценката и представя коментари по докладите за мониторинг и оценка;
- Събира информация за базовите индикатори по общини;
- Събира и систематизира текуща информация за социалните услуги и дейности;
- Оказва съдействие и логистика за проучвания, оценки и други дейности, осъществявани от външни експерти или организации в съответната община;
- Организира дискусии по общини за обсъждане на заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията.

5.3.2 Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка

Планът за действие по прилагането на системата за мониторинг и оценка предвижда разработване и приемане на:

- (а) дългосрочни планове за тригодишен период – първият период обхваща 2016-2018 г. и вторият период - 2019-2020 г.;
- (б) годишни оперативни планове за дейностите по мониторинг и оценка за всяка година от изпълнението на стратегията.

Дългосрочните и годишните планове за мониторинг и оценка се разработват от основния екип на ЗМО, съгласуват се с разширения екип и се внасят за приемане от Областния съвет за развитие като част от годишния отчет по изпълнението на Стратегията и оперативния план за действие през следващата година.

Задължителните дейности по мониторинг и оценка включват:

- Текущ мониторинг на дейностите – събиране на информация, посещения на място, доклади от мониторинговите посещения;
- Актуализиране на база данни на областно ниво с разбивка по общини, територии, теми, рискови групи веднъж годишно.;
- Актуализиране, систематизиране и анализ на данните за ключовите базови индикатори за ситуацията;
- Събиране на информация и анализ на индикаторите, разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на Стратегията;
- Провеждане на междинна оценка на релевантността и ефективността на Стратегията - в края на 3-та година. Заключенията и препоръките от Междинната оценка се използват при планирането на следващия тригодишен период от изпълнението на Стратегията;

- Финална оценка на ефективността и въздействието на Стратегията – провежда се в края на 5-та година. Заключениета и препоръките от оценката се използват при разработването на Областния план за регионално развитие за следващия период след 2020 г. (Допълнителни финансови ресурси за междинната и финалната оценка на изпълнението на стратегията ще се привличат по оперативните програми за развитие на човешките ресурси и за изграждане на административен капацитет);
- Разработване и внасяне на предложения за промени/подобрене в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията.

В зависимост от наличните ресурси (експерти и допълнително финансиране) могат да се планират и **допълнителни дейности** на ЗМО като:

- тематични оценки, фокусирани върху едно или повече приоритетни направления или върху една или повече групи дейности;
- проучвания по специфични въпроси, необходими за стартиране на нови дейности и/или иновативни услуги по целите на Стратегията.

Раздел В: План за действие

6 Институционална рамка на изпълнението на стратегията

6.1 Отговорности и роли в изпълнението на стратегията

Ролите и задачите на общините и институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

6.1.1 Областен управител и Областен съвет за развитие

С организирането на територията на Република България на области и предоставянето на ръководството им на областните управители, подпомагани от областна администрация, се цели реализирането на важни обществени приоритети – по-добри и качествени услуги за гражданите, по-ефективно използване на ресурсите, ясно разпределение на отговорностите, по-високо качество на живота.

Областният управител отговаря за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Бургас, с която е свързана Областната стратегия за развитие на социалните услуги като секторна политика в област Бургас. Планирането на общи мерки на областно ниво и на съвместни дейности в няколко общини, прави фигурата на областния управител ключова за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси и за координацията между специализираните териториални звена на централното държавно управление по отношение прилагането на секторните политики. При управление на регионалното развитие, областният управител има ясно определени отговорности и правомощия, които упражнява еднолично, чрез областната администрация или като председател на Областния съвет за развитие. Областният управител разполага със значителна оперативна самостоятелност и многопластови функции и се явява ключова координираща фигура между управленските нива (държавно – местно; централно – териториално), от една страна, и от друга – между секторните звена на централната изпълнителна власт.

Съгласно определените функции в рамковата нормативна уредба⁴, **областният управител** има следната роля и отговорности в изпълнението на настоящата стратегия:

- Внася проекта на Областната стратегия за развитие на социалните услуги за обсъждане, съгласуване и за приемане от Областния съвет за развитие;
- Координира работата на общините на територията на областта при разработването на общинските планове за развитие на социалните услуги;
- Координира работата на РДСП и кметовете на общини в изготвянето на годишен план за изпълнение на областната стратегия за развитие на социалните услуги.
- Внася за одобрение в Областния съвет за развитие годишния план за изпълнение на стратегията, изготвен съвместно от представители на всички общини от областта (обединени в координационен съвет) и ЗМО – Бургас;

⁴ Закон за администрацията и Устройствен правилник на областните администрации

- Координира подготовката на проектни предложения за финансиране в съответствие с областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Съвместно с РДСП Бургас подпомага развитието на услуги в общността на междуобщинско и областно ниво, насочени към подкрепа за интегритета на семейства и общности и предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи; съдейства на общините за развитие на политики и услуги, насочени към намаляване на дела на хората, настанени в специализирани институции;
- Създава необходимите условия, координира, контролира и сътрудничи с всички заинтересовани страни, за да се повиши ефикасността на услугите и да се осигурят равни възможности на достъп на ползвателите до тях чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество.

Освен областният управител еднолично и подпомаган от съответната специализирана администрация, функции във връзка с управлението на областното развитие има Областният съвет за развитие, който е колективен междуетовствен орган, председателстван от областния управител.

Областният съвет за развитие на област Бургас е колективен междуетовствен орган, председателстван от областния управител, който също носи определени отговорности за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта:

- Обсъжда и приема Областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- Прави предложения за сключване на споразумения за сътрудничество между съседни общини за осъществяване на съвместни дейности в изпълнение на дейностите, заложен в стратегията;
- Отговаря за развитието на социалните и междусекторните услуги на територията на областта; оценява инициативите на общините и на юридически лица с нестопанска цел, свързани със стратегията;
- Оценява инициативите на общините и на юридически лица с нестопанска цел, свързани със стратегията;
- Обсъжда и предлага инициативи и схеми за ресурсно осигуряване при изпълнението на областната стратегия за развитие, включително за финансиране на общински проекти;
- Приема годишната оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, разглежда предложенията и одобрява годишен план за изпълнението ѝ на базата на заложените приоритети и цели на стратегията и на актуализираната оценка на нуждите на групите в риск.

Освен това, Областният съвет за развитие текущо получава информация за всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Съветът изслушва докладите на определените като ключови участници в изпълнението на стратегията за извършеното, за срещнатите трудности и проблеми, обсъжда представените предложения на общините за развитие на документа. По този начин ще се постигне успешно координиране на секторни политики, областни стратегии и общински планове и програми и ефективно използване на средствата по Оперативните програми.

6.1.2 РДСП и ДСП

Регионалните дирекции за социално подпомагане като териториални поделения на АСП в областните административни центрове провеждат държавната социална политика на ниво област, а Дирекциите "Социално подпомагане" на територията на всяка община по отношение на закрила на детето; рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и

проучване на потребностите на населението в областта и в общините от социални помощи и социални услуги.

Ролята на РДСП – Бургас в изпълнението на Областната стратегия включва:

- Прави предложения до АСП за откриване и закриване на социални услуги, в съответствие с планираните дейности в стратегията;
- Събира и актуализира база данни с резултатите от предоставяните социални услуги и следи за изпълнението на индикаторите за оценка на стратегията;
- Сътрудничи с областната и общинските администрации и с неправителствени организации при осъществяването на планираните дейности в стратегията;

Роля и отговорности на Дирекциите социално подпомагане:

ДСП – Айтос, Бургас, Карнобат, Поморие, Руен, Созопол и Царево (заедно с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето и изнесените работни места в останалите общини) носят отговорност и изпълняват конкретни задачи при реализирането на Областната стратегия за развитие на социалните услуги:

- Изготвят становища до РДСП - Бургас за нуждата от откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно нуждите от такива в съответната община;
- ДСП управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Събират и актуализират данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;

Предвид основните си функции, РДСП и ДСП имат отношение към всички заложили цели в Областната стратегия за развитие на социалните услуги и това са задачи свързани с:

- идентифициране и насочване на случаи към социални услуги за ранна превенция; подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете;
- насочване на семействата на деца с увреждания към дневни центрове и детски градини за получаване на гъвкава грижа;
- насочване на семействата с увредени деца за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането;
- работа по изграждане на връзка между децата, настанени в СУ и биологично или разширено семейство; реинтеграцията на деца в семейна среда;
- оказване на методическа подкрепа и съдействие на ЦОП за формиране на мобилни екипи;
- планиране (съвместно с Дирекции Бюро по труда) мерки за професионално ориентиране и трудова интеграция на младежи, предстоящи да напуснат СУ;
- консултиране и насочване на семейства с деца в риск към социални услуги;
- подпомагат изграждането на алтернативни социални услуги;
- подпомагат общините при идентифициране на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и други.

Същевременно взаимодействието на ДСП и РДСП с АСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на областната стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

6.1.3 Общини

Общините отговарят за цялостното изпълнение на областната Стратегия за развитие на социалните услуги на тяхната територия. За тази цел те разработват, приемат и прилагат Общински стратегии за развитие на социалните услуги (2016-2020), чрез които на територията на всяка община ще се реализира Областната стратегия за развитие на социалните услуги. Общините разработват, приемат и осъществяват годишни планове за действие. Нормативно е установено, че местното самоуправление се осъществява от Общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от кмета и общинската администрация. Така или иначе, в своята съвкупност те заедно осъществяват местната власт.

Местните власти разработват и изпълняват **интегрирани политики за развитие** на хората в риск на тяхната територия като комбинират ресурсите и координират дейностите в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общините са доставчик на социални услуги. Общините развиват интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Общините осъществяват годишен мониторинг и оценка на изпълнението на социалната услуга и оценка на нуждите на групите в риск.

Общините се ангажират да предоставят за сведение на Областния съвет за развитие всички проекти, с които се кандидатства за финансиране на дейности по изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги. Определените като ключови участници в изпълнението на стратегията докладват поне веднъж годишно на заседание на Областния съвет за развитие за извършеното, за трудностите, които срещат, както и да правят предложения за подобряване на Стратегията.

Роля и отговорности на **Общинския съвет**:

- Обсъжда и приема Общинска стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината;
- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия.
- Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Ролята на кмета на общината е ключова за цялостното изпълнение на Областната стратегия за социалните услуги на общинско ниво. Кметът на общината:

- организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- организира разработването на общинските секторни политики и – след гласуването в Общинския съвет – организира цялостното им изпълнение. Кметът и общинската администрация осъществяват съгласуването на дейностите за развитие на социалните услуги с общите хоризонтални мерки за социално включване;
- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;

- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- обсъждане на областната стратегия и включения в нея общински компонент,
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

Местните власти носят конкретни отговорности също за иницирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:

- Координират и иницират развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисковото поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- Отговарят и осигуряват условия за обхващане на всички деца на територията на общините в подготвителни групи и класове, гарантират спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- Координират и иницират развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- Развиват смесени социално образователни услуги в Центровете за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развиват интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширяват функциите на патронажа и развиват мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;
- Съдействат за изграждането и работата на Центровете за развитие на уязвими общности със специален фокус върху ромското население в област Бургас;
- Осигуряват условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

6.1.4 Държавна агенция за закрила на детето

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Бургас е важен инструмент в реализацията на националните приоритети за закрила на детето и за социално

включване на семейства и общности в риск. В този контекст Държавната агенция за закрила на детето оказва съществена подкрепа на заинтересованите страни в реализацията на заложените приоритети и цели на стратегията. По-конкретно ролята на ДАЗД включва:

- Отговаря и за реформирането на специализираните институции за деца;
- Оказва методическа помощ на Областна управа, местни власти и общинската администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социалните услуги в областната стратегия за децата;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.

6.1.5 РИО на МОН

Регионалният инспекторат по образованието на МОН Бургас отговаря съвместно с РДСП за координирането и изпълнение на дейностите от стратегията, свързани с образованието, като осигуряване на достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици, интегриране в системата на образование на децата с увреждания, отглеждани в семействата и от СИ, и контролира дейностите, свързани с насочване на деца със специални образователни потребности, осигуряване на учители за ресурсно подпомагане на децата с увреждания и пр.

Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложен в Стратегията, изпълняват и Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОН, както и Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПНОВДУСОП за област Бургас.

Конкретните отговорности и роля на **РИО на МОН** са:

- Носи отговорност за интегриране в системата на образование на децата с увреждания отглеждани в семействата;
- Съдейства на училищата за насочване на нередовно посещаващи училище ученици и деца с рисково поведение към отделите за закрила на детето и ЦОП във всички общини на областта;
- Осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски;
- Осигурява контрол върху обхващането на всички деца на територията на област Бургас в предучилищна подготовка и възпитание; върху редовното посещение на ученици в училище и записването на ученици в учебни заведения на територията на общината, в която живеят семействата им;
- Съдейства за извеждането на деца от помощно училище във Бургас в масови училища и за осигуряването на условия съвместно с училищата за наваксване на образователните пропуски и интегрирането им с връстниците им (оценка на образователното ниво и на нуждите, изготвяне на индивидуална програма за обучение, осигуряване на допълнителни часове за компенсиране на разлики в нивото, участие в дейности за запълване на свободното време и социализация).

РИО на МОН активно си взаимодейства с местната власт, институциите от други сектори (като системата на здравеопазването, социалните услуги и заетостта) и гражданските организации при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас. РИО оказва съдействие на създадените Центрове за развитие на ромските общности и НПО при изпълнението на проекти за подобряване на образователното ниво на ромската общност. Съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планира програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

Екипът за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО на МОН:

- изготвя първична оценка на децата със специални образователни потребности (СОП), предварително консултирана от лекар специалист;
- насочва децата към подходяща форма на обучение;
- оказва съдействие за извеждане на деца от помощните училища като изготвя оценка за образователните им потребности.

Необходимо е оценката за образователните потребности на децата да се развие като мобилна услуга, тъй като в момента комисията заседава веднъж месечно само в гр. Бургас, което затруднява достъпа на децата и родителите от другите общини, особено от отдалечените населени места в област Бургас.

Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности – РЦПИОВДУСОП за област Бургас е държавно обслужващо звено – извънучилищно педагогическо учреждение със следните задачи:

- осъществява дейности по провеждане на държавната политика за интегрирано и включващо образование и изпълнява консултативни, образователно-възпитателни, рехабилитационни и координиращи функции;
- координира и осигурява условия (съвместно с общообразователните училища) за интегрираното обучение на деца със СОП, чрез изработване на индивидуални образователни програми, осигуряване на ресурсни учители и други специалисти (логопед, психолог, тифлопедагог, сурдопедагог).

6.1.6 Регионална здравна инспекция

Държавната здравна политика на територията на област Бургас се осъществява и организира от Регионална здравна инспекция (РЗИ), като ролята му е свързана с:

- Координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, за осигуряване на достъп до качествена здравна грижа за цялото население, включително за хората в риск;
- Създаване на база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск;
- Взаимодействие с местната власт и с други институции за методическо ръководство, инициране и реализация на смесени медико-социални услуги, предвидени в областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас;

Конкретните отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора.

6.1.7 Дирекции Бюро по труда

Дирекциите Бюро по труда в област Бургас участват в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания,

младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на дирекциите "Бюро по труда" по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на областни и местни програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общините за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Участие в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- Съвместни дейности с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас.

6.1.8 Неправителствени организации

Важна роля в изпълнението на стратегията играят НПО – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията като представители на гражданското общество и групите в риск в област Бургас. С активното участие на НПО в процеса ще се подобри развитието на съществуващите услуги, застъпничество, обучение, партниране в управление на услуги. Съществуващите местни НПО имат съществен принос при изпълнението на разработената стратегия за социални услуги. Тяхната роля се заключава в:

- Съвместно с общините, ДСП и граждани разработват интегрирани политики и мерки за социално включване, в съответствие с мерките в стратегията;
- Участват във формулирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване като партньори на общините и/или водещи организации за проектите;
- Предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общините и областта за хора в риск;
- Подпомагат училищата, ЦОП и СИ при работа със семейството и с деца за изграждане на умения за самостоятелен живот и индивидуално развитие, задържане в училище, превенция на рисково поведение и зависимости.

НПО участват в актуализирането на Стратегията, в изготвянето на годишен план за действие и в осъществяването на мониторинг и оценка на изпълнението ѝ като подпомагат събирането на данни и оценката на потребностите на крайните потребители.

В област Бургас ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Партньорства – съвместни действия при изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги;
- Сътрудничество със ЗМО в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията;

- Отворени работни групи с участие на заинтересованите страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- Провеждане на срещи и обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Междубщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.)
- Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия на областно и общинско ниво;
- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Разработване на междубщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск – решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни.

Развитието на партньорствата между общините, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще допринесе за съгласуването и обединяването на дейностите на ангажираните институции с фокус уязвимите общности и групи.

Областен координационен механизъм по деинституционализация (ОКМД)

Съгласно Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие в изпълнение на Стратегията в област Бургас е създаден със заповед на областен управител Областен координационен механизъм по деинституционализация /ОКМД/. Целта е чрез него да се постигне ефективно сътрудничество и взаимодействие между гражданския сектор, регионалните и общинските структури. Той е платформа за прилагане на политики чрез междуйнституционално партньорство. Основните принципи за прилагане на ОКМД са: осигуряване на най-добрия интерес на детето; взаимна информираност на партньорите и помощ; мултидисциплинарен подход на областно ниво; непрекъснато учене; гъвкавост при вземането на решения; етично поведение при обгрижване на всеки конкретен случай.

ОКМД осигурява ефективна координация и взаимодействие на ангажираните субекти при изпълнение на политики за деинституционализация, както и осигурява подходяща среда за междуйнституционално взаимодействие на местно ниво, в което да се разработят максимално опростени и в същото време ефективни регулации и йерархии при партнирането по изпълнение на националните политики в процеса на деинституционализация.

През 2016 г. ще бъде подписан Меморандум за сътрудничество между Областна администрация Бургас и НПО „Надежда и домове за децата“ – клон България.

6.1.9 Местен бизнес, организации на бизнеса

Първоначално местният бизнес не е включен в процеса на областното планиране, но неговите представители могат да участват в изпълнението на част от дейностите в стратегията. За тази цел е необходимо бизнесът да разграничи стопанските си интереси от обществените отговорности. Приносът на **местния бизнес** се очертава в някои направления:

- Мобилизиране на бизнеса в публично-частните партньорства (за интегриране на пазара на труда на младежи, напускащи специализираните институции, за изграждане на социална инфраструктура, поддържане на различните сгради за социални услуги, социално предприемачество.)

- Финансиране и съфинансиране на пилотни алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване на проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране.

6.2 Механизми на партньорството

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в област Бургас, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като Приоритетно направление 6 в Областната стратегия със следните цели и задачи:

Обща цел 6. Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:

- **Конкретна цел 6.1.** Да се стимулира междуобщинското партньорство в социалните услуги;
- **Конкретна цел 6.2.** Да се утвърдят ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

При изпълнението на Стратегията са заложили конкретни дейности за развиване и апробиране на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи. В плана за първата година на стратегията е предвиден консултативен процес на две нива – политическо и експертно – за разработване на модели и процедури на взаимодействие между ангажираните заинтересовани страни.

В област Бургас ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Споразумения за съвместна работа за инициране /изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения;
- Партньорства – съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;
- Сътрудничество със Звеното за мониторинг и оценка в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията;
- Граждански/обществени съвети с постоянно действие;
- Съвместно разработване на Общински планове за развитие, бюджета на общината, други стратегии, концепции и други;
- Обществени форуми – с периодично действие и вземане на консенсус и конференции с консенсус;
- Отворени работни групи с участие на всички заинтересовани страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи;
- Провеждане всяка година на срещи и обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Междуобщинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални и здравни услуги, училища, НПО и др.)
- Планиране и изпълнение на съвместни проекти с допълване на наличните ресурси на съседни общини за изпълнение на Областната стратегия на областно и общинско ниво;

- Съвместно развитие на мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места;
- Разработване на междуобщински и междусекторни проекти за подкрепа на групите в риск - решаването на проблемите на тези групи често изисква комбиниране на ресурсите на местно ниво и участието на всички заинтересовани страни.

Развитието на партньорствата между общини и сектори, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще способства за съчетаването на наличните и потенциалните ресурси, допълването и съгласуването на дейностите на ангажираните институции от различните сектори с фокус потребителите на услуги, уязвимите общности и групи.

7 Ресурси

7.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Областната стратегия предвижда конкретни мерки за обезпечаване на дейностите с необходимия персонал със съответната квалификация и умения, в които се разглежда развитието на човешките ресурси на всички етапи на изпълнението – от административния и организационен капацитет за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги, вкл. финансово осигуряване и привличане на средства, до предоставянето на социални услуги (администриране и обслужване на клиентите) и изпълнението на конкретни мерки и дейности за решаване на социалните проблеми на рисковите групи.

В таблицата по-долу са показани приблизителни разчети за броя на необходимия персонал при продължение и/или реформиране на наличните услуги, както и при разкриването и развитието на планираните нови услуги в рамките на стратегията за област Бургас.

Сравнителна таблица за броя на персонала преди стартирането (2015) и в хода на изпълнението на стратегията (2016– 2020 г.)

Вид на услугата	Към 31.12.2015 година		Период 2016-2020 година	
	Общ за областта капацитет на услугата	Зает персонал	Планиран Капацитет общо за областта	Необходим персонал
Услуги в общността				
ЦОП	248	53,5	298	68
ЦСРИ	184	48,5	364	75,5
ЦНСТ	249	211,5	313	273
ДЦДМУ	59	29	109	45
ЗЖ, ПЖ, НЖ	65	38	105	45
ЦРДУ	15	7,5	15	8
ЗМБ	0	0	10	6
ЦВН	30	9	45	11
ДЦСХ	12	1	12	2
СУПЦ	40	18	40	22
КЦ	18	16	38	17
ДЦЛФУ	105	30	105	18
ДЦВХУ – Община Бургас		11		12
общо	1025	473	1274	602,5

Специализирани институции				
ДВУИ	160	88	160	88
ДВПР	60	29	60	32
ДВФУ	103	28	103	36
ДВД	85	50	85	24
ДСХ	154	72	154	63
общо	562	267	342	243
Други услуги				
Здравни и трудови медиатори	3	12	3	17
Социални (обществени) трапезарии	599	17	599	17
Професионални приемни родители	13 бр. ППР за Община Бургас	6	25 бр. ППР за Община Бургас	10
Патронаж	3410	1906	3410	1911
Център за развитие на ромски общности	0	0	1 център в Средец	19
Социално предприемачество специализирано предприятие за хора с увреждания	0	8	1 предприятие	10
общо	4025	1949	4037	1984
Общо – за всички услуги	5612	2689	5653	2829,5

Таблицата представя общата тенденция към увеличение на броя на работните места в сектора на социалните услуги. Посочените цифри са ориентировъчни, тъй като не са включени всички видове планирани услуги и дейности (като Домашен помощник, Личен и Социален асистент), а изчисленията за необходимия персонал са направени съобразно сега действащата Методика за определяне на числеността на персонала в СИ и в СУ в общността⁵. Тази методика не е съобразена с необходимостта от допълнителен персонал при развитието на планираната мобилност на част от социалните услуги. За услугите, които не са държавно делегирани дейности към настоящия момент и не са включени, в Методиката е предвиден минималният брой необходим персонал на основа на съществуващия опит при изпълнението на такива дейности.

В отговор на идентифицираните потребности за изграждане на капацитет са формулирани целите на **направление 5: Развитие на човешките ресурси в област Бургас:**

Обща цел 5. Да се гарантира качеството и ефективността на социалните услуги чрез изграждане на необходимия капацитет за управление на областно и общинско ниво и чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за предоставяне на услуги, чрез:

- **Конкретна цел 5.1.** Да се създаде Регионален ресурсен център за развитие на човешките ресурси в област Бургас;
- **Конкретна цел 5.2.** Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво;
- **Конкретна цел 5.3.** Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти;
- **Конкретна цел 5.4.** Да се осигури системен контрол върху качеството на предоставяните социални услуги.

⁵ Приложение към Заповед № РД 01-475/23.06.2010 г.

7.1.1 Изграждане на административен и организационен капацитет

Конкретна цел 5.2. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет на областно и общинско ниво за управление на социални услуги.

Мярка 5.2.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

Дейност 5.2.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общините и външните доставчици на социални услуги: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност на общините или на външни доставчици; 3) Умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

Дейност 5.2.1.2. Обучения за развитие на капацитета на общините:

- Обучения за повишаване на уменията на експертите от общинските администрации за методическа подкрепа на услугите;
- Специализирани модули за повишаване на компетентността на специалистите в отделите във връзка с прилагането на нормативната уредба и добрите практики за организиране и управление на социални услуги;
- Повишаване на ефективността при предоставянето на методическа подкрепа във връзка с планирането, организирането и управлението на социалните услуги на територията на общините.
- Управление на случай – оценка, планиране, наблюдение на изпълнението на план за действие, преглед на план за действие и приключване на случай.

Дейност 5.2.1.3. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги, които целят развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в област Бургас по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал, дизайн/развитие на длъжностните и функционалните характеристики на персонала;
- подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение /преобучение;
- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип и работата в разширени/мултидисциплинарни екипи.

Дейност 5.2.1.4. Обучение (най-малко веднъж годишно) и периодични консултации на ръководните екипи на доставчиците по планиране, осигуряване и ефективното управление на финансовите средства и ресурсите.

Мярка 5.2.2. Адекватно ресурсно обезпечаване на развитието на отделите, ангажирани с администрирането и управлението и развитието на социалните услуги на територията на всяка от общините от област Бургас.

Дейност 5.2.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в отделите, ангажирани с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на всяка община.

Дейност 5.2.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипите в отделите, ангажирани с

управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за оказване на съдействие при:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 5.2.3. Изграждане на умения за мониторинг и оценка.

Планираните обучения са предназначени предимно за изграждане на капацитета и практическите умения на Звеното за мониторинг и оценка (ЗМО), което ще бъде създадено на областно ниво за прилагане на системата за мониторинг и оценка на Стратегията.

Дейност 5.2.3.1. Обучения на екипа (основен и разширен) на създаденото Звено за мониторинг и оценка (ЗМО), които включват следните модули:

- базисни познания за мониторинг и оценка;
- прилагане на метода на логическата рамка;
- умения за планиране, изпълнение и координиране на дейности по мониторинг и оценка;
- формулиране на индикатори – количествени и качествени;
- систематизиране и анализ на данни по определени индикатори.

Дейност 5.2.3.2. Обучение чрез практика - развиване на практически умения за мониторинг чрез консултиране, съвети и подкрепа към екипа на ЗМО в хода на изпълнението на практическите задачи:

- подходи и умения за изграждане на мрежа на местно ниво;
- методи за събиране на теренна информация;
- събиране на данни по определени индикатори;
- консултации и практическо обучение при разработването на аналитични доклади, формулиране на предложения и препоръки към стратегията.

Мярка 5.2.4. Изграждане на умения на общинско и областно ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

В обученията ще участват представители на общините, екипите, управляващи социалните услуги в общините, външни доставчици и партньори.

Дейност 5.2.4.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС

Дейност 5.2.4.2. Осигуряване на поредица от базисни и надграждащи обучения за придобиване и надграждане на уменията за разработване и подготовка на проектни предложения:

- основни умения за трансформиране на проблемите в цели за постигане на промяна; подбор на специфични дейности и методи за интервенция, които осигуряват постигане

на целите; планиране на необходимите финансови, човешки и материални ресурси за осъществяване на проекта;

- дефиниране на индикатори за проследяване на резултатите; планиране на мерки за осигуряване на качество на предоставените услуги, равен достъп и активно участие на потребителите в развитието и контрола по предоставяне на услугите; планиране на мерки и дейности за осигуряване на устойчивост и др.

Дейност 5.2.4.3. Предоставяне на консултации и техническа помощ от привлечени външни експерти, които ще работят съвместно с местните партньори и чрез практика ще спомогнат за развитието на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекта; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

Мярка 5.2.5. Формиране на умения за изграждане на партньорства.

В Стратегията са предвидени конкретни мерки за изграждане на познания, умения и нагласи, необходими за осъществяването на целите и дейностите по **приоритетно направление 6: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.**

Дейност 5.2.5.1. Обучения за изграждане на ефективни партньорства, умения и нагласи за развиване на публично-частни партньорства в областта на социалните услуги.

Дейност 5.2.5.2. Предоставяне на консултации, фасилитация, обучителни модули и обучения през практика за междуобщинско и междусекторно взаимодействие:

- Ефективно взаимодействие между общинска администрация и НПО;
- Механизми и подходи за осигуряване на подкрепа от гражданския сектор за областната стратегия; умения за мобилизиране на потенциала на НПО за управление и предоставяне на социалните услуги, инициране и изпълнение на мерки за социално включване на общинско и областно ниво;
- Обучения и консултиране за подобряване на условията за включване на НПО като външни доставчици на услуги.

Дейност 5.2.5.3. Подкрепа при провеждане на срещи и дискусии със заинтересованите страни на общинско и/или областно ниво за:

- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия;

7.1.2 Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Дейности и мерки за изграждане на капацитета на човешките ресурси и осигуряване на необходимия персонал за предоставяне на услуги, които ще се осъществят с подкрепата на Регионалния ресурсен център – Бургас.

Конкретна цел 5.3. Да се осигури подкрепа на персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие с новите изисквания и стандарти.

Мярка 5.3.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 5.3.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги (със и без

откъсване от работната среда. Планират се поредица от обучения за специалистите - социални работници, психолози, специални педагози, рехабилитатори и др., както и за помощния персонал, ангажиран в директното предоставяне на социалните услуги, които да осигурят:

- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.
- Обогаляване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

Дейност 5.3.1.2. Мотивиране на млади хора за социална работа с индивиди и групи в риск чрез срещи и кампании в училищата, разкриване на специализирана паралелка за социална работа в СОУ в гр. Бургас със съдействието на РИО на МОН.

Дейност 5.3.1.3. Въвеждане на практики и форми за стимулиране на ученето от собствения опит, както и на обмяната на опит между сходни социални услуги.

Дейност 5.3.1.4. Развитие и насърчаване на доброволчески практики – осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно и регионално ниво.

Дейност 5.3.1.5. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 5.3.2. Преквалификация за персонала на трансформираните и/или закривани социални услуги и специализирани институции

Дейност 5.3.2.1. Оценка на нуждите от обучение – екипна и индивидуална за персонала на социалните услуги, които подлежат на трансформиране /закриване. Препоръките от оценката са съобразени и с нуждите от персонал в новите планирани/разкривани социални услуги в съответната община/ район.

Дейност 5.3.2.2. Провеждане на обучения в съответствие с оценката от обучителните нужди които да осигурят професионална подготовка и адаптация на персонала след пренасочването към новата услуга.

Мярка 5.3.3. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 5.3.3.1. Организиране на поредица от въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на методологии за новите услуги; организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- изграждане на програми за популяризиране на услугите и спечелване на доверието на клиентите;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 5.3.3.2. Организиране на обучения, семинари и конференции за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане и развитие на специалисти, чрез стажантски програми и /или преобучение на специалисти и осигуряване на помощен персонал от социални услуги, след закриване на социални услуги в общините от областта;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно и регионално ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общините и в областта или с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Мярка 5.3.4. Въвеждане на ефективни системи на супервизия в социалните услуги.

Дейност 5.3.4.1. Поредица от обучения, консултации и подкрепа, които да развият капацитета на доставчиците на общинско и регионално ниво за осъществяване на супервизия, съобразена със спецификата на предоставяните услуги.

Дейност 5.3.4.2. Въвеждане на практиката за осъществяване на индивидуална и групова супервизия, като елемент от системата за управление на човешките ресурси и като средство за осигуряване на качество на предоставяните услуги.

Мярка 5.3.5. Подкрепа за реализация на Системи за спазване на стандартите и критериите за качеството на предоставяните социални услуги. Разработените системи ще улеснят доставчиците на социални услуги в прилагането на нормативната уредба, като се гарантира за качеството на предоставяните социални услуги.

Дейност 5.3.5.1. Предоставяне на обучения и материали за разработване на системи за спазване на стандартите и критериите за качеството на предоставяните социални услуги

Дейност 5.3.5.2. Поощряване на социалните услуги за сертифициране по ISO 9001:

- Разпространение на информация за предимствата, изискванията и процедурите за сертифициране;

Дейност 5.3.5.3. Осигуряване на възможности за участие в работни срещи, конференции, обучителни пътувания/стажантски програми и др. тип дейности, осигуряващи обмен на опит и професионално развитие на управленския екип на доставчиците.

Дейност 5.3.5.4. Въвеждане на системи за документиране на опита и добрите практики, и за популяризиране на резултатите от предоставяните услуги, популяризиране на дейностите по предоставяне на услугите на местно и регионално ниво.

7.2 Източници на финансиране на Стратегията

Необходими средства за финансиране на социалните услуги в област Бургас

За финансиране на дейностите за реализация на Стратегията за периода 2016–2020 г. по години са нужни средствата, посочени в таблица 1. При тяхното определяне са отчетени включените в Решение на МС 276 от 28 април 2015 г. дейности, разглеждани като държавно делегирани, по функция 5 „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Поради липса на информация за оказваните местни социални услуги те не са включени в разчета. Но са отчетени такива социални услуги, като „приемна грижа”, за която все още няма утвърден финансов

стандарт, както и предоставяните услуги по програма „Асистенти за хора с увреждания”, която действа вече, но се утвърждава по отделни години с годишна заповед. При разчета на необходимите средства се отчита фактът, че страната се намира в сериозна финансова, в т.ч. и бюджетна криза, поради което за развитието на социалните услуги, където за финансиране на държавно делегираните дейности водеща е ролята на държавния бюджет, особено през първите години от прогнозния период, не може да се очаква рязко увеличаване на средствата.

Таблица 1

Средства, необходими за финансиране на социалния сектор в област Бургас за периода 2016 – 2020 г. (лв.)

Година	2016	2017	2018	2019	2020
За издръжка	9778939	10979108	11448602	11858500	12190982

Като база за извършване на прогнозата за текущата издръжка са използвани действащите единни финансови стандарти, утвърдени с Решение на МС 276 от 28 април 2015 г., за 2016 г. Увеличение на финансовите стандарти са предвидени за следващите години – за 2017 г. средствата са завишени с индекс 1,02, за 2018 г. средствата са завишени с индекс 1,04, за 2019 г. средствата са завишени с индекс 1,07 и за 2020 г. средствата са завишени с индекс 1,10 спрямо определената за базова 2016 г. Това е прогноза, тъй като посочените равнища са в рамките на допустимата инфлация, която може да се очертае за страната.

Наред с това съществуващите сега утвърдени нормативно (по списък) социални услуги (заведения) в близко бъдеще трябва да се променят както по състав, така и по критерии за определяне на конкретния размер на отпусканото финансиране за тяхната издръжка. Първата важна стъпка в това направление би трябвало да стане с приемането на обсъждания минимален пакет от социални услуги с всеобщ достъп, с което би трябвало да се промени конфигурацията на социалните услуги, предоставяни от общините. Промяната се изразява в разширяването на номенклатурата от нови услуги, които общините ще трябва да осигуряват на своите общности при осигуряване на съответното финансиране както по линията на държавно делегираните дейности, така и от собствени (местни) източници. Наред с това трябва да се има предвид, че използването на капацитета (на заведенията) като база за определяне на размера на годишното финансиране чрез единен финансов стандарт и сега не е удачно за една част социалните услуги (особено за услугите в общността). В този смисъл трябва да се започне сериозна работа в посока на намирането на адекватни критерии за определяне на единните финансови стандарти, както и на финансирането на социалните услуги (заведения) в променящата се социална среда, когато потребностите на населението от социални услуги ще започне да се насища и намалява по отношение на едни и утвърждаването на други.

Това ще окаже определена модификация на начина на финансиране и определяне на конкретния размер на финансовите средства за конкретните услуги през прогнозния период. Поради високата степен на неопределеност на очакваните последици, и преди всичко утвърждаването на нов модел на финансиране чрез използването на различни критерии при изграждане на финансовите стандарти за някои социални услуги, на този етап трудно може да се предвиди за кои услуги и кога какви променени ще настъпят. Ето защо в разчетите не са включени конкретно определени поименно нови социални услуги с нови стандарти, а се разглеждат като общи средства за нови услуги. В резултат на това за последните две-три години от прогнозния период по някои общини са предвидени допълнително средства за издръжка и капиталови разходи, които не могат да се обвържат пряко със сега действащата номенклатура на социални услуги.

Промените, които се очаква да настъпят във финансирането на текущата издръжка, без съмнение ще засегнат и механизмите за отпускане и усвояване на средства за капиталови разходи. Още повече, че вече се очертават някои пропуски в направленията на действащите оперативни програми, отнасящи се до социалния сектор. В резултат на това една част от недостигащите средства за инвестиции, които държавният бюджет сега не може да осигури, ще могат по-широко да се финансират по мерки на новите оперативни програми. С оглед на това в общините могат да бъдат подготвени предварително проекти, които да започнат своята реализация в инвестиционната си част в рамките на прогнозния период.

С оглед на казаното за целия прогнозен период за област Бургас (без потребностите за общинските услуги, и услуги по проекти на НПО) се определят като минимално необходими 121,910 млн. лв. От всички необходими средства около 30% се насочват към общината на областния център – Бургас /32 536 млн. лв./. За развитието на нови и повишаване качеството на предлаганите вече социални услуги за периода е наложително да се направят съществени инвестиции, насочени към разширяване и подобряване, към създаване на нови елементи на социалната инфраструктура.

Тъй като на настоящия етап се очертават потребности от допълнителни средства за стартиране на някои услуги, макар и трудно, в общините трябва да се намерят допълнителни източници за финансиране на новите неотложни услуги, за да не се изпада в критично положение при евентуалното им отсрочване.

С разкриването на нови услуги (заведения), в т.ч. и на някои от резидентен тип в слединвестиционния период ще възникне потребност от финансиране на нарастващата им текуща издръжка, което води логично до повишаване на дела на текущите разходи през следващите години и поддържането им на достатъчно високо равнище.

С извършването на инвестиции ще се разкрият нови услуги (чрез ново строителство) или действащи в момента заведения ще бъдат основно ремонтирани и реконструирани, за да се създадат по-добри условия за предоставяне на социални услуги. Наред с това някои заведения от резидентен тип ще бъдат реструктурирани за предлагане на алтернативни услуги, като през прогнозния период някои от тях ще бъдат напълно закрити. В резултат на това се извършва реструктуриране и на самите разходи за текуща издръжка. Постепенно намаляват разходите за услуги в институциите, а се увеличават разходите за услуги в общността, както е посочено в таблица 2. По такъв начин с 9 % ще се увеличи делът на разходите за услуги в общността за периода.

Таблица 2

Разпределение на средствата за текуща издръжка за услуги в специализирани институции и услуги в общността в област Бургас за периода 2016 г. – 2020 г.

Година	2016	2017	2018	2019	2020
Услуги в общността	56.76	60.72	61.59	61.85	61.85
Специализирани институции	43.24	39.28	38.41	38.15	38.15
Общо средства	100%	100%	100%	100%	100%

7.2.1 Структура на средствата за финансиране на социалните услуги по общини

Разчетните средства, необходими за финансиране на социалните услуги – държавно делегирани дейности, по общини за прогнозния период, са представени по направления в таблица 3.

Таблица 3

Разпределение на средствата за финансиране на социалните услуги държавно делегирани дейности по години и общини

Община	Разходи	2016	2017	2018	2019	2020
Айтос	Издръжка	560463	571672	582882	599695	616509
	Инвестиции	80000	0	0	0	0
	Общо	640463	571672	582882	599695	616509
Бургас	Издръжка	2501918	2843625	3076183	3164919	3253655
	Инвестиции	174000	190000	200000	210000	220000
	Общо	2675918	3033625	3276183	3374919	3473655
Камено	Издръжка	978380	997948	1017515	1126517	1158102
	Инвестиции	0	0	0	0	0
	Общо	978380	997948	1017515	1126517	1158102
Карнобат	Издръжка	1475280	1504786	1534291	1578550	1622808
	Инвестиции	100000	100000	100000	100000	100000
	Общо	1575280	1604786	1634291	1678550	1722808
М.Търново	Издръжка	745695	760609	775523	797894	820265
	Инвестиции	19000	30000	30000	32000	40000
	Общо	745695	760609	775523	797894	820265
Несебър	Издръжка	71625	152618	155610	160099	164588
	Инвестиции	0	0	0	0	0
	Общо	71625	152618	155610	160 099	164588
Поморие	Издръжка	1236142	1713926	1747533	1797942	1848352
	Инвестиции	0	0	0	0	0
	Общо	1236142	1713926	1747533	1797942	1848352
Приморско	Издръжка	380715	388329	395944	407365	418787
	Инвестиции	4000	10000	12000	12000	12000
	Общо	384715	398329	407944	419365	430787
Руен	Издръжка	0	322 000	0	0	0
	Инвестиции	0	0	0	0	0
	Общо	0	322000	0	0	0
Созопол	Издръжка	290505	296315	302125	310840	319556
	Инвестиции	0	0	0	0	0
	Общо	290505	296315	302125	310840	319556
Средец	Издръжка	1093172	1115035	1136899	1169694	1202489
	Инвестиции	23000	20000	25000	15000	18000
	Общо	1117172	1135035	1161899	1184694	1220489
Сунгурларе	Издръжка	620478	632888	645297	663911	682526
	Инвестиции	210000	400000	460000	350000	490000
	Общо	830478	1032888	1105297	1013911	1172526

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

Община	Разходи	2016	2017	2018	2019	2020
Царево	Издръжка	526000	619200	743000	891800	1069200
	Инвестиции	10000	100000	120000	20000	50000
	Общо	536000	719200	863000	911800	1119200
Област	Издръжка	10480373	11918951	12112802	12669226	13176837
	Инвестиции	620000	850000	947000	739000	930000
	Общо	11100373	12768951	13059802	13408226	14106837

От таблица 3 се вижда, че през целия период се очертава почти плавен годишен ръст на необходимите средства за социални услуги. Това е залог за разширяване на социалните услуги, от които с предимство ще се развиват услугите в общността.

След специфичната динамика на развитие на социалните услуги през първия етап от прогнознния период, когато в значителна степен се следва логиката на икономическата и бюджетна криза и когато трябва да се постигнат най-високите темпове за развитие на сектора, особено по отношение на инвестициите, през втория етап темповете на нарастване на общите разходи спрямо предходната година намаляват. В несъщественото на пръв поглед увеличение, особено през последните години, на практика прозира сериозното реструктуриране на социалните услуги, когато започват да преобладават услугите в общността, а домовете за деца с увреждания и деца лишени от родителски грижи ще бъдат изцяло закрити, а за ДМСГД ще се постигне съществено съкращаване на капацитета.

Засилва се ролята на общината с най-добре развита социална инфраструктура – община Бургас. В нея се концентрират все повече от средствата, предназначени за социални услуги в областта, като през прогнознния период (без първата година) нейният дял се установява на равнището от около 30%.

Данни от Община Бургас

№	СОЦИАЛНО ЗАВЕДЕНИЕ	ДД	преходен ост.	дофинансиране	общинска д.	общр:
1	Домашен соц.патронаж	0	0	0	1644082	1644082
2	Център за обществена подкрепа	286500	9724	0	0	296224
3	ДЦДУ "Св.Н.Чудотворец"	149064	11165	0	0	160229
4	ОССД	0	0	0	75136	75136
5	ЗЖХУИ	52108	2154	17846	0	72108
6	ДЦВХУ	186330	23164	0	0	209494
7	ЦВН-2	38700	6710	13290	0	58700
8	ЦВН - 1	38700	8304	11696	0	58700
9	ДСХ	206528	5358	24642	0	236528
10	ДЦРДУ	104250	0	0	0	104250
11	ЗЖХУИ - 2	74440	9413	0	0	83853
12	ЦСРИХЗУ	114356	0	0	0	114356
13	ЦНСТДМБУ-1	64414	510	29490	0	94414
14	ЦНСТДМБУ-2	73616	297	27703	0	101616
15	ЦНСТДМБУ-3	73616	2317	18683	0	94616
16	ЗЖЛПР	60616	0	15000	0	75616
17	ЦНСТДМБУ-1	128828	15063	24937	0	168828
18	ЦНСТДМУ-2	136024	9941	30059	0	176024
19	ЦНСТДМУ-3	136024	20880	19120	0	176024
20	ЦНСТДМУ-4	136024	14322	25678	0	176024
21	ЦНСТДМУ-5	136024	13665	26335	0	176024
	ОБЩО:	2196162	152987	284479	1719218	4352846
	1928561:2196162=0.8782 т. е. 87.82 % е общинският дял на финансиране					
	1644082+284479=1928561					

В Общините Царево и Руен не се залага изграждането и стартиране на социални услуги в общността.

Всичко това поставя и такъв важен въпрос, свързан с финансирането на социалните услуги: на кого и за какво се отпускат средствата? Сега те се предоставят на конкретно „заведение” без оглед на това чии са клиентите, от коя община, даже от коя област. По такъв начин някои общини нямат интерес въобще да развиват социални услуги, след като без допълнителни усилия нуждаещите се от нейната общност могат да ги получават в съседните общини. В този смисъл трябва да се работи и по промяна на самия механизъм за финансиране на социалните услуги в посока на „търсенето” на клиента, а не на заведението, където той може да попадне, но може и да не попадне.

7.2.2 Други необходимими ресурси

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите и предвидените за разкриване заведения за социални услуги. Общините трябва да предвидят средства за преквалификация на работещите социални работници и придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващия период. Наред с това, подходяща квалификация и преквалификация трябва да придобият и общинските служители, които са отговорни за социалните дейности. Така че към групата на обучаващите трябва да се предвидят и работещите сега общински служители, както и предвидените допълнително минимум две нови лица за всяка община. Във връзка с това е подходящо да се формират партньорства с обучаващи организации и институции за организиране на обучителни курсове, финансирани по оперативните програми (ОП Развитие на

човешките ресурси и ОП Административен капацитет). Необходимият финансов ресурс за осигуряване на обученията през прогнозния период възлиза на около 450 000 лв., като всяко обучение трябва да се организира така, че да предхожда стартирането на новоразкривана услуга.

С оглед на териториалното разполагане на социалните услуги, общините трябва да направят пълен списък на възможните общински обекти (сгради, помещения и пр.), които могат да се използват за разкриване на социални услуги. Такъв на този етап липсва. Възможните обекти трябва да са съобразени с визията за развитие на социалните услуги, заложена в стратегията.

Към средствата, които непосредствено се предвиждат за развитие на социалните услуги, трябва да се добавят и тези, които в значителна степен подобряват социалния статус на нуждаещите се. Те се отнасят към други бюджетни функции (по Единната бюджетна класификация), но могат да доведат до елиминиране на някои потребности от социални услуги. Става дума за изграждане на общински социални жилища за бедни и самотни семейства, за подобряване на транспортните връзки между общинските центрове и селищата от общината, като се стимулира развитието на частната инициатива. Във връзка с това може да се предвиди определен процент (поне 10%) от средствата по функция „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда”, в която за жилищно строителство сега почти нищо не се планира, а всички заделени средства отиват главно за благоустройство и комунално стопанство.

Наред с това общините имат сериозни възможности за развитие на различни клонове на икономиката в своя район, като се имат предвид някои от мерките по ОП „Развитие на селските райони”, ОП “Регионално развитие”, другите оперативни програми и програмите за трансгранично сътрудничество.

7.2.3 Източници на финансиране

1) Основен източник на финансиране издръжката на социалните услуги в прогнозния период е републиканският бюджет. Освен това, поне през следващите 3-4 години не се очаква общините да могат да заделят от собствените си източници допълнителни средства за издръжка на държавно делегираните дейности. Местните източници главно ще се насочват към поддържането и развитието на домашния социален патронаж, другите местни услуги. При благоприятно развитие на икономическата конюнктура и след реално проведена реформа във финансовата сфера, водеща до по-голяма финансова децентрализация, в рамките на стратегическия период може да се очаква някои от общините с по-добро финансово състояние да започнат да отделят от местните си бюджети средства за подобро и разширено развитие на предоставяните като държавно делегирани социални услуги.

2) Финансирането на инвестициите, свързани с основния ремонт, изграждането на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, основно ще се осигурява от републиканския бюджет. Важен източник в това направление са средствата по оперативните програми. Отчитайки технологичното време за разработка на проектите, тяхното оценяване и утвърждаване и реалното им стартиране, възможното усвояване на такива средства може да се очаква най-реалистично през 2018 г.

3) Средствата за квалификация и преквалификация на социалните работници могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП “Административен капацитет”, като се подготвят проекти с подходящи обучители. От ОП „Развитие на селските райони” общините могат да получат средства за осигуряване на своята инфраструктура в зависимост от особеностите на обявените мерки.

4) Не трябва да се пренебрегва и ролята на частния капитал. При добре организирана икономическа и социална среда една част от услугите биха могли да се поемат от стопански предприемачи, които да предоставят част от социалните услуги срещу конкретно заплащане. В тази посока може да се направят някои важни стъпки по изграждането на домове за стари хора,

които могат да заплащат своето пребиваване в дома, където обаче ще могат да получат по добро обслужване, в т.ч. и медицинско. По такъв начин част от недостигащите финансови средства за развитие на някои от социалните услуги могат да се осигурят косвено за нуждаещите се общини, или за общините, които създадат необходимите благоприятни условия за това.

8 Комуникационна програма

Важно условие за ефективното реализиране на Областната стратегия за развитие на социалните услуги е политиката за предоставянето на информация до обществеността. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност, както в процеса на разработване, така и по време на реализация.

8.1 Цели, задачи и методи

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Областната стратегия за развитие на социални услуги (2016 – 2020).

Конкретните задачи са:

- Да осигури подкрепа на цялата общественост по приоритетните направления, мерки и дейности, както и привличане подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в областта;
- Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и възможности за решаване на проблемите им,
- Да популяризира принципите и посланията на Областната стратегия за толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

Мерки:

- Информиране на местната общност и всички заинтересовани страни за Областната Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на област Бургас;
- Популяризиране на настоящите, подлежащите на реформиране и планираните нови социални услуги в резултат от проучените реални потребности на рисковите групи на територията на областта;
- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво, които са ангажирани с планирането, предоставянето и финансирането на социални услуги на територията на област Бургас;
- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение.

Целевите групи на комуникационната стратегия са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;
- Териториални структури на държавните органи и институции;
- Неправителствени организации и граждански инициативи;
- Доставчици на социални услуги;

- Приоритетни целеви групи на областната стратегия за социални услуги;
- Потребители на социални услуги;
- Лидери на общественото мнение;
- Медии;
- Широката общественост.

Включването на партньорите предвижда делегиране на информационни и комуникационни функции на партньорите по изпълнение на Областната стратегия за развитие на социалните услуги – РДСП и Областна администрация. При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни, участвали в разработването на стратегията и за нейното изпълнение. Комуникационната стратегия ще подкрепя инициативи на гражданското общество, стимулирани от Областната стратегия за развитие на социалните услуги, както и местни НПО, насочени към групи, които трудно могат да бъдат достигнати чрез средствата за масово осведомяване.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Областната стратегия за развитие на социални услуги: пропаганда, PR, лобизъм, социологически и политологически инструментариуми, изграждане на идентичности, рекламата.
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Оптимален избор на агенти на влияние, които ще бъдат включени като медиатори в комуникационния процес и ще работят в партньорство с медиите.
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
 - Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
 - Търсене на отзвук и обратна връзка от разпространената информация;
 - Предвиждане на възможности за коригиращи действия;
 - Прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез Интернет и информационни материали и работа с партньори.

Директна комуникация цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в социалната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

Комуникация чрез масовите медии. Важно е редовното и системно предоставяне на информация относно изпълнението на Областната стратегия за социалните услуги чрез:

- пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- неформални работни срещи на водещи редактори с координационното звено, изпълняващо стратегията.

- изготвяне на програми от електронни медии с национално покритие за разпространяване на информация относно популяризиране на визията, целите и приоритетите на областната стратегия.

Комуникация чрез Интернет и информационни материали. Поддържане и актуализиране на информацията за областната стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни. Разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на областната стратегия за развитие на социалните услуги.

8.2 Оперативно изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо оперативното ѝ изпълнение да се възложи на професионалист за връзки с обществеността, който да е пряко ангажиран с наблюдението и отразяването на информационните потоци, свързани с изпълнението на Областната стратегия за развитие на социалните услуги в областта.

Тази функция ще бъде изпълнявана от експерта за връзки с обществеността в областна администрация в сътрудничество със Звеното за мониторинг и оценка и Регионалния ресурсен център, формирани за изпълнението на регионалната стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас. В рамките на неговите компетенции и правомощия и с увеличаване на неговите задължения и отговорности в длъжностната му характеристика, служителят за връзки с обществеността може да се ангажира с координирането и реализирането на дейностите по изпълнение на комуникационната програма.

За целите на своите нови отговорности и задължения служителят за връзки с обществеността към областна администрация е необходимо да участва както в организираните обучения за експертите, отговарящи пряко за имплементирането на Областната стратегия за развитие на социалните услуги, така и на редовните заседания на тези органи.

Задачи и отговорности на експерта за връзки с обществеността в областна администрация за реализирането на комуникационната програма.

- Участва в планирането на дейности, свързани с реализирането на целите на комуникационната програма.
- Съгласува и синхронизира своите действия с екипите на Звеното за мониторинг и оценка и Регионалното звено за подкрепа.
- Координира цялостното изпълнение на заложените дейности в ОП за изпълнение на комуникационната програма.
- Въвлича всички заинтересовани страни в информационния обмен за целите на Областната стратегия за развитие на социалните услуги чрез сътрудничество с техните експерти за връзки с обществеността или органи и институции, отговорни за подготовката и реализацията на информационни кампании и комуникационни материали.
- Организира и поддържа в сътрудничество със ЗМО и РЗП единен електронен регистър на социалните услуги на регионално ниво и популяризира актуална информация по изпълнението на областната стратегия за развитие на социалните услуги.
- Организира брифинги, пресконференции и други информационни мероприятия за постигането на целите и дейностите на комуникационната програма.

Следи за подаването от всички заинтересовани страни на унифицирана информация и послания в общественото пространство във връзка с изпълнението на целите на стратегията.

Дейности:

- Системно и периодически подаване на достатъчна информация в общественото пространство и прецизен избор на отделните информационни фрагменти, разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.
- Търсене на обратна връзка от разпространената информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия.
- Редовно организиране на брифинги, пресконференции, публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията.
- Публикации на информационни материали и разпространението им в уеб-пространството за текущите дейности от Стратегията.
- Организиране на семинари и дискуссионни форуми с участието на представители на заинтересовани страни.
- Перманентни ПР кампании по приоритетите на областната стратегия.
- Изработване на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране.
- Публикуване на областната стратегия като част от стратегията за регионално развитие на област.

9 Етапи в изпълнението на стратегията

9.1 Основни етапи

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Бургас обхваща 5-годишен период (2016 – 2020), в който се обособяват два етапа с продължителност на първи етап - 3 години и втори етап – 2 години за изпълнение на стратегията, всеки от които започва с период на подготовка и интензивно оперативно планиране, както следва:

	Период	Дейности
Подготвителен етап	2016, първа половина	<ul style="list-style-type: none">Изготвяне и приемане на Общински стратегии за социалните услуги в 13-те общиниОперативно планиране на интервенцията през първите 3 годиниПлан за действие 2016
Първи етап	2016 - 2018	<ul style="list-style-type: none">Изпълнение на дейностите по стратегията
Оценка и препланиране	2017, четвърто тримесечие – 2018, първо тримесечие	<ul style="list-style-type: none">Междинна оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегиятаПрепланиране на следващия двугодишен етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка
Втори етап	2018 – 2020	<ul style="list-style-type: none">Изпълнение на дейностите по стратегията
	2020	<ul style="list-style-type: none">Финална оценка на въздействието от Областната стратегия

Подготовката за стартиране на Стратегията през първото тримесечие на 2016 г. обхваща няколко основни компонента, чрез които се поставя основата за успешното изпълнение на същинските дейности и постигането на целите, резултатите и цялостния ефект от областната стратегия.

1) Формиране на структури, организационна рамка:

- Утвърждаване на процедури/отговорности за координация на изпълнението на Областната стратегия, както и на структура – звено или екип за координация на областно ниво, с активното участие на РДСП, ДСП и всички общини на територията на област Бургас
- Обособяване на Звено за мониторинг и оценка към областна администрация с участието на РДСП
- Създаване на Регионален център за развитие на човешките ресурси

2) Валидизиране на Областната стратегия на общинско ниво:

- Изготвяне и приемане на Общински стратегии – планове за социалните услуги на основата на Областната стратегия;
- Адаптиране на общинските планове за развитие на социалните услуги към приоритетите, целите и принципите на Областната стратегия

3) Оперативно планиране, създаване на процедури и комуникационни канали за обмен на информация.

4) Утвърждаване ефективно взаимодействие между партньорите, механизми на сътрудничество между заинтересованите страни, мрежи за изпълнение на Стратегията:

- Осигуряване на партньорство и подкрепа от заинтересованите страни на ниво община;
- Осъществяване на информационни срещи и консултации между представители на общински съвет, общинска администрация, доставчици и други представители на общността;
- Провеждане на срещи и открити дискусии с НПО, граждани, (практиката на подобни срещи следва да продължи най-малко 2 пъти годишно при планиране на развитието на социалните услуги и отчитане на резултатите от дейностите по предоставяне на услугите; споделяне на опит и добри практики).

Раздел Д: Приложения

10. Приложение 1: Териториален разрез на планирането по общини в област Бургас

10.1.Приложение 1.1. Планирани услуги в община Айтос								
№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Айтос	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ДЦДУ деца с увреждания (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	15	15	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация,Посредничество	Община Айтос с възможност за мобилен екип за близките населени места в общината	Налична
2	Приемна грижа	За деца в риск и от ДМСГД.	Всички населени места в общината	2	5	Извеждане на деца, отглеждани в СИ или деца в риск	Община Айтос	Налична за увеличаване на капацитета след 2016г
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дневен център за лица с увреждания (ДДД)	Възрастни с увреждания	Община Айтос	30	30	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Община Айтос	Налична

2	ЗЖ за лица с умствена изостаналост (ДДД)	Лица, които имат нужда от резидентна грижа и за бенефициенти от СИ	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Айтос	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Айтос	178	178	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Айтос	Налична
2	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Айтос	160	160	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Айтос	Налична
3	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Айтос	2 клуба 162 лица	2 клуба 162 лица	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Айтос	Налична

4	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Айтос	70	70	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Айтос	Налична
5	Дом за стари хора (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	32	32	Осигуряване на постоянно 24-часово обгрижване на възрастни хора.	Община Айтос	Налична

10.2. Приложение 1.2. Планирани услуги в община Бургас

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Бургас	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	100	100	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Бургас	Налична
2	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	0	50	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Бургас	Нова за планиране и изграждане след 2016 г.
3	2 ЦСРИ (ДДД) 2 x 20 места	За деца с увреждания	Община Бургас	0	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране и изграждане през 2016 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

4	Звено “Майка и бебе” (ДДД)	Бременни жени и майки в риск	Всички общини от областта	0	10	Превенция на изоставяне на деца (0 до 3 г.). Временно настаняване до 6 м. на бременни и майки в риск да изоставят децата си, насърчаване на родителската привързаност, подпомагане на млади майки чрез социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа	Община Бургас	Нова за планиране и за изграждане след 2016 г.
5	ЦРДУ (ДДД)	Деца и семейства в риск от общности в неравностойно положение, деца от ромски произход	Всички общини от областта	15	15	Достъп до образование и работа за развитие на уязвими общности; клубове по интереси и предоставяне на образователна подкрепа	Община Бургас	Налична
6	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Жени и деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	8	8	Превенция на жени и деца, жертви на насилие. Временно настаняване майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Бургас	Налична
7	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Жени и деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	0	10	Превенция на жени и деца, жертви на насилие. Временно настаняване майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Бургас	Нова за планиране и изграждане след 2018 г.

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

8	ДЦДУ към ДМСГД дневна грижа (МЗ)	Деца 0-7 год. с увреждания от ДМСГД	Всички общини от областта	30	30	Реинтеграция в семейството и превенция; Дневна грижа	Община Бургас	Налична
9	ЦДУ седмична грижа към ДМСГД (МЗ)	Деца 0-7 год. с увреждания от ДМСГД и от семейства	Всички общини от областта	45	45	Реинтеграция в семейството и превенция; Седмична грижа	Община Бургас	Налична
10	ЦНСТ (ДДД)	За деца от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Всички общини от областта	7	7	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДЛРГ - Бургас в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налична
11	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
12	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
13	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи с увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДУИ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
14	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи без увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДЛРГ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
15	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи без увреждания	Всички общини от областта	14	14	Изведени деца, отглеждани от СИ - ДДЛРГ в резидентна грижа семеен тип	Община Бургас	Налични
16	ДЦДУ (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	24	24	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация, Посредничество	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

17	ЦСРИ (ДДД)	За жени и деца жертви на насилие и трафик	Община Бургас,	15	15	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Налична
18	ЦСРИ за деца с детска церебрална парализа, аутизъм и соматични увреждания и техните семейства (ДДД)	деца с детска церебрална парализа, аутизъм и соматични увреждания и техните семейства	Община Бургас,	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
19	ДЦДМУ (ДДД)	Деца и младежи с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи; Родители на деца с увреждания;	Всички населени места в общината	0	30	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; Подкрепа; Информирание; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; Консултация, Посредничество	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
20	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	Бургас, областта	20	30	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Бургас	Налична
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДДД)	За възрастни хора с увреждания - лека и умерена степен на умствена изостаналост	Община Бургас	30	30	Дневни и почасови грижи Медицинска и социална рехабилитация	Община Бургас	Налична
2	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени със зрителни увреждания	Община Бургас	40	40	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически,	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

						трудотерапия. Умения за самостоятелност		
3	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с увреждания (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени с увреждания	Община Бургас	0	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
4	Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства (ДДД)	Лица с психични разстройства	Община Бургас	0	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Бургас	Нова за планиране след 2016 г.
5	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени с умствена изостаналост.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
6	Защитено жилище за хора с психични разстройства (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени с психични разстройства	Област Бургас	8	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
7	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	За жени над 18 г. с умствена изостаналост	Област Бургас	7	7	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Бургас	Налична
8	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица в риск	Община Бургас	15	15	Рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност. В него ще се работи за превенция на	Община Бургас	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

						насилието.		
9	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица, пострадали от насилие	Община Бургас	15	15	Рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност. В него ще се работи за превенция на насилието.	Община Бургас	Налична
10	Център за временно настаняване (ДДД)	Лица, временно или трайно лишени от дом в неравностойно социално положение	Област Бургас	15	15	комплекс от социални услуги , предоставяни временно в срок до 6 м. на бездомни лица за задоволяване на базовите им потребности.	Община Бургас	Налична
11	Център за временно настаняване (ДДД)	Лица, временно или трайно лишени от дом в неравностойно социално положение	Област Бургас	15	15	Комплекс от социални услуги, предоставяни временно в срок до 6 м. на бездомни лица за задоволяване на базовите им потребности.	Община Бургас	Налична
12	Център за лица жертви на сексуално насилие (партньорство на сдружение "Деметра", МБАЛ Бургас, ОД на МВР и Община Бургас)	Жертви на сексуално насилие	Област Бургас	0	50	Превенция на лица, жертви на насилие. Временно настаняване на майки и деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Бургас	Нова за планиране
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Хоспис Общинска дейност, финансирана от МЗ и МТСП	Лица, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	1	1 бр. издър жа се от бюджета	Резидентна грижа – нужда от постоянна грижа. Допълнителни дейности в съответствие с интересите на различните възрастови групи;	Община Бургас	Налична

					та на МБАЛ Бургас			
2	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреж- дания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруд-нени да се обслужват сами	Община Бургас	224	250	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Бургас	Налична
3	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Бургас	14 лица по данни на „Социа лен център“ -Бургас	14 лица по данни на „Социа лен център“ -Бургас	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Бургас	Налична
4	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Бургас	800	800	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Бургас	Налична

5	Клуб на пенсионера <i>- общинска дейност</i>	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Бургас	44 клуба 3600 членове	44 клуба 4000 членове	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Бургас	Налична
6	Обществена трапезария – финансирането е от община Бургас по фонд „Социална закрила“ към МТСП и други Европейски програми;	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Бургас	88 лица	100 лица	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Бургас	Налична
7	Дом за стари хора <i>(ДДД)</i>	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	32	32	Осигуряване на постоянно 24-часово обгрижване на възрастни хора.	Община Бургас	Налична

10.3. Приложение 1.3. Планирани услуги в община Камено

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Камено	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	община Камено	2	3	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Камено	Налична за разширяване след 2016 г.
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дом за възрастни хора с умствена изостаналост с. Русокастро (ДДД)	Възрастни хора с умерена, тежка или дълбока умствена изостаналост	Област Бургас	130	130	24-часова постоянна грижа за възрастни с умствена изостаналост	Община Камено	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат да се обслужват сами	Община Камено	41	55	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Камено	Налична
2	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които	община Камено	24	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при	Община Камено	Налична

		не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневиия си бит				организирането на ежедневи битови потребности.		
3	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Камено	170	170	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Камено	Налична
4	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Камено	65	65	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Камено	Налична
5	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	община Камено	11 клуба	11 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Камено	Налична

10.4. Приложение 1.4. Планирани услуги в община Карнобат

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Карнобат	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	28	28	Специализирано звено за ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа на деца и семейства в риск; Превенция на отпадането от образователната система; Превенция на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; Развиване на приемна грижа на областно ниво;	Община Карнобат	Налична
2	ЦСРИ (ДДД)	За деца с увреждания	община Карнобат	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Карнобат	Налична
3	ЦНСТ (ДДД)	За деца от СИ – ДДУИ с. Искра, общ. Карнобат	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ с. Искра, община Карнобат.	Община Карнобат	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

4	ЦНСТ (ДДД)	За деца / младежи от СИ – ДДУИ с. Искра, община Карнобат	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ с. Искра, община Карнобат.	Община Карнобат	Налична
5	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Бургас, областта	3	6	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск	Община Карнобат	Налична за разширяване след 2016 г.
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни (ДДД)	Лица над 18 г. мъже и жени.	Община Карнобат	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Карнобат	Налична
2	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост	Умствена изостаналост за лица над 18 г. - жени и мъже.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
3	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
4	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с психични разстройства (ДДД)	Лица с психични разстройства	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична

5	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	15	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Карнобат	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент <i>услуга в общност-та по национална програма и ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Карнобат	81 лица	120 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Карнобат	Налична
2	Социален асистент <i>- услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Карнобат	27	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Карнобат	Налична
3	Домашен помощник - <i>услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"</i>	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които	Община Карнобат	340 лица;	450 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при	Община Карнобат	Налична

		не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организируют ежедневието си бит				организирането на ежедневието битови потребности.		
4	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени населени места без достъп до услуги	Община Карнобат	Данни на РДСП – 310 лица;	Данни на РДСП – 310 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Карнобат	Налична
5	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Карнобат	29 клуба	32 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране – социално, здравно, правно	Община Карнобат	Налична
6	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Карнобат	50	50	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Карнобат	Налична
7	Дом за възрастни хора с деменция (ДДД)	Възрастни хора с деменция	Област Бургас	45	45	Осигуряване на 24-часови грижи на възрастни хора с деменция.	Община Карнобат, с. Огнен	Налична

10.5. Приложение 1.5. Планирани услуги в община Малко Търново

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Малко Търново	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дневен център за възрастни с увреждания(ДДД)	Възрастни с увреждания	Община М.Търново	45	45	Дневни и почасови грижи. Медицинска и социална рехабилитация.	Община М.Търново	Налична
2	Дом за възрастни с психични разстройства (ДДД)	Жени с психични разстройства.	Област Бургас	60	60	24-часова постоянна грижа за жени с психични разстройства.	Община М.Търново	Налична
3	Център за настаняване от семеен тип за лица с алцхаймер (ДДД)	Лица с алцхаймер	Област Бургас	0	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община М.Търново	Нова за планиране след 2016 г.
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община М.Търново	15	17	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община М.Търново	Налична

2	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община М.Търново	22	25	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община М.Търново	Налична
3	Домашен социален патронаж - Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община М.Търново	60	60	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община М.Търново	Налична
4	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община М.Търново	3 клуба	3 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информиране и консултиране –социално, здравно, правно	Община М.Търново	Налична

10.6. Приложение 1.6. Планирани услуги в община Несебър

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Несебър	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦСРИ (общинска)	За деца с увреждания	община Несебър	30	30	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Несебър	Налична
2	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	25	25	Специализирано звено за Ранна интер-венция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родител-ска грижа; Превенция на изоставянето	Община Несебър	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	община Несебър	21 лица	21 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Несебър	Налична

2	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневиия си бит	Община Несебър	8	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Несебър	Налична
3	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда.	Община Несебър	220	220	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Несебър	Налична
4	Обществена трапезария – общинска дейност	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др.	Община Несебър	50	50	Осигуряване на безплатна храна на хора с много ниски доходи или, които са без доход	Община Несебър	Налична
5	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Несебър	14 клуба 1500 лица	14 клуба 1500 лица	Осигуряване на лични и социални контакти. Социално, здравно, правно информиране и консултиране.	Община Несебър	Налична

10.7. Приложение 1.7. Планирани услуги в община Поморие

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Поморие	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	всички населени места в общината	40	40	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семей-на среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Поморие	Налична
2	ЦНСТ с. Бата (ДДД)	За деца от СИ	всички населени места в областта	12	12	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип	Община Поморие, с.Бата	Налична
3	Преходно жилище с. Бата (ДДД)	За деца от СИ	всички населени места в областта	10	10	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип	Община Поморие, с. Бата	Налична
4	ЦНСТ (ДДД)	За деца и младежи от СИ – ДДУИ	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ	Община Поморие	Налична
5	Дневен център за деца и младежи с увреждания (ДДД)	Деца и младежи с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от грижи;	Всички общини от областта	0	15	Дневни грижи. Медицинска и социална рехабилитация.	Община Поморие	Нова за планиране след 2018 г.

направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост	Област Бургас	0	15	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Нова за планиране след 2018 г.
2	Дом за възрастни хора с физически увреждания(ДДД)	Мъже и жени над 18 години	Област Бургас	52	52	Осигуряване на комплекс от социални услуги на лица с физически увреждания, установени с ЕР на ТЕЛК/НЕЛК	Община Поморие	Налична
3	Социален учебно-професионален център (ДДД)	Деца и младежи от 16 до 35 г.	Област Бургас	40	0	Професионално обучение на деца и лица за придобиване на професия;Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Налична
4	Център за настаняване от семеен тип (ДДД) 2 бр. x 15 места	Деца и младежи от 16 до 35 г.	Област Бургас	0	30	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Нова за планиране след 2016 г.
5	Защитено жилище за хора с умствена изостаналост (ДДД)	Умствена изостаналост за лица от 18 до 30 г.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на бенефициенти, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си.	Община Поморие	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

6	Преходно жилище за лица (ДДД)	За деца от 16 до 18 г. и лица над 18 г. до 25 г.	Област Бургас	10	10	Осигуряване на социални услуги, чрез които хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти, с цел подготовка за извеждането им от специализирана институция.	Община Поморие	Налична
7	Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни(ДДД)	Лица над 18 г.	Община Поморие	20	20	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност	Община Поморие	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП”РЧР”	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Поморие	51 лица	71 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Поморие	Налична

2	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Поморие	90	110	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Поморие	Налична
3	Клуб на пенсионера и инвалида - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Поморие	14 клуба	14 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Поморие	Налична

10.8. Приложение 1.8. Планирани услуги в община Приморско

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Приморско	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дом за възрастни хора с физически увреждания (ДДД)	Мъже и жени над 18 г.	Област Бургас	46	51	Осигуряване на комплекс от социални услуги на лица с физически увреждания, установени с ЕР на ТЕЛК/НЕЛК	Община Приморско	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Приморско	28 лица	28 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Приморско	Налична
2	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират	Община Приморско	50	50	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Приморско	Налична

		ежедневния си бит						
3	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Приморско	400	400	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Приморско	Налична
4	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Приморско	4 клуба	4 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Приморско	Налична

10.9. Приложение 1.9. Планирани услуги в община Руен

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Руен	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Община Руен	2	5	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Руен	Нова за планиране след 2016 г.
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Руен	159 лица	159 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Руен	Налична
2	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневието си бит	Община Руен	20 лица	25 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Руен	Налична

10.10. Приложение 1.10. Планирани услуги в община Созопол

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Созопол	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦСРИ (ДДД)	За деца с увреждания	община Созопол	34	34	Медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия. Умения за самостоятелност.	Община Созопол гр.Черноморец	Налична
2	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	25	25	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Созопол	Налична
3	ЦНСТ (ДДД)	За деца/ младежи с увреждания от СИ – ДДУИ	Всички общини от областта	14	14	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДУИ	Община Созопол	Налична
4	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	община Созопол	1	2	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск	Община Созопол	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с	Община Созопол	54 лица;	54 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в	Община Созопол	Налична

	ОП"РЧР"	тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами				ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва		
2	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организируют ежедневието си	Община Созопол	4	8	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Созопол	Налична
3	Домашен социален патронаж - общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Созопол	550	550	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Созопол	Налична
4	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Созопол	12 клуба	12 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Созопол	Налична

10.11. Приложение 1.11. Планирани услуги в община Средец

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Средец	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	ЦОП (ДДД)	Деца и семейства в риск, Деца от СИ, изоставени деца	Всички населени места в общината	30	30	Специализирано звено за Ранна интервенция на изоставяне на новородени деца; Развиване на Приемна грижа на областно ниво; Осигуряване на семейна среда за деца, лишени от родителска грижа; Превенция на изоставянето	Община Средец	Налична
2	ЦНСТ 3 бр. (ДДД)	За деца и младежи от СИ – ДДЛРГ	Всички общини от областта	28	28	Постепенно извеждане на деца, отглеждани в СИ - ДДЛРГ	Община Средец	Налична
3	Кризисен център за жени и деца жертви на насилие (ДДД)	Деца, жертви на насилие	Всички общини от областта	10	10	Превенция на деца, жертви на насилие. Временно настаняване на деца в риск, с цел предотвратяване на насилие и превенция на изоставяне на децата. Социално, психологическо и юридическо консултиране и подкрепа.	Община Средец	Налична
4	ДЦДУ (ДДД)	Деца с увреждания в семейна среда, нуждаещи се от почасови грижи;	Всички населени места в общината	20	20	Специализирани грижи; медицинска и социална рехабилитация; подкрепа; информиране; консултиране; обучение на родителите как да се справят с проблема; консултация; посредничество.	Община Средец	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

5	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД	Община Средец	22	30	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Средец	Налична, за разширяване
направление 2: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи								
1	Дом за възрастни с умствена изостаналост с. Факия (ДДД)	Възрастни хора с умерена умствена изостаналост	Област Бургас	30	30	24-часова постоянна грижа за лица с умствена изостаналост	Община Средец, с. Факия	Налична
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Средец	29 лица	49 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Средец	Налична
2	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Средец	10	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Средец	Налична

3	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или Самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневния си бит	Община Средец	5	20	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Средец	Налична
4	Домашен социален патронаж - общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Средец	250	250	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Средец	Налична
5	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Средец	23 клуба	25 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информирание и консултиране –социално, здравно, правно	Община Средец	Налична
6	Дом за стари хора (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	45	45	Възрастни лица нуждаещи се от постоянно 24-часово обгрижване	гр. Средец	Налична

10.12. Приложение 1.12. Планирани услуги в община Сунгурларе

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Сунгурларе	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.			
направление 1: Услуги за превенция за деца								
1	Приемна грижа	За деца в риск и от СИ – ДДЛРГ и ДМСГД.	община Сунгурларе	0	3	Извеждане на деца, отглеждани в СИ в резидентна грижа семеен тип и деца в риск.	Община Сунгурларе	нова за планиране и изграждане след 2016 г.
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общността по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Сунгурларе	35 лица	45 лица	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Сунгурларе	Налична
2	Социален асистент - услуга в общността по нац. програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, или в тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Сунгурларе	5	10	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Сунгурларе	Налична

3	Домашен помощник - услуга в общността по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да орга-низират ежедневния си бит	Община Сунгурларе	30	40	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Сунгурларе	Налична
4	Домашен социален патронаж - общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени нас. места без достъп до услуги	Община Сунгурларе	220 лица;	220 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Сунгурларе	Налична
5	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Сунгурларе	13 клуба	15 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти; Информиране и консултиране – социално, здравно, правно	Община Сунгурларе	Налична
6	Дневен център за стари хора (ДДД)	Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, които могат да се обслужват сами	Община Сунгурларе	12	12	Осигуряване на храна, лични и социални контакти, консултации	гр.Сунгурларе	Налична

Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Бургас

7	Дом за стари хора с. Лозарево (ДДД)	Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от резидентна грижа	Област Бургас	45	45	Стари хора, нуждаещи се от постоянно 24-часово обгрижване	с. Лозарево, Община Сунгурларе	Налична
8	Дом за възрастни хора с деменция (ДДД)	Възрастни хора с деменция	Област Бургас	40	40	Осигуряване на 24-часови грижи на възрастни хора с деменция.	с. Славянци, Община Сунгурларе	Налична

10.13. Приложение 1.13. Планирани услуги в община

Царево

№	Услуга/вид	Потребители		Капацитет		Община Царево	Местоположение	Статус - налична / нова (година за стартиране)
		Целеви групи	Териториален обхват	2016 г.	2020 г.	Съдържание – основни дейности, фокус на услугата		
направление 3: Грижи за старите хора								
1	Личен асистент услуга в общност-та по национална програма и ОП"РЧР"	Лица с увреждания или стари хора с трайни увреждания, или с тежко здравословно състояние, които не могат или са много затруднени да се обслужват сами	Община Царево	66 лица;	66 лица;	Осигуряване на грижи в семейна среда на старите хора, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, като успоредно се осигурява заетост на лицето от семейството, което го обгрижва	Община Царево	Налична
2	Домашен помощник - услуга в общност-та по национална програма ОП"РЧР"	Лица с увреждания или самотни стари хора с трайни увреждания, и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират ежедневието си бит	Община Царево	10	12	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Царево	Налична

3	Домашен социален патронаж Общинска дейност	Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени населени места без достъп до услуги	Община Царево	245 лица;	245 лица;	Изпълняват дейности за доставка на храна. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на всяка община.	Община Царево	Налична
4	Клуб на пенсионера - общинска дейност	Пенсионери, които нямат сериозни здравословни проблеми и се обслужват сами	Община Царево	5 клуба	5 клуба	Осигуряване на лични и социални контакти. Социално, здравно, правно информиране и консултиране	Община Царево	Налична